

การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประชาคมอาเซียน
TO ANALYSIS PROBLEMATIC FACTORS FOR DOING BUSINESS
IN ASEAN

ภาคินพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด
ปีการศึกษา 2559

การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประชาคมอาเซียน
TO ANALYSIS PROBLEMATIC FACTORS FOR DOING BUSINESS
IN ASEAN

อภิเชษฐ์ พงษ์ไพบูลย์

ภาคินพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด
ปีการศึกษา 2559

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด
อนุมัติให้ภาคนี้พนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

เรื่อง การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประชาคมอาเซียน

ผู้วิจัย อภิเชษฐ์ พงษ์ไพบูลย์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.จุฬารณี ขอบใจกลาง)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ดร.ทิตพงษ์ แดงรัสมิโชค)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ดร.นันทกัณฑ์ ฮีลสวัสดิ์)

(นาย อคัม ทอมป์สัน)

ผู้ช่วยอธิการบดี ฝ่ายวิชาการและ
คณบดีคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี
กุมภาพันธ์ 2560

ชื่อภาคนิพนธ์: การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประชาคม
อาเซียน

ผู้วิจัย : อภิเชษฐ์ พงษ์ไพบูลย์ **รหัสนักศึกษา :** 014340015

หลักสูตร: บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.จุฬารัตน์ ขอบใจกลาง

ปีการศึกษา: 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาพความสามารถในการแข่งขันในกลุ่มประเทศอาเซียน 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน และ 3) เพื่อวิเคราะห์เพิ่มโอกาสและศักยภาพที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน

ผลการวิจัยพบว่า ประเทศกัมพูชา มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านคอร์รัปชัน มี 19.4 คะแนน อยู่ในระดับ Level 4 ประเทศสปป. ลาว มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านแรงงานขาดการศึกษา มี 23.2 คะแนน อยู่ในระดับ Level 4 และประเทศเมียนมาร์ มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านการเข้าถึงภาคการเงิน มี 22.2 คะแนน อยู่ในระดับ Level 4 ในกลุ่มที่ 2 พบว่าประเทศฟิลิปปินส์ มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ มี 18.5 คะแนน อยู่ในระดับ Level 3 และประเทศเวียดนาม มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านการเข้าถึงภาคการเงิน มี 12.5 คะแนน อยู่ในระดับ Level 2 ส่วนในกลุ่มที่ 3 พบว่าประเทศอินโดนีเซีย มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านคอร์รัปชัน มี 11.7 คะแนน อยู่ในระดับ Level 2 และประเทศไทย มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน มี 18.1 คะแนน อยู่ในระดับ Level 3 ในกลุ่มที่ 4 พบว่าประเทศมาเลเซีย มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ มี 10.8 คะแนน อยู่ในระดับ Level 2 และกลุ่มที่ 5 พบว่าประเทศสิงคโปร์ มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านกฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน มี 29.7 คะแนน อยู่ในระดับ Level 5

คำสำคัญ ปัญหาและอุปสรรค, การดำเนินธุรกิจ, ประชาคมอาเซียน

Research Title: To Analysis Problematic Factors for Doing Business in ASEAN
Researcher: Apichet Phongphaibul **Student ID:** 014340015
Degree: Master of Business Administration
Advisor: Dr.Chulaporn Kobjaiklang
Academic year: 2016

Abstract

The objectives of this study were 1) to study overview competitiveness in ASEAN 2) to study the Problematic that affect for Doing Business in ASEAN and 3) to analysis of the opportunities and the potential to affect for Doing Business in ASEAN.

The results of this study indicated that Cambodia affecting problematic for doing business is corruption with a score of 19.4 (Level 4). Lao PDR affecting problematic for doing business is inadequately educate workforce with a score of 23.2 (Level 4). Myanmar affecting problematic for doing business is access to financing with a score of 22.2 (Level 4). Philippines affecting problematic for doing business is inefficient government bureaucracy with a score of 18.5 (Level 3). Vietnam affecting problematic for doing business is access to financing with a score of 12.5 (Level 2). Indonesia affecting problematic for doing business is corruption with a score of 11.7 (Level 2). Thailand affecting problematic for doing business is government instability/corups with a score of 18.1 (Level 3). Malaysia affecting problematic for doing business is inefficient government bureaucracy with a score of 10.8 (Level 2). And Singapore affecting problematic for doing business is restrictive labor regulations with a score of 29.7 (Level 5).

Keywords: Problematic, Doing Business, ASEAN

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.จุฬารัตน์ ขอบใจกลาง ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.จุฬารัตน์ ขอบใจกลาง ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบเนื้อหา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือด้านสถิติ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ อาจารย์และเจ้าของงานวิชาการต่างๆ ที่ผู้ศึกษาได้อ้างถึง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอมอบความดีให้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

อภิเชษฐ์ พงษ์ไพบูลย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
1.5 นิยามคำศัพท์เฉพาะ.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 สถานการณ์ขีดความสามารถในการแข่งขัน.....	9
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน.....	17
2.3 แนวคิดและทฤษฎีแบบจำลองเพชรแห่งความได้เปรียบของชาติ.....	26
2.4 แนวคิดและทฤษฎี SWOT Analysis.....	33
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	38
3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	38
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	43
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ.....	44
4.2 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมความสามารถในการแข่งขัน.....	49
4.3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค.....	56
4.4 ผลการวิเคราะห์การเพิ่มโอกาสและศักยภาพ.....	99
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
5.1 สรุปผลการวิจัย	108
5.2 อภิปรายผล	113
5.3 ข้อเสนอแนะ	126
บรรณานุกรม	128
ประวัติผู้วิจัย	130

สารบัญตาราง

หน้า

<p>ตารางที่ 3.1 แสดงการเข้ารับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มประเทศ อาเซียนประจำปี ค.ศ. 2015-2016/140.....</p>	40
<p>ตารางที่ 3.2 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนของปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ.....</p>	43
<p>ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนประชากร.....</p>	46
<p>ตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน ประเทศ.....</p>	47
<p>ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน ประเทศต่อประชากร.....</p>	48
<p>ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเท่าเทียมกันของ อำนาจซื้อ.....</p>	49
<p>ตารางที่ 4.5 แสดงภาพรวมการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง (ASEAN GCI Ranking 2015-2016/140).....</p>	50
<p>ตารางที่ 4.6 แสดงภาพรวมการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลปัจจัยพื้นฐาน (Basic Requirement 2015-2016/140)</p>	51
<p>ตารางที่ 4.7 แสดงภาพรวมการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลปัจจัยเสริมประสิทธิภาพ (Efficiency Enhance GCI 2015- 2016/140).....</p>	53
<p>ตารางที่ 4.8 แสดงภาพรวมการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลนวัตกรรมและระดับการพัฒนา (Innovation and Sophistication GCI 2015 -2016/140)</p>	55
<p>ตารางที่ 4.9 แสดงเกณฑ์การจัดกลุ่มระดับการพัฒนาประเทศ ตามผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน ประเทศต่อประชากร (GDP Per Capita).....</p>	57
<p>ตารางที่ 4.10 แสดงการจัดกลุ่มประเทศตามระดับการพัฒนาและการกำหนดน้ำหนักสำหรับ ปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ.....</p>	58
<p>ตารางที่ 4.11 แสดงการจัดกลุ่มประเทศตามระดับการพัฒนาประเทศของกลุ่มตัวอย่าง.....</p>	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.12 แสดงประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยอาศัยปัจจัยการผลิตของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 1).....	59
ตารางที่ 4.13 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศเมียนมาร์.....	60
ตารางที่ 4.14 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนประชากร.....	61
ตารางที่ 4.15 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของสาธารณรัฐธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว)	64
ตารางที่ 4.16 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของ สปป.ลาว	65
ตารางที่ 4.17 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศกัมพูชา.....	68
ตารางที่ 4.18 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศกัมพูชา.....	69
ตารางที่ 4.19 แสดงประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยอาศัยปัจจัยการผลิตของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 2).....	72
ตารางที่ 4.20 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศกัมพูชา.....	72
ตารางที่ 4.21 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของ ประเทศฟิลิปปินส์.....	73
ตารางที่ 4.22 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศเวียดนาม.....	77
ตารางที่ 4.23 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของ ประเทศเวียดนาม.....	78
ตารางที่ 4.24 แสดงประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยอาศัยปัจจัยการผลิตของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 3).....	81
ตารางที่ 4.25 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศอินโดนีเซีย.....	81
ตารางที่ 4.26 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของ ประเทศอินโดนีเซีย.....	82
ตารางที่ 4.27 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศไทย.....	86
ตารางที่ 4.28 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศไทย.....	87
ตารางที่ 4.29 แสดงประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยเป็นประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน ประเทศต่อประชากรอยู่ระหว่าง 9,000-17,000 ดอลลาร์สหรัฐ (กลุ่มที่ 4).....	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.30 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศมาเลเซีย.....	90
ตารางที่ 4.31 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศมาเลเซีย...	91
ตารางที่ 4.32 แสดงประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยอาศัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 5)	95
ตารางที่ 4.33 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศสิงคโปร์	95
ตารางที่ 4.34 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศสิงคโปร์...	96
ตารางที่ 4.35 แสดงโอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 1) ด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ..	100
ตารางที่ 4.36 แสดงโอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 1) ตามระดับปัญหาและ อุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ.....	102
ตารางที่ 4.37 แสดงโอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 2) ด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ...	104
ตารางที่ 4.38 แสดงการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 2) ตามระดับ ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ.....	105
ตารางที่ 4.39 แสดงโอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 3) ด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ..	106
ตารางที่ 4.40 แสดงการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 3) ตามระดับ ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ.....	107
ตารางที่ 4.41 แสดงโอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 4 และกลุ่มที่ 5) ด้านข้อมูล พื้นฐานสำคัญ.....	108
ตารางที่ 4.42 แสดงโอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 4 และกลุ่มที่ 5) ตามระดับ ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ.....	109
ตารางที่ 5.1 แสดงภาพรวมความสามารถในการแข่งขันในกลุ่มประเทศอาเซียน จำแนกตาม ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ.....	112
ตารางที่ 5.2 แสดงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน.....	113
ตารางที่ 5.3 แสดง โอกาสและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน.....	114

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ภาพที่ 2.1 ตัวกำหนดข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันของประเทศ	28
ภาพที่ 2.2 Diamond Model ที่สมบูรณ์.....	33
ภาพที่ 3.1 เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันโดย WEF (The Global Competitiveness Index Framework).....	41
ภาพที่ 4.1 แสดงแผนภูมิการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง (GCI ASEAN Ranking 2015-2016)	51
ภาพที่ 4.2 แสดงแผนภูมิการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลปัจจัยพื้นฐาน (ASEAN Basic Requirement 2015-2016/140).....	52
ภาพที่ 4.3 แสดงแผนภูมิการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลปัจจัยเสริมประสิทธิภาพ (ASEAN Efficiency Enhance 2015-2016/140).....	54
ภาพที่ 4.4 แสดงแผนภูมิการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลปัจจัยนวัตกรรมและระดับการพัฒนา (ASEAN Innovation and Sophistication 2015-2016/140)	56
ภาพที่ 4.5 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศเมียนมาร์...	62
ภาพที่ 4.6 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของสาธารณรัฐธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว)	66
ภาพที่ 4.7 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศกัมพูชา.....	70
ภาพที่ 4.8 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศฟิลิปปินส์	75
ภาพที่ 4.9 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศเวียดนาม...	79
ภาพที่ 4.10 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศอินโดนีเซีย.....	84
ภาพที่ 4.11 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศอินโดนีเซีย.....	88

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.12 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศ มาเลเซีย.....	93
ภาพที่ 4.13 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศ สิงคโปร์.....	98

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาเซียนได้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนหรือ AFTA แล้วเมื่อปี 2546 แต่อาเซียนยังคงให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ในที่ประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 8 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2545 ณ ประเทศกัมพูชา ได้เห็นชอบให้อาเซียนกำหนดทิศทางการทำงานเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community: EEC) ในระยะแรกเริ่ม เพื่อดำเนินการตามมติดังกล่าวของผู้นำอาเซียน รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (AEM) ได้เห็นชอบให้มีการจัดจ้างบริษัท McKinsey ทำการศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน (ASEAN Competitiveness Study) ซึ่งผลการศึกษาครั้งนั้นได้มีข้อเสนอแนะให้ประชาคมอาเซียนเร่งรัดการรวมกลุ่มในสาขาอุตสาหกรรม/บริการที่มีศักยภาพของอาเซียน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมด้านสินค้าอุปโภค/บริโภค ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่อาเซียนมีการค้าระหว่างกันในอาเซียนสูงสุด และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการส่งออกสูงสุดของอาเซียน

ในขณะเดียวกันอาเซียนควรต้องปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานภายในของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการประชุมสุดยอดอาเซียนในปี 2546 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ออกแถลงการณ์ Bali Concord II เห็นชอบให้มีการรวมตัวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC ภายในปี 2563 และให้เร่งรัดการรวมกลุ่มเพื่อเปิดเสรีสินค้าและบริการสำคัญ 11 สาขาสำคัญ (priority sectors) ได้แก่ การท่องเที่ยว การบินยานยนต์ ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ สินค้าเกษตร และประมง เทคโนโลยีสารสนเทศและ สุขภาพ ต่อมาได้เพิ่มสาขาโลจิสติกส์ เป็นสาขาที่ 12 โดยผู้นำอาเซียนและรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนได้ลงนามในกรอบความตกลงและพิธีสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 10 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2547 ณ กรุงเวียงจันทน์ สปป.ลาว โดยจะเริ่มมีผลบังคับใช้ปลายเดือนสิงหาคม 2548

การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) ดังกล่าวเป็นแนวคิดที่จะทำให้อาเซียนกลายเป็นเขตการผลิตเดี่ยวและตลาดเดี่ยว (Single Market and Production Base) นั่นคือการที่นักลงทุนในภูมิภาคสามารถเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรี

สามารถดำเนินกระบวนการผลิตในประเทศใดประเทศหนึ่งก็ได้โดยสามารถใช้ทั้งวัตถุดิบและแรงงานในประเทศนั้นๆ มาร่วมในการผลิต อีกทั้งยังมีมาตรฐานสินค้าและกฎเกณฑ์กฎระเบียบเดียวกันทั้ง 10 ประเทศ และประเทศอื่นๆ ที่เป็นพันธมิตรด้านการค้ากับอาเซียนมายาวนาน เช่น มีจีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย (ASEAN+6) รวมทั้งสหภาพยุโรป (EU) เพื่อเปิดโอกาสทางการค้าร่วมกันอย่างเสรีมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นการปฏิรูปแนวทางการดำเนินงานภายในอาเซียนตามคำแนะนำของ บริษัท McKinsey ด้วย

จากความสำเร็จดังกล่าวจะทำให้ AEC เป็นกลุ่มประเทศที่มีศักยภาพในด้านการค้าการลงทุนแห่งหนึ่งของโลก กลายเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ ที่มีประชากรกว่า 560 ล้าน และหากนับประเทศที่ที่ความร่วมมือทางการค้าแล้วไม่ว่าจะเป็น ASEAN+3 ที่ประกอบด้วย จีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น โดยทั้ง 13 ประเทศจะมีประชากรรวมทั้งสิ้นกว่า 2,000 ล้านคน หรือประมาณ 1 ใน 3 ของประชากรของทั้งโลก และจะมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ GDP ถึง 9 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ (ร้อยละ 16 ของ GDP รวมทั้งโลก) หรือรวมเข้าอีก 3 ประเทศ ได้แก่ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย และอินเดีย ที่เรียกว่า ASEAN+6 แล้วนั้นยังจะทำให้ภูมิภาคอาเซียน กลายเป็นฐานการผลิตและการส่งออกสินค้าที่สำคัญของโลก นอกจากนี้การรวมตัวเป็นเขตการผลิตเดียวและตลาดเดียว จะช่วยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment - FDI) เข้ามาในอาเซียนมากขึ้น ประกอบกับสหรัฐอเมริกากำลังเริ่มฟื้นตัวจากวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ ในขณะที่สหภาพยุโรปกลับกำลังประสบกับวิกฤตหนี้สาธารณะอย่างหนักหน่วง ดังนั้นการรวมตัวกันของ AEC กำลังก้าวเข้ามาเป็นพื้นที่ของขับเคลื่อนเศรษฐกิจของโลกที่น่าสนใจ ซึ่งจะดึงดูดการค้า การลงทุน รวมถึงเงินทุน และจะผลักดันทิศทางการเศรษฐกิจโลกให้เข้ามาในภูมิภาคอย่างแท้จริง

แม้ว่าอาเซียนจะดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างแข็งขันก็ตามแต่อาเซียนก็ยังคงประสบปัญหาในการดำเนินธุรกิจอยู่มากพอสมควร อาทิ ความไม่เข้าใจในกลไกการดำเนินงานและประโยชน์ข้อตกลงทางการค้าการลงทุนของภูมิภาค เช่น การเปิดเสรีทางการค้าทำให้หลายประเทศเกรงว่าจะทำให้ประเทศตนเองเสียเปรียบกับต่างประเทศทางการค้าและการลงทุน หรือประเทศสมาชิกภายในกลุ่มอาเซียนพยายามที่จะแข่งขันกันในทุกๆ อุตสาหกรรมทำให้ไม่เกิดความชำนาญเฉพาะอย่างที่ตัวเองถนัด และจากในอดีตที่อาเซียนมีเศรษฐกิจที่ดี เติบโตเร็ว และมีอำนาจในการซื้อสูง แต่อาเซียนไม่ได้ใช้อำนาจที่มีในการต่อรองเกี่ยวกับเปิดเสรีกับประเทศสหรัฐอเมริกาทำให้ประเทศในกลุ่มอาเซียนได้สูญเสียโอกาสที่ดีไป ในขณะที่เดียวกันประเทศอาเซียนในเวทีของกลุ่ม APEC ก็ไม่ได้ทำให้เกิดผลประโยชน์ในการเจรจาทางการค้าเนื่องจากเกรงว่าประเทศพัฒนาจะเอาเปรียบจึงทำให้เสียโอกาสในการเปิดเสรี นอกจากนี้หากเปิดเสรีก็ต้องเป็นไปตามความสมัครใจเป็นต้น อีกทั้งยังพบว่าปัญหาที่สำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจในภูมิภาคอาเซียนนี้ยังเกิด

จากที่ปัญหากิจการภายในประเทศ เช่น เสถียรภาพทางการเมือง ปัญหาความขัดแย้งทางสังคมของแต่ละประเทศและระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และปัญหาของประเทศอื่นๆ ที่เป็นคู่ค้าสำคัญของอาเซียนด้วย เช่น ปัญหาเรื่องทะเลจีนใต้ ระหว่างจีน ญี่ปุ่น และฟิลิปปินส์ ตลอดจนเรื่องกำแพงภาษีจากประเทศคู่ค้าอื่นๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อกีดกันสินค้าจากอาเซียน ซึ่งทำให้การไหลเวียนของสินค้าทั้งการนำเข้าและส่งออกในอาเซียนเกิดการชะงักตัวบ่อยครั้ง

เหตุนี้การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในประชาคมอาเซียนนี้จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งอันจะนำไปสู่การประเมินศักยภาพด้านการดำเนินธุรกิจในประของแต่ละประเทศในอาเซียนเพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการและนักธุรกิจในการดำเนินธุรกิจในระดับอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพความสามารถในการแข่งขันในกลุ่มประเทศอาเซียน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน
3. เพื่อวิเคราะห์เพิ่มโอกาสและศักยภาพที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประชาคมอาเซียน” มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. **ขอบเขตเนื้อหา** การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในประชาคมอาเซียนในการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) เป็นการวิเคราะห์ภาพรวมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านธุรกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน 2) เป็นการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในด้านการดำเนินธุรกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน และ 3) เป็นการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการดำเนินธุรกิจของอาเซียนเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโอกาสและศักยภาพในการดำเนินธุรกิจให้แก่ผู้ประกอบการ

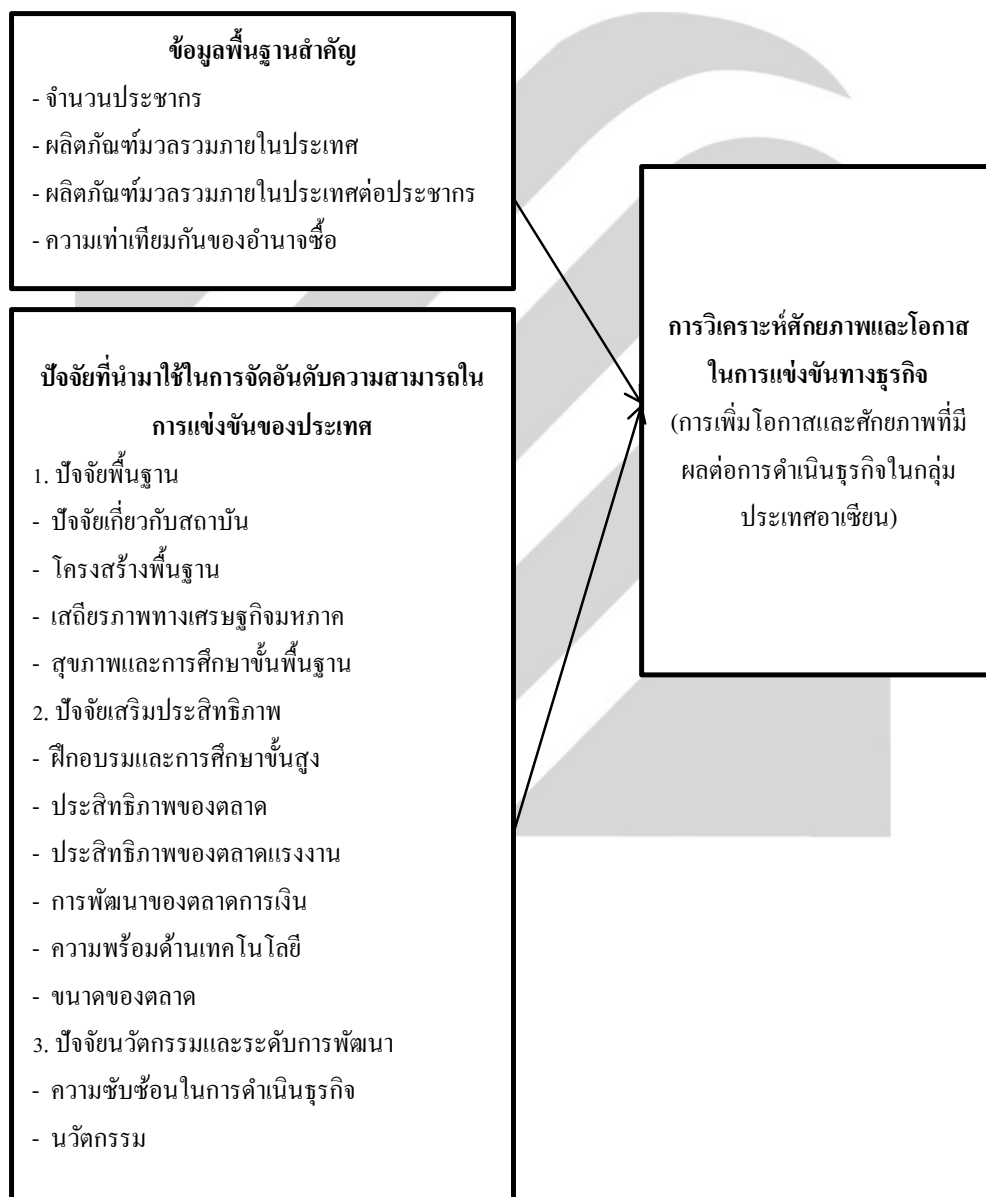
2. **ขอบเขตพื้นที่** การศึกษาระดับมหภาคครอบคลุมบริบทของทุกประเทศสมาชิกอาเซียน

3. **ขอบเขตประชากร** เป็นการศึกษาในระดับมหภาคเพื่อเจาะลึกศักยภาพด้านเศรษฐกิจภาพรวมในระดับประเทศทั้ง 10 ประเทศของอาเซียน โดยอาศัยข้อมูลจากรายงานการประเมินศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลกของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) ปี ค.ศ. 2015-2016

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบของการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประชาคมอาเซียน สามารถนำมาสรุปได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง ความสามารถในการแข่งขันและรักษามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในระยะยาว ซึ่งจำเป็นต้องมีการแข่งขันในระดับต่างประเทศที่เป็นความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดโลก (Export) ควบคู่ไปกับการแข่งขันในระดับชาติที่จะก่อให้เกิดความพอใจและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชากร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545) ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2552) ได้อธิบายเกี่ยวกับความสามารถในการแข่งขันเพิ่มเติมต่อไปอีกว่าเป็นขีดความสามารถและผลประกอบการของประเทศในแง่ของการสร้างสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการประกอบธุรกิจและกิจการทางธุรกิจ โดยประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันสูงจะมีความสามารถในการผลิต (productivity) ที่สูงและสามารถจะรักษาระดับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไว้ได้อย่างยั่งยืน โดยสรุปแล้ว “ความสามารถในการแข่งขัน” คือการสร้างสมรรถนะภาคเศรษฐกิจให้มีความพร้อมและความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อป้อนสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ เพื่อรักษาและพัฒนาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศรวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในระดับสากล

2. ขีดความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง ตามความหมายของ Michael E. Porter ไม่ได้หมายถึงการที่ประเทศมีค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าประเทศอื่นหรือการที่สินค้ามีราคาถูกลง โดยเปรียบเทียบอันเนื่องมาจากการลดค่าเงิน แท้จริงแล้วความสามารถในการแข่งขันเกิดขึ้นจากการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ซึ่งทำให้ประเทศมีความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น ประชากรมีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน โดย Porter ได้ชี้ให้เห็นว่าความสามารถในการแข่งขันสามารถเกิดขึ้นได้จากความสามารถในการคิดค้นนวัตกรรม/แนวความคิดใหม่ เช่น เทคโนโลยี การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตเป็นต้น ดังนั้นขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศมี 2 ระดับ ได้แก่ ระดับธุรกิจและระดับมหภาค สำหรับระดับธุรกิจ เช่น ภาคเอกชน/ธุรกิจไทยต้องปรับบทบาทเพื่อเพิ่มผลิตภาพโดยไม่ต้องรอภาครัฐ ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้ปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิตให้สูงขึ้น (Value Added/Value Chain) ในขณะที่ระดับมหภาคต้องเริ่มจากความสามารถในการแข่งขันระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ซึ่งต้องการการปฏิรูปสถาบันและสังคมให้สอดคล้องกับแนวการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน (Michael E. Porter, 2003 อ้างถึงใน ธัชวราธร กนิษฐ์พงศ์, 2553)

3. สภาพเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) หมายถึง องค์กรอิสระที่ไม่แสวงหาผลกำไร ซึ่งจัดการประชุมขึ้นทุกปีที่ดาวอส ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2514

โดยศาสตราจารย์คลาอัส มาร์ติน สเวบ (Klaus Martin Schwab) เป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเจนีวา โดยเชิญนักบริหารธุรกิจชั้นนำของยุโรป 444 คนมาร่วมประชุมครั้งแรกใน พ.ศ. 2514 เดิมชื่อสภายุโรปตั้งขึ้นเพื่อหาทางออกจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกใน พ.ศ. 2514 เพราะการล่มสลายของระบบเบรตตัน วูดส์ (Bretton Woods System) คือเป็นการยุติการกำหนดค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐไว้กับทองคำ ในอัตรา 35 ดอลลาร์สหรัฐต่อทองคำหนัก 1 ออนซ์ เพื่อให้ประเทศต่างๆ กำหนดค่าเงินของตนไว้กับเงินดอลลาร์สหรัฐ โดยสหรัฐอเมริกามีพันธะผูกพันที่จะซื้อ หรือขายทองคำในอัตราทางการ 35 ดอลลาร์สหรัฐต่อทองคำหนัก 1 ออนซ์ แต่สหรัฐอเมริกาได้ประกาศยกเลิกพันธะผูกพันนี้แล้วใน พ.ศ. 2514 สถานะการเงินของโลกจึงไม่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับอย่างเป็นทางการอีกต่อไป ต่อมาสภายุโรปได้เปลี่ยนชื่อเป็นสภาเศรษฐกิจโลกเมื่อ พ.ศ. 2530 โดยสภาเศรษฐกิจโลกนี้เป็นองค์กรอิสระที่ไม่หวังผลกำไรได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติ โดยผลที่ได้จากการประชุมจะมีส่วนสำคัญในการเสนอแนะทิศทาง การกำหนดนโยบายด้านเศรษฐกิจ สังคม การพัฒนาระหว่างประเทศ (จิร โชค วีระสย, 2557)

4. สถาบันการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development : IMD) มีการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน โดยเน้นปัจจัยเชิงโครงสร้าง และดำเนินการเป็นประจำทุกปีมาตั้งแต่ปี 2532 จนถึงปัจจุบัน มีประเทศที่ได้รับการจัดอันดับเปลี่ยนแปลงกันไปในแต่ละปี อยู่ระหว่าง 49-61 ประเทศหรือประมาณ 2 ใน 7 ของจำนวนประเทศทั้งหมดในโลก จำนวนเกณฑ์ชี้วัดทั้งหมดที่ใช้ในการจัดอันดับในแต่ละปีอยู่ระหว่าง 239-254 เกณฑ์ชี้วัด โดยในปี 2553 ข้อมูลที่นำมาใช้เป็นเกณฑ์ชี้วัดนี้มาจากสองทางคือ หนึ่ง ข้อมูลสำรวจทัศนคติ (Survey Data) จำนวน 110 เกณฑ์ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45 ลักษณะข้อมูลจะอยู่ในรูปสเกลอันดับมีค่าระหว่าง 1-10 และสอง ข้อมูลสถิติ (Secondary Data หรือ Hard Data) ที่ได้จากแหล่งข้อมูลทั้งภายในประเทศภูมิภาค และองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งสถาบันเครือข่าย 58 สถาบัน จำนวน 135 เกณฑ์ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 55 ดังนั้น เกณฑ์ที่นำมาใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันในปี 2553 มีทั้งหมด 245 เกณฑ์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 4)

5. ประชาคมอาเซียน หมายถึง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations : ASEAN) เป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 มีประเทศสมาชิกรวม 10 ประเทศ แบ่งเป็น ประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ คือ บรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์และไทย และประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ 4 ประเทศ คือ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม หรือเรียกสั้นๆว่า กลุ่ม CLMV

(Cambodia, Lao, Myanmar, Vietnam) ประกอบไปด้วย 3 เสาหลักคือ ประชาคมความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน โดยมีกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) เป็นกรอบหรือพื้นฐานทางกฎหมายรองรับซึ่งจะสร้างกฎเกณฑ์สำหรับองค์กรอาเซียนให้สมาชิกพันธกิจที่จะต้องปฏิบัติตาม (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2555: 5)

6. ภาวะเสมอภาคของอำนาจซื้อ (Purchasing Power Parity : PPP) หมายถึง การประมาณค่าอัตราแลกเปลี่ยนสมดุลหรืออัตราแลกเปลี่ยนเสมอภาคระหว่างเงินตรา 2 สกุล ว่าควรจะเป็นเท่าไรเพื่อใช้ซื้อขายสินค้าประเภทเดียวกันในแต่ละประเทศ ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะยังไม่คำนึงถึงค่าขนส่งและภาษีในการค้าระหว่างประเทศ ภาวะเสมอภาคของอำนาจซื้อจะแสดงให้เห็นว่า อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินตรา 2 สกุลสะท้อนถึงอำนาจซื้อที่เท่ากันของเงินตราทั้ง 2 สกุลนั้น เช่น ถ้าอำนาจซื้อของเงินตราสกุลหนึ่งเป็น 2 เท่าของเงินตราอีกสกุลหนึ่ง อัตราแลกเปลี่ยนสมดุลระหว่างเงินตราสกุลแรกกับเงินตราสกุลหลังจะเท่ากับ 1 : 2 ซึ่งหมายความว่า เงินตราสกุลแรก 1 หน่วย มีค่าเท่ากับเงินตราสกุลหลัง 2 หน่วย การกำหนดภาวะเสมอภาคของอำนาจซื้อ มี 2 แนว คือ ภาวะเสมอภาคของอำนาจซื้อแบบสัมบูรณ์ (absolute PPP) กับภาวะเสมอภาคของอำนาจซื้อแบบสัมพัทธ์ (relative PPP) หรืออาจกล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพของเงิน เป็นค่าค่าหนึ่งที่เกิดจากการประมาณทางเทคนิคโดยใช้ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เพื่อคำนวณหาระดับการบริโภคสินค้าและบริการในแต่ละประเทศ โดยใช้ราคาสินค้าและบริการในสหรัฐอเมริกาเป็นฐานในการคำนวณ และแสดงผลในสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงภาพรวมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน
2. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในด้านการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน
3. ทราบถึงแนวทางในการสร้างโอกาสและศักยภาพในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประชาคมอาเซียน” ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

- 2.1 สถานการณ์ขีดความสามารถในการแข่งขัน
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีแบบจำลองเพชรแห่งความได้เปรียบของชาติ
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎี SWOT Analysis
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 สถานการณ์ขีดความสามารถในการแข่งขัน

ปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลในการประเมินศักยภาพทางเศรษฐกิจเพื่อจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันนั้นมีอยู่หลายหน่วยงานด้วยกัน หนึ่งในนั้นคือสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) ซึ่งถือสถาบันหลักที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดแห่งหนึ่ง ซึ่งในแต่ละมิติจะมีวิธีการจัดอันดับแตกต่างกันไปตามดัชนีวัดค่าด้านต่างๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อสะท้อนความสามารถในการแข่งขันของประเทศสมาชิกที่ตนเองจัดอันดับ โดยทั้งนี้ WEF ได้ให้ความหมายความสามารถในการแข่งขันว่าหมายถึง “ปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดระดับความสามารถในการผลิตของแต่ละประเทศ” (World Economic forum, 2011) และอีกหนึ่งหน่วยงานคือ IMD ได้ระบุเกี่ยวกับความหมายความสามารถในการแข่งขันว่า “สภาพแวดล้อมของประเทศที่สร้างความยั่งยืนให้กับความสามารถในการแข่งขันขององค์กรธุรกิจ” (International Institute for Management Development, 2011)

ขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลก

สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยเน้นปัจจัยด้านการประกอบการธุรกิจเป็นหลัก โดย WEF เริ่มต้นดำเนินการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันตั้งแต่ปี 2522 ในปี 2553 WEF ได้จัดอันดับ

ความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ทั่วโลกจำนวน 139 ประเทศ และได้ใช้เกณฑ์ต่างๆ รวมทั้งหมด 111 เกณฑ์ (Criteria) ดัชนีความสามารถในการแข่งขันรวม (GCI) มีเกณฑ์ชี้วัด 12 เสาหลัก (Pillar) ภายใต้อัน 3 ปัจจัย ตามลำดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Stage of Development) ซึ่งข้อมูลที่น่ามาใช้เป็นเกณฑ์ชี้วัดนี้มาจากสองทาง คือ หนึ่งข้อมูลเชิงประจักษ์ในรูปสถิติ (Secondary Data หรือ Hard Data) ที่ได้จากแหล่งข้อมูลทั้งภายในประเทศ ภูมิภาค และองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งสถาบันเครือข่ายต่างๆ จำนวน 32 เกณฑ์ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 29 และสอง ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 78 เกณฑ์ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 71 จากจำนวนเกณฑ์ทั้งหมด 117 เกณฑ์ โดยแบ่งออกเป็น 12 เสาหลักและ 3 กลุ่มปัจจัย เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์คือ ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน และปัจจัยด้านนวัตกรรมและความชำนาญ(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 3)

จากเกณฑ์ต่างๆ ทั้ง 111 เกณฑ์ 12 เสาหลัก 3 ปัจจัย ได้นำมาใช้ในการคำนวณและจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน โดยคำนึงถึงลำดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Stage of Development) ที่แตกต่างกัน ซึ่งกำหนดจากระดับรายได้ต่อหัว (GDP Per Capita) ของประชากรในประเทศและสัดส่วนการส่งออกสินค้าพื้นฐาน (Primary Product) ต่อการส่งออกรวม และในแต่ละลำดับขั้นของการพัฒนาจะมีน้ำหนักในแต่ละปัจจัยไม่เท่ากัน จึงทำให้ประเทศต่างๆ ถูกแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) กลุ่มการแข่งขันด้วยปัจจัยพื้นฐาน
- 2) กลุ่มการแข่งขันด้วยประสิทธิภาพการลงทุน และ
- 3) กลุ่มการแข่งขันด้วยนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 3)

การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของแต่ละกลุ่มจะได้รับการพิจารณาในปัจจัยพื้นฐานที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อตัวชี้วัดเป็นพิเศษ เช่น ประเทศในกลุ่มเศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยปัจจัยพื้นฐาน WEF จะให้น้ำหนักและความสำคัญค่อนข้างมากกับตัวชี้วัดด้านแรงงานไร้ฝีมือและทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ยังให้น้ำหนักและความสำคัญกับปัจจัยพื้นฐานด้านอื่นๆ ที่ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เช่น สถาบันโครงสร้างพื้นฐาน เสถียรภาพเศรษฐกิจ สุขอนามัย และการศึกษาขั้นพื้นฐานของแรงงาน เมื่อประเทศพัฒนาไปสู่กลุ่มที่สองความสามารถในการแข่งขันจะเปลี่ยนเป็นประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพสินค้า ในกรณีนี้ WEF จะให้น้ำหนักและความสำคัญกับปัจจัยด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพสินค้า เช่น การศึกษาระดับอุดมศึกษาและการฝึกอบรมแรงงาน ประสิทธิภาพ

ของตลาดสินค้าและตลาดแรงงาน เป็นต้น ปัจจัยพื้นฐานจะมีความสำคัญลดลงเนื่องจากประเทศเหล่านี้มีความพร้อมในปัจจัยดังกล่าวในระดับที่สูงกว่ากลุ่มแรก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 4)

สำหรับวิธีที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน WEF ได้กำหนดปัจจัยที่นำมาใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่เรียกว่า Global Competitiveness Index (GCI) จำนวน 111 ดัชนีเพื่อจัดอันดับให้กับประเทศต่างๆ จำนวน 139 ประเทศแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มมี 12 เสาหลัก(Pillar) ตามปัจจัยสำคัญเพื่อวัดความสามารถในการทำงานของสถาบันต่างๆ วัฒนธรรมของประเทศและวัดปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจเกิดความก้าวหน้าและเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนไปในอนาคต (ชมกร ธาราศิริสุทธิ, 2554: 74) มีลักษณะดังนี้

1) ปัจจัยพื้นฐาน (Basic requirements) ประกอบด้วย 4 เสาหลัก มีดัชนีชี้วัด 46 ตัวที่วัด การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศโดยใช้ปัจจัยการผลิตซึ่งมักเป็นประเทศกำลังพัฒนาหรือที่ยังมีการพัฒนาน้อย ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับสถาบัน (Infrastructure) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค (Macro Economic Environment) และสุขภาพและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Health and primary education)

2) ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers) ประกอบด้วย 6 เสาหลัก มีดัชนีชี้วัด 49 ตัวที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศโดยใช้ประสิทธิภาพซึ่งมักเป็นประเทศกำลังพัฒนา ได้แก่ การฝึกอบรมและการศึกษาขั้นสูง (Higher education and training) ประสิทธิภาพของตลาดสินค้า (Goods market efficiency) ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labor market efficiency) พัฒนาการของตลาดการเงิน (Financial market development) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี (Technological readiness) และขนาดของตลาด (Market size)

3) ปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ (Innovation and sophistication Factors) ประกอบด้วย 2 เสาหลักมีดัชนีชี้วัด 16 ตัวที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศโดยใช้นวัตกรรมซึ่งมักเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ ศักยภาพทางธุรกิจ (Business sophistication) และนวัตกรรม (Innovation)

ทั้งนี้ WEF ยังแบ่งประเทศที่เข้าร่วมในการจัดอันดับออกเป็น 3 กลุ่มตามระดับของการพัฒนาประเทศ โดยพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) และกำหนดน้ำหนักสำหรับการประเมินปัจจัยต่างๆ ซึ่งแตกต่างกันไปตามระดับของการพัฒนาไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2556: 12)

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) ต่ำกว่า 2,000 ดอลลาร์สหรัฐ ถือเป็นประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิต (Factor-driven economies)

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) ประมาณ 3,000-8,999 ดอลลาร์สหรัฐ ถือเป็นประเทศที่อาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Efficiency-driven economies) ซึ่งประเทศไทยก็ถูกจัดให้เป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มนี้

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) มากกว่า 17,000 ดอลลาร์สหรัฐ ถือเป็นประเทศที่อาศัยนวัตกรรมเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Innovation-driven economies)

ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) อยู่ในช่วงรอยต่อระหว่างกลุ่มที่ 1 กับกลุ่มที่ 2 และระหว่างกลุ่มที่ 2 กับกลุ่มที่ 3 จะถูกเรียกว่าเป็นประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่าน (In transition)

สถาบันการจัดการนานาชาติ (IMD)

สถาบันการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development : IMD) การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของสถาบัน IMD เน้นปัจจัยเชิงโครงสร้าง และดำเนินการเป็นประจำทุกปีมาตั้งแต่ปี 2532 จนถึงปัจจุบัน มีประเทศที่ได้รับการจัดอันดับเปลี่ยนแปลงกันไปในแต่ละปีอยู่ระหว่าง 49-61 ประเทศ หรือประมาณ 2 ใน 7 ของจำนวนประเทศทั้งหมดในโลก จำนวนเกณฑ์ชีวิตทั้งหมดที่ใช้ในการจัดอันดับในแต่ละปีอยู่ระหว่าง 239-254 เกณฑ์ชีวิต โดยในปี 2553 ข้อมูลที่นำมาใช้เป็นเกณฑ์ชีวิตนี้มาจากสองทางคือ หนึ่ง ข้อมูลสำรวจทัศนคติ (Survey Data) จำนวน 110 เกณฑ์ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45 ลักษณะข้อมูลจะอยู่ในรูปสเกลอันดับมีค่าระหว่าง 1-10 และสอง ข้อมูลสถิติ (Secondary Data หรือ Hard Data) ที่ได้จากแหล่งข้อมูลทั้งภายในประเทศภูมิภาค และองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งสถาบันเครือข่าย 58 สถาบัน จำนวน 135 เกณฑ์ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 55 ดังนั้น เกณฑ์ที่นำมาใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันในปี 2553 มีทั้งหมด 245 เกณฑ์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 4)

การจัดกลุ่มเกณฑ์ชีวิตของ IMD แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลัก (Competitiveness Factors) และให้นำหนักกลุ่มร้อยละ 25 เท่ากัน (1) เศรษฐกิจ (Economic Performance) (2) ประสิทธิภาพของ

ภาครัฐ (Government Efficiency) (3) ประสิทธิภาพของภาคเอกชน (Business Efficiency) และ (4) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ซึ่งในแต่ละด้านประกอบด้วย 5 ปัจจัยย่อย (Sub-Factor) และ 20 กลุ่มย่อย (Sub-Factors) โดยแต่ละกลุ่มย่อยจะมีจำนวนเกณฑ์ชี้วัดไม่เท่ากัน เริ่มตั้งแต่ 2 ถึง 21 เกณฑ์ชี้วัด สำหรับปี 2553 IMD ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ทั่วโลก จำนวน 58 ประเทศ และได้ใช้เกณฑ์ชี้วัดต่างๆ รวมทั้งหมด 329 เกณฑ์ชี้วัด เป็นเกณฑ์ชี้วัดที่นำมาใช้ในการจัดอันดับจำนวน 245 เกณฑ์ชี้วัด ที่เหลืออีก 84 เกณฑ์ชี้วัด เป็นข้อมูลพื้นฐาน โดยวิธีการจัดอันดับจะใช้การคำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานร่วมกับการให้น้ำหนักเกณฑ์ชี้วัดในกลุ่มต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 4-6)

วิธีการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของ IMD

IMD ได้จัดทำดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันจำนวน 323 ตัวเพื่อจัดอันดับให้กับประเทศต่างๆ 58 ประเทศ โดยมุ่งเน้นการวัดความสามารถในการสร้างสภาพแวดล้อมต่อการแข่งขันใน 4 กลุ่มหลัก (ชมกร ชาราศรีสุทธิ, 2554: 76) ได้แก่

1) กลุ่มดัชนีวัดศักยภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) มีดัชนีชี้วัด 76 ตัว ประกอบด้วย (1) เศรษฐกิจในประเทศมีดัชนีชี้วัด 25 ตัว (2) การค้าระหว่างประเทศมีดัชนีชี้วัด 22 ตัว (3) การลงทุนจากต่างประเทศมีดัชนีชี้วัด 17 ตัว (4) การจ้างงานมีดัชนีชี้วัด 8 ตัว และ (5) ราคามีดัชนีชี้วัด 4 ตัว

2) กลุ่มดัชนีวัดประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency) มีดัชนีชี้วัด 70 ตัว ประกอบด้วย (1) ฐานะการคลังมีดัชนีชี้วัด 12 ตัว (2) นโยบายการคลังมีดัชนีชี้วัด 14 ตัว (3) กรอบ การบริหารด้านสถาบันมีดัชนีชี้วัด 12 ตัว (4) กฎหมายด้านธุรกิจมีดัชนีชี้วัด 21 ตัว และ (5) กรอบการบริหารด้านสังคมมีดัชนีชี้วัด 11 ตัว

3) กลุ่มดัชนีวัดประสิทธิภาพธุรกิจ (Business Efficiency) มีดัชนีชี้วัด 67 ตัว ประกอบด้วย (1) ผลผลิตภาพการผลิตมีดัชนีชี้วัด 11 ตัว (2) ตลาดแรงงานมีดัชนีชี้วัด 22 ตัว (3) การเงินมีดัชนีชี้วัด 19 ตัว (4) การบริหารจัดการมีดัชนีชี้วัด 8 ตัว และ (5) ทักษะคิดและค่านิยมมีดัชนีชี้วัด 7 ตัว

4) กลุ่มดัชนีวัดโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) มีดัชนีชี้วัด 110 ตัว ประกอบด้วย (1) สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานมีดัชนีชี้วัด 26 ตัว (2) โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีมีดัชนีชี้วัด 21 ตัว (3) โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์มีดัชนีชี้วัด 21 ตัว (4) สุขภาพและสิ่งแวดล้อมมีดัชนีชี้วัด 25 ตัว และ (5) การศึกษามีดัชนีชี้วัด 17 ตัว

การคำนวณความสามารถในการแข่งขันนั้นจะกำหนดให้ น้ำหนักและสัดส่วนคะแนนในการคำนวณอันดับเท่ากันทั้งหมดทุก ประเทศทั้ง 58 ประเทศ โดยไม่มีการแบ่งกลุ่มประเทศและถ่วงน้ำหนักคะแนนแตกต่างกันเหมือนวิธีการคำนวณของ WEF ในการคำนวณ คะแนนเพื่อจัดอันดับนั้น IMD จะกำหนดให้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 100 คะแนน

ข้อสังเกตระหว่าง WEF กับ IMD

ตามสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554: 5) มีดังต่อไปนี้คือ

1) IMD เน้นการใช้ปัจจัยเชิงโครงสร้างเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในขณะที่ WEF เน้นการใช้ปัจจัยด้านการประกอบธุรกิจเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และตั้งบนสมมติฐานที่สนับสนุนกลไกตลาดเป็นสำคัญ (Market Friendly)

2) IMD ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในรูปของสถิติ ในสัดส่วนที่สูงกว่า WEF (เปรียบเทียบระหว่างร้อยละ 55 ของ IMD และร้อยละ 30 ของ WEF) หรืออีกนัยหนึ่ง WEF ให้น้ำหนักกับข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็น (Opinion Survey) มากกว่า โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70 เมื่อเทียบกับร้อยละ 45 ของ IMD ซึ่งข้อมูลที่เป็นความเห็นและอาจมีลักษณะที่มีอคติ (Bias) เพราะผู้ให้ข้อมูลมีความเข้าใจในคำถามที่แตกต่างและไม่เท่ากัน จึงทำให้ข้อมูลผันแปรตามประเทศต่างๆ และไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้อย่างมีนัยสำคัญ

3) การถ่วงน้ำหนักของแต่ละเกณฑ์ชี้วัดในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของทั้ง IMD และ WEF มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับจำนวนและน้ำหนักของเกณฑ์ชี้วัดในแต่ละกลุ่ม เช่น IMD ให้ความสำคัญของแต่ละกลุ่มเท่ากัน (ร้อยละ 5 ในแต่ละกลุ่มย่อย 20 กลุ่ม) โดยน้ำหนักของเกณฑ์ชี้วัดมีค่าตั้งแต่ 0.16 ถึง 2.5 โดยเกณฑ์ชี้วัดที่มีน้ำหนักในการจัดอันดับสูงสุดคือ อัตราเงินเฟ้อและดัชนีค่าครองชีพ ในขณะที่ WEF ให้น้ำหนักในแต่ละกลุ่มใน 12 สาขาหลัก ไม่เท่ากัน โดยมีน้ำหนักของเกณฑ์ชี้วัดตั้งแต่ 0.19 ถึง 5.00

4) การคำนวณคะแนนและอันดับความสามารถในการแข่งขันรวม โดย IMD มีความแตกต่างจากการคำนวณของ WEF กล่าวคือ WEF ให้น้ำหนักของกลุ่มเกณฑ์ชี้วัดหลัก 3 กลุ่ม (Basic Requirement, Efficiency Enhancers, Innovation and Sophistication Factors) แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มประเทศ โดยประเทศไทยได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุน ซึ่งให้น้ำหนักของคะแนนใน 3 กลุ่มหลักในสัดส่วน 4:5:1 ในขณะที่ IMD ให้น้ำหนักและสัดส่วนในการคำนวณคะแนนและอันดับความสามารถในการแข่งขันรวม

ของแต่ละประเทศเท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบแนวคิดของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ทำให้ผลของการคำนวณมีความแตกต่างกัน แม้ว่าจะได้ข้อมูลจากแหล่งเดียวกัน

5) ข้อมูลการสำรวจของ WEF และ IMD มาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน IMD (72 ราย) และ WEF (82 ราย) จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนน้อยเกินไป และน่าจะไม่อยู่ในระดับที่จะเป็นตัวแทนความคิดเห็นภาคธุรกิจได้ (representative) อาจส่งผลกระทบต่อการประเมินจัดอันดับของไทย โดยไทยมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 82 และ 86 ราย ในปี 2551 และ 2552 ตามลำดับ แต่ลดลงเหลือเพียง 59 ราย ในปี 2553 (คิดเป็นร้อยละ 0.000087 ของประชากรไทย) ในขณะที่บรูไน เวียดนามและมาเลเซียมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 111 104 และ 110 ราย ตามลำดับ ดังนั้นขนาดของตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจยังมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอสำหรับการใช้เป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมายตามหลักสถิติ

6) WEF ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในรูปสถิติ (Secondary Data หรือ Hard Data) บางรายการขาดความต่อเนื่องและมีความผันผวนสูง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงแหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง และข้อมูลบางส่วนยังขาดความถูกต้องและไม่ทันสมัย รวมทั้งขาดความสอดคล้องต่อประเด็นที่ต้องการชี้วัด

ขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในบริบทโลก

การรวมตัวกันของกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้ง 10 ประเทศ เพื่อเป็นประชาคมอาเซียนนี้ทำให้ อาเซียนกลายเป็นกลุ่มประเทศที่มีศักยภาพทางการแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจโลกที่สูงมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการแข่งขันทางด้านความมั่นคงและมั่นคงทางการค้า ซึ่งการรวมตัวของกลุ่มประเทศอาเซียนมีผลทำให้เกิดการเกื้อกูลและส่งเสริมศักยภาพทางการแข่งขันของกลุ่มให้แข็งแกร่งมากขึ้น อาทิ การสร้าง กลยุทธ์ทางเศรษฐกิจด้วยการ “บูรณาการทางเศรษฐกิจ” (Economic Integration) โดยขั้นแรกคือ เป็นการรวมเป็นเขตการค้าเสรี (Free Trade Area) ซึ่งพัฒนาไปสู่ “ตลาดร่วม” หรือที่รู้จักกันในนามประชาคมเศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลกหลัง ค.ศ. 1989 และเป็นจุดกำเนิดของเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ใน ค.ศ. 1993 และพัฒนามาถึงทุกวันนี้ภายใต้การเป็นตลาดร่วมอาเซียนหรือที่เรียกว่า ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) (ฐานเศรษฐกิจ, ม.ป.ป. อ้างถึงใน ศูนย์อาเซียนและเอเชียศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2560)

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) คือ การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน เพื่อให้อาเซียนมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ อย่างเสรี และเงินทุนที่เสรีขึ้นต่อมาในปี 2550 อาเซียนได้

จัดทำพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) เป็นแผนบูรณาการงานด้านเศรษฐกิจให้เห็นภาพรวมในการมุ่งไปสู่ AEC ซึ่งประกอบด้วยแผนงานเศรษฐกิจในด้านต่างๆ พร้อมกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินมาตรการต่างๆ จนบรรลุเป้าหมายในปี 2558 รวมทั้งการให้ความยืดหยุ่นตามที่ประเทศสมาชิกได้ตกลงกันล่วงหน้าเพื่อสร้างพันธสัญญาระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนโดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การก้าวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่สำคัญดังนี้ (องค์การความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, 2015)

- 1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน
- 2) การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง
- 3) การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน และ
- 4) การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

จากกรอบยุทธศาสตร์ของการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเห็นได้ว่า การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของทั้งภูมิภาคเป็นหนึ่งในแนวทางยุทธศาสตร์หลักของอาเซียนนั้น เพื่อให้ประชาคมสามารถเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจโลก สามารถถ่วงดุลอำนาจและเพิ่มอำนาจทางการต่อรองทางเศรษฐกิจกับกลุ่มเศรษฐกิจขนาดใหญ่อื่นๆ ในโลก และแสวงหาความร่วมมือกับกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ ในโลก ได้อย่างเช่น กลุ่มตลาดร่วมอเมริกากลาง (CACM) กลุ่ม BRICS สหภาพยุโรป นาฟต้า (NAFTA) เอเปก และอื่นๆ เป็นต้น

ขีดความสามารถในการแข่งขันภายในอาเซียน

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนมีบทบาทในเวทีเศรษฐกิจและการค้าโลกมากขึ้นโดยลำดับ โดยเฉพาะหลังจากที่อาเซียนประสบความสำเร็จจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ AFTA (ASEAN Free Trade Area) ซึ่งกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศได้ร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมให้การค้าขายระหว่างกันในอาเซียนเป็นไปอย่างเสรีและดำเนินการลดอัตราภาษีศุลกากรและยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภายในระหว่างกันซึ่งต่อมาอาเซียนได้ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยได้เห็นชอบร่วมกันในการดำเนินงานเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community: EEC) (ธัชวราณ กนิษฐ์พงศ์, 2553: 72)

อาเซียนจะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) โดยมีแนวคิดที่ว่าอาเซียนจะกลายเป็นเขตการผลิตเดี่ยวและตลาดเดี่ยว (Single market and production base) นั้นหมายถึงจะต้องมีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรี สามารถดำเนินกระบวนการผลิตที่

ไหนดก็ได้ โดยสามารถใช้ทรัพยากรจากแต่ละประเทศ ทั้งวัตถุดิบและแรงงานร่วมกันในการผลิต มีมาตรฐานสินค้า กฎเกณฑ์ กฎระเบียบเดียวกัน โดยประชาคมอาเซียนนี้จะประกอบด้วย 3 เสาหลัก (pillars) ได้แก่ ประชาคมความมั่นคงอาเซียน(ASEAN Security Community-ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) และประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC)(ธวัชวรรณ กนิษฐพงศ์, 2553: 72)

จากความสำคัญดังกล่าวจะทำให้ AEC กลายเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ มีประชากรกว่า 560 ล้านคนเป็นฐานการผลิตและการส่งออกสินค้าที่สำคัญของโลก นอกจากนี้การรวมตัวเป็นเขตการผลิตเดียวและตลาดเดียว จะช่วยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) เข้ามาในอาเซียนมากขึ้น ประกอบกับสหรัฐอเมริกากำลังเริ่มฟื้นตัวจากวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ ในขณะที่สหภาพยุโรปกำลังประสบกับวิกฤตหนี้สาธารณะอย่างหนักหน่วง ดังนั้นการรวมตัวกันของ AEC กำลังก้าวเข้ามาเป็นเครื่องยนต์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของโลกที่น่าสนใจ ซึ่งจะดึงดูดการค้า การลงทุน รวมถึงเงินทุน และจะผลักดันทิศทางการเศรษฐกิจโลกให้เข้ามาในภูมิภาคอย่างแท้จริง (ธวัชวรรณ กนิษฐพงศ์, 2553: 72)

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน

ประเทศสมาชิก “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” 10 ประเทศหรือ “อาเซียน” มีเป้าหมายจะก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ประกอบด้วยสามด้านหลัก ดังนี้

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC)

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และ

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC)

วิสัยทัศน์ร่วมของผู้นำอาเซียนคือการสร้างประชาคมอาเซียนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงมีกฎกติกาในการทำงานและมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประชาคมอาเซียน) เป้าหมายหลักของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนคือการสร้างประชาคมที่มีความแข็งแกร่งมีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจสามารถสร้างโอกาสและรับมือสิ่งท้าทายทั้งด้านการเมืองความมั่นคงเศรษฐกิจและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้อย่างรอบด้านโดยให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีสามารถประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้นและประชาชนในอาเซียนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน(กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2555: 1)

ความเป็นมา

เมื่อเดือนธันวาคม 2540 ผู้นำอาเซียนได้รับรองเอกสารวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 (ASEAN Vision 2020) เพื่อกำหนดเป้าหมายว่า ภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) อาเซียนจะเป็น(กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2556: 2)

- 1) วงสมานฉันท์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ - A Concert of Southeast Asian Nations
- 2) หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างมีพลวัต - A Partnership in Dynamic Development
- 3) มุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอก - An Outward-looking ASEAN และ
- 4) ชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทร - A Community of Caring Societies⁴

ต่อมา ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 7-8 ตุลาคม 2546 ที่เมืองบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ตอบสนองต่อการบรรลุวิสัยทัศน์อาเซียนเพิ่มเติม โดยได้ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน ฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC)

อย่างไรก็ดี ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2550 ที่เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ผู้นำอาเซียนได้ลงนามแถลงการณ์เซบูเห็นชอบให้เร่งรัดการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) เพื่อให้อาเซียนสามารถปรับตัวและจัดการกับประเด็นท้าทายของทุกมิติในสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Roadmap for ASEAN Community 2015) ซึ่งผู้นำอาเซียนได้รับรองเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2552 ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ที่ชะอำ-หัวหิน ในขณะที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนอาเซียนให้ความสำคัญกับการเร่งรัดการปฏิบัติตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะการเร่งรัดการรวมตัวทางเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตภายในภูมิภาคเป็นหลักและลดการพึ่งพาเศรษฐกิจโลกที่ผันผวน ในขณะเดียวกัน ก็ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดความเสมอภาคกันระหว่างสมาชิกมากขึ้น ทั้งนี้ ล่าสุด ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 21 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555 ที่กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ผู้นำอาเซียนได้ตกลงที่จะกำหนดวันที่อาเซียนจะเป็นประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการในวันที่ 31 ธันวาคม 2558

สามเสาหลักของประชาคมอาเซียน (กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2556: 2-3)
ประกอบด้วย

- 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มีเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่
 - มีกติกาและมีการพัฒนาค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน โดยยึดมั่นหลักการของการไม่แทรกแซงกิจการภายในและการส่งเสริมค่านิยมของประชาคมควบคู่กันไป
 - มีความเป็นเอกภาพ ความสงบสุข ความแข็งแกร่ง และมีความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่ครอบคลุมในทุกมิติ เพื่อส่งเสริมให้อาเซียนพึ่งพาอาศัยกลไกของตนมากขึ้นในการแก้ไขปัญหาและความท้าทายต่าง ๆ ในภูมิภาค
 - มีพลวัตและมีปฏิสัมพันธ์กับนอกภูมิภาคอาเซียน
- 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีเป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ได้แก่
 - การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวสำหรับประชากร 600 ล้านคนในอาเซียน โดยมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนและบุคลากรวิชาชีพต่าง ๆ อย่างสะดวกมากขึ้น และมีการไหลเวียนอย่างเสรียิ่งขึ้นสำหรับเงินทุน
 - การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายการแข่งขันที่เป็นธรรม การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และนโยบายภาษี รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น
 - การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยการส่งเสริม SMEs และการเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศสมาชิกอาเซียนผ่านโครงการ อาทิจองการริเริ่มเพื่อการรวมกลุ่มของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI) เพื่อลดช่องว่างทางการพัฒนา รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือด้านธุรกิจระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน
 - การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก โดยเน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าที่ร่วมกันอย่างชัดเจนรวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในด้านการผลิต/จำหน่ายภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก
- 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินการใน 6 ด้าน ได้แก่
 - (1) การพัฒนามนุษย์
 - (2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม
 - (3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม
 - (4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

(5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน และ

(6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา

ความคืบหน้าของการเตรียมความพร้อม (กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2556: 4-10) ประกอบด้วย

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยประสานงานหลัก โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงอื่นๆ ของประเทศไทยคือ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงยุติธรรม)ภาพรวมอาเซียน ได้มีพัฒนาการที่ดีในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยมีการสร้างกฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน และความร่วมมือกับต่างประเทศ อาทิ

(1) การจัดตั้งสถาบันอาเซียนเพื่อสันติภาพและความสมานฉันท์ (ASEAN Institute of Peace and Reconciliation) อย่างเป็นทางการ มีสำนักงานอยู่ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย มีภารกิจในการวิจัยและรับฟังความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาค และไม่มีหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างกันในอาเซียน

(2) ด้านสิทธิมนุษยชน มีการจัดทำปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Human Rights Declaration: AHRD) นับเป็นเอกสารสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนฉบับแรกของอาเซียน แสดงให้เห็นถึงมาตรฐานของอาเซียน ในด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชนอาเซียน

(3) ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านยาเสพติด สมัยพิเศษ เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2555 ซึ่งที่ผ่านมาไม่เคยมีการประชุมระดับรัฐมนตรี มีแต่การประชุมในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสเท่านั้น โดยที่ประชุมย้มาถึงความสำคัญที่จะทำให้อาเซียนเป็นเขตปลอดยาเสพติดภายในปี 2558 ซึ่งจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน รวมถึงการสกัดกั้นการลักลอบขนยาเสพติดข้ามพรมแดน

(4) ด้านการค้ามนุษย์ ประเทศไทยผลักดันให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาค (Regional Plan of Action) ควบคู่ไปกับการจัดทำอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (ASEAN Convention on Trafficking in Persons) เพื่อเป็นกรอบความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในระดับภูมิภาค

(5) ประเด็นทะเลจีนใต้ อาเซียนยังเผชิญกับความท้าทายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประเทศไทยในฐานะประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-จีน ได้ผลักดันให้มีการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน-จีน เพื่อรักษาพลวัตการเจรจาที่สร้างสรรค์และพิจารณาแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียน-จีนในด้านต่าง ๆ ที่จะเป็ผลประโยชน์ร่วมของทั้ง

สองฝ่าย รวมถึงการหารือแนวทางในการจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea) ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความไว้วางใจและการเจรจาหรือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนการดำเนินการของประเทศไทย มีพัฒนาการที่สำคัญ อาทิ

(1) การจัดทำแนวปฏิบัติและแผนปฏิบัติการ 3 ปี (2556-2558) ของกระทรวงกลาโหม เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยในปี 2556 กระทรวงกลาโหมจะดำเนินกิจกรรมในด้านต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะการฝึกซ้อมผสมกับกลุ่มประเทศอาเซียน อาทิ ความมั่นคงทางทะเล การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติ การแพทย์ทหาร การรักษาสันติภาพ และการต่อต้านการก่อการร้าย เป็นต้น

(2) การเสริมสร้างความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติ ซึ่งมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักของประเทศ และมีหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Committee on Disaster Management: ACDM) ด้วย

(3) การจัดการฝึกซ้อมการบรรเทาภัยพิบัติภายใต้กรอบ ARF (ASEAN Regional Forum Disaster Relief Exercise: ARF DiREx) โดยประเทศไทยและเกาหลีใต้จะร่วมกันจัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม 2556 ที่จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ และความร่วมมือระหว่างทหารและพลเรือน

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานหลัก โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานด้านเศรษฐกิจอื่น ๆ ของประเทศไทย อาทิ กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น)ภาพรวม อาเซียนมีพัฒนาการในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาทิ

(1) ปัจจุบันอาเซียนอยู่ระหว่างการจัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Scorecard) ระยะที่ 3 (ปี 2555-2556) ซึ่งตามข้อมูลที่ปรากฏประเทศไทยสามารถดำเนินการไปได้ร้อยละ 84.6 และอยู่ระหว่างการดำเนินการปรับมาตรฐานและความสอดคล้องในเรื่องพิกัดศุลกากร การอำนวยความสะดวกทางการค้า ระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตัวเอง มาตรฐานของ SME และการจัดทำระบบข้อมูลศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์ จุดเดียว หรือ “ASEAN Single Window”

(2) อาเซียนประสบความสำเร็จในการจัดทำความตกลงอาเซียนว่าด้วยการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (ASEAN Agreement on the Movement of Natural Persons) ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2555 เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้เกิดการเคลื่อนย้ายบุคลากรที่ประสงค์จะให้บริการในประเทศสมาชิกในสาขาที่เกี่ยวกับการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน โดยข้อผูกพันของไทยจะอนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายบุคลากร 2 ประเภท คือ ผู้เยี่ยมเยือนทางธุรกิจ (Business Visitor) และผู้โอนย้ายภายในบริษัท (Intra-Corporate Transferee) โดยครอบคลุมการเคลื่อนย้ายบุคลากรใน 25 สาขา อาทิ บริการวิศวกรรม บริการคอมพิวเตอร์ บริการวิจัยและการพัฒนา บริการด้านการเงิน บริการด้านโทรคมนาคม บริการด้านสุขภาพ และบริการด้านโรงแรม เป็นต้น

(3) สำหรับความตกลงอาเซียนว่าด้วยการค้าบริการ (ASEAN Framework Agreement on Trade in Services: AFAS) นั้น ได้มีผลบังคับใช้แล้ว โดยอาเซียนได้ผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการชุดที่ 8 แล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555 โดยเปิดไปแล้วร้อยละ 70 ซึ่งนักลงทุนอาเซียนสามารถเข้ามาจัดตั้งธุรกิจในประเทศสมาชิกอาเซียนอีกประเทศหนึ่งในรูปแบบของบริษัทจำกัดเท่านั้น โดยสามารถมีหุ้นส่วนของผู้ถือหุ้นต่างชาติได้ไม่เกินร้อยละ 70 ในสาขาบริการ อาทิ บริการด้านวิชาชีพ บริการด้านคอมพิวเตอร์ บริการด้านโทรคมนาคม บริการด้านการวิจัยและการพัฒนา บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ บริการด้านการก่อสร้าง บริการด้านการจัดจำหน่าย บริการด้านการศึกษา บริการด้านสุขภาพ บริการด้านการท่องเที่ยว บริการด้านนันทนาการและกีฬา เป็นต้น โดยเปิดเฉพาะบาง sub-sector ของแต่ละสาขาดังกล่าว และมีอีก 2-3 สาขาที่เปิดให้ ผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติไม่เกินร้อยละ 51 อาทิ บริการด้านการขนส่งทางน้ำทางรถไฟ และทางอากาศ ทั้งนี้ มีเงื่อนไขว่า จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายในแต่ละสาขาด้วย

(4) ในเรื่องการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Agreement: MRA) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะนั้น ปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำ MRA แล้ว 7 สาขาวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกรรมสถาปัตยกรรม นักบัญชี และช่างสำรวจ และ 1 สาขาบริการ คือ บริการการท่องเที่ยว ประเทศไทยได้ลงนาม MRA ในสาขาบริการการท่องเที่ยวแล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555

(5) นอกจากนี้ พัฒนาการที่สำคัญยิ่งในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 21 เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา คือ การที่ผู้นำอาเซียน 10 ประเทศ กับผู้นำจีน ญี่ปุ่นเกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย ประกาศให้มีการเริ่มเจรจาการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอย่างรอบด้านในภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) โดยจะเริ่มการเจรจาในต้นปี 2556

เพื่อให้บรรลุผลได้ในปี 2558 ซึ่งเป็นปีที่จะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ โดยเห็นว่า RCEP จะช่วยปรับให้ FTA ระหว่างอาเซียนกับประเทศทั้ง 6 ดังกล่าว มีกฎระเบียบที่สอดคล้องกัน

ในส่วนการดำเนินการของประเทศไทย มีพัฒนาการที่สำคัญ อาทิ

(1) การจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตรและอินทรีย์ อาทิ ผักผลไม้อาเซียนจำนวน 28 รายการ และอยู่ระหว่างการจัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับสินค้าเกษตรและสินค้าประมงเพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรวมถึงการจัดสัมมนาสร้างความตระหนักรู้ให้แก่เกษตรกรไทยโดยเฉพาะการจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าของกลุ่มสหกรณ์ และการเชื่อมโยงเครือข่ายเรื่องการตลาดของสินค้าเกษตรซึ่งเป็นหนึ่งในเรื่องที่รัฐมนตรีอาเซียนด้านการเกษตรและป่าไม้ได้ตกลงกัน โดยเฉพาะการขับเคลื่อนกลุ่มสหกรณ์และในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียน+3 ด้านการเกษตรและป่าไม้ (ASEAN+3 Ministers Meeting on Agriculture and Forestry: AMAF+3) เมื่อเดือนกันยายน 2555 ที่ประเทศลาว ไทยได้เสนอเป็นเจ้าภาพในการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการโครงการสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียน+3 (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve: APTERR)

(2) การลงนามในข้อตกลงยอมรับร่วม (MRA) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะในสาขาการบริการการท่องเที่ยวเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2555 และพัฒนาการเตรียมความพร้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะในสาขาบริการการท่องเที่ยว อาทิ การจัดตั้งคณะกรรมการบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งชาติ และการจัดตั้งคณะกรรมการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมและสื่อการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงมาตรฐานสำหรับ 32 วิชาชีพ

(3) การเตรียมความพร้อมในการอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะใน 7 สาขาวิชาชีพและ 1 การบริการของกระทรวงแรงงาน ที่ผ่านมา มีการประชุมระดมความเห็นเพื่อประเมินว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะจะมีผลกระทบต่อคนไทยและต่อการแข่งขันของประเทศไทยในด้านแรงงานมีทักษะอย่างไร ซึ่งสรุปผลได้ว่ายังไม่มีผลกระทบมากนักโดยสภาวิชาชีพของประเทศไทยคอยกำกับดูแลอยู่ นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงานด้วย

(4) การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าสินค้า บริการและการลงทุน โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้จัดทำแผนงาน 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ (ก) การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน (ข) การพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้ประกอบการ SME เพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ค) การเพิ่ม

ประสิทธิภาพการผลิตด้วยการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการถ่ายโอนเทคโนโลยีและ (ง) การพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานสินค้าด้วยการทดสอบทางห้องปฏิบัติการ

(5) การดำเนินการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในส่วนของ ICT ตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอาเซียน (ASEAN ICT Masterplan 2015: AIM 2015) โดยโครงการที่ประเทศไทยรับผิดชอบ ได้แก่ การจัดทำมาตรฐานและนิยามทักษะบุคลากรด้าน ICT อาเซียน (ASEAN ICT Skills Standard and Definition) การจัดทำแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์อาเซียน (ASEAN e-Government Strategic Action Plan) และให้ความสำคัญกับการวางโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT การจัดสัมมนาเพื่อเผยแพร่การเปิดตลาดการค้าบริการในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และโครงการ Smart Thailand เป็นต้น

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานประสานงานหลัก โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานด้านสังคมและวัฒนธรรมอื่น ๆ ของประเทศไทย อาทิ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน กพ. เป็นต้น) ภาพรวม อาเซียนมีพัฒนาการในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อาทิ

(1) ปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Scorecard) เสร็จเรียบร้อยแล้ว และจะนำมาใช้ในการประเมินผลในเดือนมิถุนายน 2556

(2) การจัดตั้งกลไกใหม่ ได้แก่ รัฐมนตรีอาเซียนด้านกีฬาซึ่งจะมีการประชุมเป็นครั้งแรกในปี 2556 และรัฐมนตรีอาเซียนด้านสตรีซึ่งมีการประชุมครั้งแรกไปแล้ว เมื่อเดือนตุลาคม 2555

(3) ด้านการศึกษา ในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านการศึกษา (ASEAN Ministers Meeting on Education) ครั้งที่ 7 เมื่อเดือนกรกฎาคม 2555 ได้มีเอกสารสำคัญ คือ เอกสารคู่มือหลักสูตรอาเซียน (ASEAN Curriculum Sourcebook) เพื่อให้ประเทศสมาชิกใช้เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาและให้เยาวชนเรียนรู้อาเซียนและประเทศสมาชิกในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

(4) ด้านการส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคม มีการจัด GO-NGO Forum ซึ่งเป็นข้อริเริ่มของประเทศไทยเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนและผลักดันการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

(5) นอกจากนี้ ยังมีกลไกด้านสิทธิมนุษยชนที่ดูแลสิทธิสตรีและสิทธิเด็กคือ คณะกรรมาธิการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก

(ASEANCommission on the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children:ACWC) ค้ำวย

ในส่วนการดำเนินการของประเทศไทย มีพัฒนาการที่สำคัญ อาทิ

(1) ประเทศไทยได้ผลักดันให้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (UniversalHealth Coverage: UHC) เป็นวาระสำคัญของการประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียน (ASEANHealth Ministerial Meeting: AHMM) ครั้งที่ 11 และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าทั่วภูมิภาคอาเซียน และลดผลกระทบในบริเวณชายแดนที่มีการข้ามพรมแดนมารับการรักษาในประเทศไทย

(2) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนและความคืบหน้าในการสร้างระบบถ่ายโอนหน่วยกิต ซึ่งดำเนินการโดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network : AUN) ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้วางยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2546-2561 ใน 6 ด้าน ได้แก่ (ก) การพัฒนาทักษะโดยการอบรมภาษาอังกฤษและสร้างความรู้ภาษาอาเซียน (ข) การสร้างความตระหนักและเสริมสร้างเอกลักษณ์ของประเทศอาเซียน (ค) การส่งเสริมการรู้หนังสือ (ง) พัฒนาและยกระดับมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งรวมถึงหลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผลและการ โอนหน่วยกิต (จ) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(Community Learning Center: CLC) และ (ฉ) การผลิตและการพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะ

(3) การพัฒนาองค์ความรู้และการจัดการความรู้ทางด้านมรดกวัฒนธรรมและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในอาเซียนของกระทรวงวัฒนธรรม โดยเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรมทั้งในระดับผู้บริหาร ระดับปฏิบัติการ ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปินแห่งชาติ ศิลปินพื้นบ้าน ช่างหัตถกรรมนักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้ การดำเนินงานของไทยภายใต้ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม มี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ และระดับภูมิภาค

(4) การกำหนดให้ปี 2013 เป็นปี ASEAN Sports Industry Year โดยประเทศสมาชิกอาเซียนจะร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมฉลอง โดยการกีฬาแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหน่วยประสานงานหลักในการจัดกิจกรรม แสดงความสนใจที่จะเพิ่มกีฬาประเภทตะกร้อหรือมวยในอนาคต เนื่องจากเป็นกีฬาที่ประเทศอาเซียนมีความเชี่ยวชาญ

(5) การพัฒนาชนบทและจัดความยากจนซึ่งมีกรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยประสานงาน โดยกำหนดจัดโครงการต่างๆ อาทิ การแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใน

โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน โครงการพัฒนาทีมวิทยากร โดยให้ตัวแทนชุมชนมารับความรู้จากส่วนกลางแล้วนำไปขยายผลต่อในชุมชน โครงการถ่ายทอดวีดิทัศน์ทางไกลจากส่วนกลางไปยังศาลากลางจังหวัดในจังหวัดต่างๆ และการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัด (Regional Cooperation Center : RCC) ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากที่สนใจและมีความพร้อมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนและประชาคมอาเซียนแก่จังหวัดและกลุ่มจังหวัดต่างๆ เป็นต้น

2.3 แนวคิดและทฤษฎีแบบจำลองเพชรแห่งความได้เปรียบของชาติ

Porter ได้วิพากษ์แนวคิดเรื่องความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่เน้นเพียงอุปทานของปัจจัยในประเทศ และต้องการหาคำอธิบายว่า ทำไมอุตสาหกรรมในบางประเทศจึงมีความสามารถในการแข่งขันสูงกว่าประเทศอื่น เพื่อหาเหตุผลว่า ทำไมบางอุตสาหกรรมในบางประเทศจึงประสบความสำเร็จกว่าอุตสาหกรรมเดียวกันในประเทศอื่น และพบว่า ข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน (competitive advantage) ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่เป็นสิ่งที่สามารถสร้างขึ้นได้และเปลี่ยนแปลงได้ทั้งทางบวกและลบ โดยสามารถทำความเข้าใจแนวคิดดังกล่าวผ่านมุมมองของเศรษฐศาสตร์จุลภาค ส่วนปัจจัยมหภาค เช่น อัตราดอกเบี้ย ค่าจ้างแรงงาน และอัตราแลกเปลี่ยน แม้จะมีความสำคัญในการสร้างความได้เปรียบให้กับประเทศ แต่ Porter เชื่อว่า สิ่งสำคัญกว่าคือเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมภายในประเทศที่เอื้อต่ออุตสาหกรรมของประเทศนั้น Porter จึงได้สร้างแบบจำลอง Diamond Model ในการวิเคราะห์ โดยมีปัจจัยหรือตัวบ่งชี้ (determinants) ข้อได้เปรียบในการแข่งขันที่สำคัญรวม 4 กลุ่มตัวแปร ดังนี้ (ศูนย์อาเซียนและเอเชียศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2560)

เงื่อนไขทางด้านปัจจัยการผลิต (Factor Conditions)

ปัจจัยการผลิตในประเทศจะเป็นตัวกำหนดความได้เปรียบเชิงแข่งขันของประเทศ โดยปัจจัยการผลิตในที่นี้มีความหมายอย่างกว้าง ประกอบด้วย แรงงาน (Labor) ที่ดิน (Arable Land) ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) ทุน (Capital) และสาธารณูปโภค (Infrastructure) ในที่นี้เทคโนโลยีในการผลิตถือว่าเป็นปัจจัยการผลิตเช่นเดียวกัน ดังนั้นสภาพปัจจัยการผลิตในความหมายของ Porter จะหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ประเทศมี (Factor Endowment) และเกี่ยวข้องกับการผลิตของผู้ผลิตภายในประเทศ และมีผลกระทบต่อความได้เปรียบและเสียเปรียบในการแข่งขัน กล่าวโดยสรุปสภาพปัจจัยการผลิตในที่นี้จะครอบคลุมทรัพยากร (Resources) ต่างๆ ในประเทศที่มีอยู่ ประกอบด้วย

1) ทรัพยากรมนุษย์(Human Resources) หมายถึงปริมาณแรงงานคุณภาพและทักษะของแรงงาน ต้นทุนทางด้านแรงงาน (ค่าจ้าง) และการจัดการทางด้านทรัพยากรมนุษย์

2) ทรัพยากรทางกายภาพ (Physical Resources) หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ และคุณภาพของทรัพยากร รวมถึงต้นทุนหรือมูลค่าของทรัพยากร ทรัพยากรกายภาพในที่นี้จะหมายถึง ที่ดิน น้ำแร่ธรรมชาติ (Mineral) และพลังงานธรรมชาติ (Power Sources) อื่นๆ นอกจากลักษณะคุณภาพของทรัพยากรกายภาพข้างต้นแล้ว ที่ตั้ง (Location) และขนาด (Geographic Size) ก็มีความสัมพันธ์กับผู้ผลิตในประเทศและในตลาด เพราะว่าที่ตั้งของแหล่งทรัพยากรจะเกี่ยวข้องกับต้นทุนทางการขนส่ง (Transportation Cost) และจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนของผู้ผลิตได้

3) ทรัพยากรทางด้านความรู้ (Knowledge Resources) หมายถึง ทรัพยากรที่เกิดจากการสร้างสรรค์ พัฒนาและฝึกอบรม จะพบมากในปัจจัยด้านแรงงานที่มีทักษะเฉพาะ เช่น นักวิทยาศาสตร์ วิศวกร นักการตลาด และเจ้าหน้าที่เทคนิค เป็นต้น การพัฒนาทางด้านความรู้จะเกิดจากการสนับสนุนของทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน โดยประเทศใดก็ตามที่ให้ความสำคัญกับทรัพยากรทางด้านนี้มาก มีนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน ประเทศนั้นจะมีศักยภาพในการพัฒนาและการแข่งขันกับประเทศต่างๆ ได้

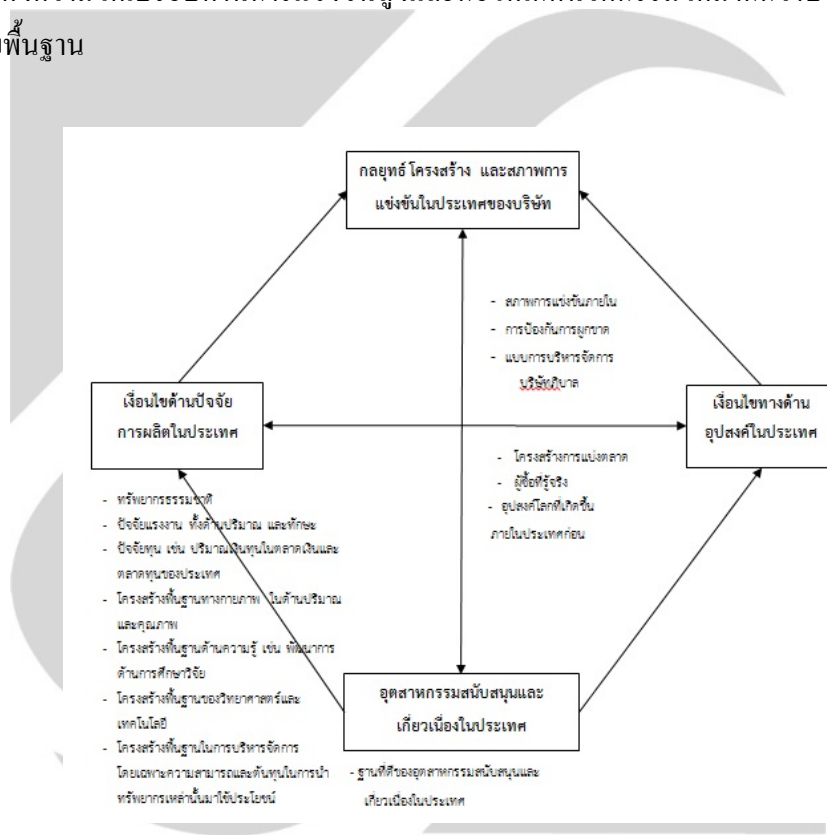
4) ทรัพยากรทางด้านเงินทุน (Capital Resources) หมายถึง จำนวนและต้นทุนในการจัดหาและได้มาซึ่งเงินทุน ประเทศใดก็ตามที่มีแหล่งเงินทุนในประเทศที่มีต้นทุนต่ำ อัตราดอกเบี้ยต่ำและความมั่นคงของแหล่งเงินในประเทศ รวมถึงปริมาณเงินทุนที่เพียงพอในประเทศจะทำให้ผู้ผลิตในประเทศนั้นมีความได้เปรียบเหนือกว่าประเทศที่มีข้อจำกัดทางด้านเงินทุน เนื่องมาจากการได้มาซึ่งเงินทุนจะรวมเป็นต้นทุนในการผลิตด้วย หากต้นทุนนี้มีราคาแพงจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตที่สูงตามไปด้วย

5) สาธารณูปโภคพื้นฐาน (Infrastructure) หมายถึง ปริมาณสาธารณูปโภคที่เพียงพอ และราคาไม่แพง ในที่นี้หมายถึง เครื่องสาธารณูปโภคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ การขนส่ง เป็นต้น เพราะประเทศใดก็ตามที่มีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภคนี้ จะสามารถรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมในประเทศ การพัฒนาการผลิตในประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ผลิต โดยมีวิธีการแบ่งปัจจัยการผลิต 2 วิธีคือ

วิธีที่ 1 แบ่งปัจจัยการผลิตออกเป็นปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยขั้นสูง ปัจจัยพื้นฐานหมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิอากาศ แรงงานที่มีความชำนาญและกึ่งชำนาญ รวมทั้งทุน ปัจจัยขั้นสูงหมายถึง โครงสร้างพื้นฐานทางโทรคมนาคมสมัยใหม่ บุคลากรที่ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมในระดับสูง ซึ่งปัจจัยพื้นฐานเป็นบ่อเกิดแห่งความได้เปรียบด้านการแข่งขันที่ไม่ยั่งยืนแต่

ปัจจัยขั้นสูงมีความสำคัญมากต่อการเสริมสร้างความสามารถด้านการแข่งขันที่สูง เพราะการพัฒนาปัจจัยขั้นสูงจะต้องใช้เงินทุนสูงและต้องสะสมเป็นระยะเวลานาน

วิธีที่ 2 แบ่งปัจจัยการผลิตออกเป็นปัจจัยทั่วไปกับปัจจัยเฉพาะทาง ปัจจัยทั่วไปหมายถึงถนน แหล่งเงินทุน ประเภทหนี้ บุคลากรระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่าที่ไม่จำกัดว่าต้องใช้กับอุตสาหกรรมใด ปัจจัยเฉพาะทาง หมายถึง บุคลากรที่ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเฉพาะทางโดยทั่วไปแล้วปัจจัยเฉพาะทางเมื่อได้รับการพัฒนาสูงขึ้นก็จะมีลักษณะเฉพาะทางมากขึ้น เป็นบ่อเกิดแห่งความได้เปรียบด้านการแข่งขันสูงและก่อให้เกิดนวัตกรรมได้มากกว่าปัจจัยทั่วไปและปัจจัยพื้นฐาน

ภาพที่ 2.1 ตัวกำหนดข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันของประเทศ

ที่มา: ศูนย์อาเซียนและเอเชียศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2560

Porter ให้ความสำคัญกับความสามารถของประเทศในการเปลี่ยนทรัพยากรพื้นฐาน ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรอื่นๆ ให้เกิดความได้เปรียบ จึงเป็นการให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ถูกสร้างทั้งหลายในการส่งเสริมข้อได้เปรียบในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ Porter ยังเชื่อ

ว่า ข้อได้เปรียบในการแข่งขันอาจจะเกิดจากการที่ประเทศมี “ข้อเสียเปรียบของปัจจัยบางด้าน” เนื่องจากจะเป็นแรงผลักดันให้อุตสาหกรรมของประเทศต้องปรับตัวและพัฒนาเพื่อเอาชนะข้อเสียเปรียบเหล่านั้น

เงื่อนไขทางด้านความต้องการของตลาดหรืออุปสงค์ (Demand Condition)

อุปสงค์หรือความต้องการในที่นี้จะหมายถึงความต้องการภายในประเทศ ซึ่งจะทำให้เกิดความได้เปรียบด้านการแข่งขันในตลาดโลกได้ เนื่องจากอุปสงค์หรือความต้องการภายในประเทศจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนารวมทั้งการผลิตสินค้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ ความต้องการภายในประเทศที่เพียงพอจะสามารถรองรับการผลิตปริมาณมากๆ ในประเทศ ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาดเนื่องจากสามารถทำการผลิตในปริมาณมากๆ นอกจากนั้นปริมาณและความต้องการในประเทศที่เพียงพอจะก่อให้เกิดการพัฒนาและขยายตัวในการผลิตของผู้ผลิตในประเทศอีกด้วย ในแบบจำลองของ Porter จะเน้นสภาพความต้องการหรืออุปสงค์ในประเทศ ทั้งในรูปของปริมาณและคุณภาพของความต้องการ โดยให้ความสำคัญทางด้านคุณภาพเป็นหลัก คุณภาพของความต้องการในที่นี้หมายถึง การบริโภคที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีเหตุผล คำนึงถึงประโยชน์ของการใช้ ซึ่งจะช่วยประหยัดทรัพยากรที่ถูกนำมาใช้ในการผลิตที่ไม่จำเป็นหรือไม่เป็นที่ต้องการ ประเทศใดก็ตามที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพของความต้องการในประเทศจะก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนั้นแล้วการเน้นความต้องการภายในประเทศหรือตลาดในประเทศเป็นหลักจะเป็นการลดการพึ่งพาผู้ซื้อในตลาดต่างประเทศและความผันผวนอันเนื่องมาจากตลาดภายนอกประเทศเพราะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อาจกระทบผู้ผลิตในประเทศได้หากไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาได้ทันการเปลี่ยนแปลงนั้น ก็จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของตนได้

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยเกี่ยวกับเงื่อนไขความต้องการหรืออุปสงค์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่

- โครงสร้างการแบ่งตลาดของอุปสงค์ในประเทศ (Segment Structure of Demand) บริษัทหรืออุตสาหกรรมมักจะมีข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันระหว่างประเทศถ้าบริษัทหรืออุตสาหกรรมนั้นมีอุปสงค์ในประเทศที่คล้ายคลึงกับอุปสงค์โลกและตลาดส่วนที่คล้ายคลึงกับอุปสงค์โลกเป็นตลาดส่วนที่สำคัญของบริษัทหรืออุตสาหกรรมนั้นมากกว่าตลาดส่วนเดียวกันของประเทศอื่นในทางกลับกันตลาดส่วนที่มีความสำคัญน้อยในอุตสาหกรรมมักจะเสียเปรียบคู่แข่งจากต่างประเทศ ถ้าตลาดส่วนนั้นมีความคล้ายคลึงกับอุปสงค์โลก

- ผู้ซื้อที่รู้จริง (Sophisticated and Demanding Buyers) ผู้ซื้อที่รู้จริงในสินค้าหรือบริการใด จะตั้งมาตรฐานไว้สูงเวลาเลือกซื้อสินค้าหรือบริการนั้น ซึ่งเท่ากับเป็นแรงกดดันให้บริษัทต้องพัฒนาข้อได้เปรียบด้านการแข่งขัน ดังนั้น ประเทศจะมีข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันในอุตสาหกรรมที่มีผู้ซื้อในประเทศที่รู้จริงกว่าผู้ซื้อในต่างประเทศ

- อุปสงค์ในประเทศเกิดขึ้นก่อนประเทศอื่น (Anticipatory Buyer Needs) อุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองอุปสงค์ในประเทศจะได้เปรียบด้านการแข่งขันระหว่างประเทศถ้าอุปสงค์ต่อสินค้าหรือบริการนั้นเกิดขึ้นในประเทศนั้นก่อน แล้วจึงเกิดขึ้นในประเทศอื่นๆภายหลัง ในบางกรณีผู้ซื้อในประเทศอาจก่อให้เกิดอุปสงค์ที่ล่วงหน้าในประเทศและถ้าหน้าอุปสงค์ในต่างประเทศ ในทางตรงกันข้ามถ้าอุปสงค์ในประเทศเกิดขึ้นแล้วเกิดขึ้นเฉพาะในประเทศนั้นโดยไม่กลายเป็นอุปสงค์สากล อุตสาหกรรมในประเทศสำหรับอุปสงค์นั้นก็เลยเปรียบด้านการแข่งขันระหว่างประเทศ หรือถ้าอุปสงค์ในประเทศตอบสนองอย่างล่าช้าต่อความต้องการใหม่ที่เป็นสากล ประเทศนั้นจะเสียเปรียบด้านการแข่งขันระหว่างประเทศในอุตสาหกรรมนั้น

อุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง (Supporting and Related Industries)

อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าชนิดใดที่จะมีความได้เปรียบด้านการแข่งขันอุตสาหกรรมนั้นจะต้องมีอุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องที่สามารถส่งเสริมความสามารถหรือศักยภาพของอุตสาหกรรมนั้น เนื่องจากอุตสาหกรรมสนับสนุนๆ นี้จะทำให้มีการพัฒนาผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการภายในประเทศและต่างประเทศมากขึ้น โดยที่อุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องจะมีความเชื่อมโยงกันในการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงการผลิตให้มีคุณภาพและปริมาณตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น ทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพ มีต้นทุนการผลิตต่ำ กล่าวโดยสรุปคือ การที่ประเทศใดที่มีอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องที่มีความได้เปรียบเชิงแข่งขันจะก่อให้เกิดความได้เปรียบเชิงแข่งขันระหว่างประเทศของอุตสาหกรรมนั้นๆ ทั้งนี้ มาจากสาเหตุที่สำคัญ ได้แก่

- ช่องทางการจัดหาที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว สามารถลดต้นทุนการผลิตและขยายตลาดให้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วหรืออาจได้รับสิทธิพิเศษมากกว่าผู้ผลิตรายอื่นในต่างประเทศในการมีวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนที่ดีที่สุดซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศ และวัตถุดิบในประเทศยังถูกใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งยังเป็นการลดต้นทุนการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศได้อีกด้วย

- ความร่วมมือกันอยู่ตลอดเวลาระหว่างผู้ผลิตที่ใช้วัตถุดิบกับผู้ผลิตวัตถุดิบ เช่น มีการพัฒนาและร่วมมือกันพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดการพัฒนาาร่วมกันทั้งสองฝ่าย

- ประเทศมีโอกาสสูงที่จะประสบความสำเร็จในตลาดระหว่างประเทศสำหรับอุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่ง ถ้ามีอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องตั้งอยู่ในประเทศเดียวกัน หรือมีการกระจุกตัวกันเกิดความร่วมมือกัน ก่อให้เกิดความได้เปรียบเชิงแข่งขันระหว่างประเทศเหนืออุตสาหกรรมนั้นในประเทศอื่นๆ

กลยุทธ์ โครงสร้างและสภาพการแข่งขันของผู้ผลิต (Firm Strategy, Structure and Rivalry)

การจัดการ โครงสร้างและระบบการบริหารอย่างเหมาะสมของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมนั้น และการแข่งขันของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมชนิดเดียวกันภายในประเทศ จะทำให้เกิดการปฏิบัติตามการบริหารและการผลิตที่มีประสิทธิภาพของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมมากขึ้น และเป็นแรงกดดันในการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพและรูปแบบที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น ซึ่งจะทำให้มีความได้เปรียบด้านการแข่งขันมากขึ้น

สภาพการแข่งขันในประเทศเป็นตัวกำหนดหนึ่งที่มีความสำคัญมากต่อการกำหนดความได้เปรียบเชิงแข่งขันของประเทศ การแข่งขันที่รุนแรงในประเทศสำหรับอุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่ง จะทำให้อุตสาหกรรมนั้นประสบความสำเร็จในตลาดระหว่างประเทศในระดับที่สูงมาก เนื่องจากจะเกิดแรงกดดันต่อกันและกันให้มีการพัฒนาเพิ่มขึ้น ซึ่งการแข่งขันในประเทศไม่ได้หมายถึงแต่เฉพาะการแข่งขันทางด้านราคาเท่านั้น การแข่งขันในด้านอื่นๆ ได้แก่ เทคโนโลยี อันจะนำไปสู่ความได้เปรียบเชิงแข่งขันที่ยั่งยืนกว่าและการแข่งขันในประเทศที่เข้มข้นมักจะกดดันให้เกิดการส่งออกเพื่อแสวงหาตลาดเพิ่มเติมเพื่อก่อให้เกิดความได้เปรียบด้านต้นทุนที่ลดลงเมื่อมีการผลิตครั้งละปริมาณมากๆ กระบวนการแข่งขันจะมีประโยชน์เพิ่มขึ้นอีกมากถ้าผู้แข่งขันในอุตสาหกรรมเดียวกันไม่อยู่กระจัดกระจายไปทั่วประเทศ แต่กระจุกตัวอยู่ในอาณาเขตเดียวกันมีการติดต่อและทำ ธุรกิจอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอตลอดเวลา และมีกาเปิดตลาดโดยไม่กีดกันการนำเข้า เพื่อที่จะทดแทนการขาดแคลนสภาพการแข่งขันในประเทศที่เข้มข้นได้บ้างสำหรับประเทศเล็กๆ นอกจากนี้จำนวนผู้แข่งขันเพียงอย่างเดียวไม่ก่อให้เกิดประโยชน์หากขาดซึ่งคุณภาพ ดังนั้นจุดที่สำคัญคือ คุณภาพของการแข่งขันต้องเข้มข้นด้วยเพราะสภาพการแข่งขันในประเทศที่เข้มข้นจะทำให้ทรัพยากรที่สำคัญของประเทศถูกนำไปใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

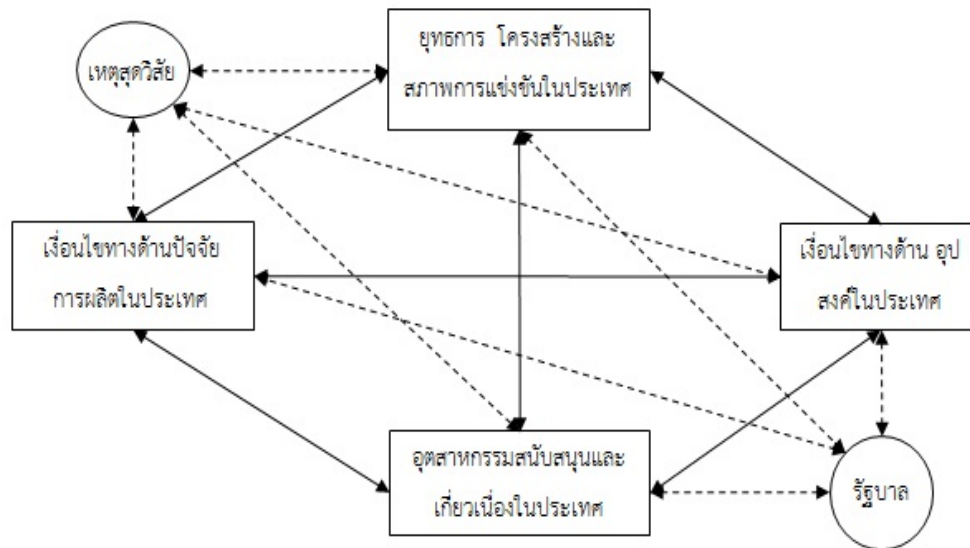
นอกจากตัวกำหนดทั้ง 4 ใน Diamond Model แล้วยังมีปัจจัยภายนอกที่มีบทบาทต่อการเกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันของประเทศอีก 2 ประการ (ดังรูปที่ 2.3) คือ

รัฐบาล (Government)

รัฐบาลส่งผลกระทบและพร้อมๆ กับได้รับผลกระทบจากตัวกำหนดทั้งสี่ โดยในบางกรณีเป็นผลทางด้านบวก ในบางกรณีก็เป็นผลทางด้านลบ ปัจจัยการผลิตในประเทศได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐบาลทางด้านตลาดหลักทรัพย์ ด้านการศึกษา ด้านเงินช่วยเหลือจากรัฐบาล เป็นต้น อุปสงค์ในประเทศได้รับผลกระทบจากนโยบายด้านมาตรฐานสินค้าและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้ซื้อผู้บริโภค รวมทั้งรัฐบาลยังเป็นผู้ซื้อรายใหญ่ของสินค้าและบริการหลายๆ ชนิด อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในประเทศได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐบาลด้านการโฆษณาและด้านอื่นๆ ยุทธการ โครงสร้าง และสภาพการแข่งขันในประเทศของบริษัทที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐบาลด้านภาษี ด้านการป้องกันและผูกขาด เหล่านี้เป็นต้น

เหตุสุดวิสัย หรือโอกาส (Chance)

การเปลี่ยนแปลงต่างๆ และความเป็นไปได้ที่อาจจะคาดการณ์ล่วงหน้าไม่ได้ ล้วนมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เช่น การมีนวัตกรรมใหม่เกิดขึ้นหรือความไม่ต่อเนื่องของเทคโนโลยีหลักที่เปิดช่องให้มีคู่แข่งรายใหม่เข้ามาได้ การเปลี่ยนแปลงอย่างมากของตลาดการเงินโลกหรืออัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจนการเกิดสงคราม ตัวแปรเหล่านี้มีความสำคัญ เพราะทำให้เกิด “ความไม่ต่อเนื่อง” ที่เปิดช่องให้มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งในการแข่งขัน หรือล้มล้างข้อได้เปรียบที่มีอยู่เดิมและเปิดช่องให้ธุรกิจใหม่ๆ ที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นจนเกิดความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้นตัวแปรนี้มีบทบาทโดยการเข้าไปเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขใน Diamond โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นก็จะแตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละประเทศก็จะมีตัวบ่งชี้ใน Diamond ที่แตกต่างกัน

ที่มา : ประยุกต์จาก [Micael E. Porter](#), The competitive Advantage of Nation, 1998

ภาพที่ 2.2 Diamond Model ที่สมบูรณ์

2.4 แนวคิดและทฤษฎี SWOT Analysis

SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์สภาพองค์กร หรือหน่วยงานในปัจจุบันเพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต SWOT เป็นตัวย่อของข้อความที่มีความหมาย (แนวคิด SWOT Analysis, ม.ป.ป. อ้างถึงใน ศูนย์อาเซียนและเอเชียศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2560) ดังนี้

S = Strengths หมายถึง จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ

W = Weaknesses หมายถึง จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ

O = Opportunities หมายถึง โอกาสที่จะดำเนินการได้

T = Threats หมายถึง อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงานขององค์กร

หลักการสำคัญของ SWOT

ทฤษฎี SWOT ถูกคิดค้น โดย Albert Hum prey เพื่อนำไปแสดงในนิทรรศการงานสัมมนาที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ในช่วง ทศวรรษที่ 1960-1970 โดยหลักการสำคัญของ SWOT Analysis คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจสภาพแวดล้อม 2 ด้าน ได้แก่สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนเพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายใน

และภายในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารขององค์กรทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กร ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่จะมีผลต่อองค์กร และจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถด้านต่าง ๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์ และกิจกรรมดำเนินการขององค์กรที่เหมาะสมต่อไป (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, ม.ป.ป อ้างถึงใน ศูนย์อาเซียนและเอเชียศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2560)

ประโยชน์ของการวิเคราะห์ SWOT การวิเคราะห์ SWOT

SWOT เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้แต่ละอย่างจะช่วยให้เข้าใจได้ว่ามีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างไร จุดแข็งขององค์กรจะเป็นความสามารถภายในที่ถูกใช้ประโยชน์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในขณะที่จุดอ่อนขององค์กรจะเป็นคุณลักษณะภายใน ที่อาจจะทำลายผลการดำเนินงาน โอกาสทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ให้โอกาสเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรในทางกลับกันอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ผลจากการวิเคราะห์ SWOT นี้จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้องค์กรเกิดการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสม

ขั้นตอนวิธีการดำเนินการทำ SWOT Analysis

การวิเคราะห์ SWOT จะครอบคลุมขอบเขตของปัจจัยที่กว้าง ด้วยการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคขององค์กร ทำให้มีข้อมูล ในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายที่จะถูกสร้างขึ้นมาบนจุดแข็งขององค์กรและแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อม และสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมหรือลดจุดอ่อนขององค์กรให้มีน้อยที่สุดได้ ภายใต้การวิเคราะห์ SWOT นั้น จะต้องวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก องค์กร โดยมีขั้นตอนดังนี้

การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กรจะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กร ทุกๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กรแหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน คือ ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในด้าน โครงสร้าง ระบบ ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงานและทรัพยากร (คน เงิน วัสดุ การจัดการ) ค่านิยมองค์กร รวมถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาขององค์กรเพื่อที่จะเข้าใจสถานการณ์และผลของวิธีการดำเนินการก่อนหน้านี้นี้ด้วย

1) จุดแข็งขององค์กร (S-Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในองค์กรนั้นเองว่าปัจจัยใดภายในองค์กรที่เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นขององค์กรที่องค์กรควรนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้ และควรดำรงไว้เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

2) จุดอ่อนขององค์กร (W-Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในจากมุมมอง ของผู้ที่อยู่ในองค์กรนั้น ๆ เองว่าปัจจัยภายในองค์กรที่เป็นจุดด้อย ข้อเสียเปรียบขององค์กรที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก โดยพิจารณาโอกาสและอุปสรรคทางการดำเนินงานขององค์กรที่จะได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้แก่

(1) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในและระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ นโยบาย การเงิน การงบประมาณ

(2) สภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น โครงสร้างประชากร ระดับการศึกษาอัตรารู้หนังสือ การตั้งถิ่นฐานการอพยพและการย้ายถิ่น ลักษณะชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรม

(3) สภาพแวดล้อมทางการเมือง เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา มติ คณะรัฐมนตรี

(4) สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี หมายถึง กรรมวิธีใหม่ๆและพัฒนาการทางด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและให้บริการ

(5) สถานะสุขภาพ อัตราการป่วย/ตายด้วยโรคและภัยสุขภาพของประชากร พฤติกรรมทางสุขภาพ รวมถึงระบบสุขภาพ

(6) สภาพแวดล้อมทางสิ่งแวดล้อม เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติภูมิอากาศ ระบบนิเวศ ผลกระทบจากการเกษตร อุตสาหกรรม เป็นต้น

3) โอกาสทางสภาพแวดล้อม (O-Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กร ปัจจัยใดที่สามารถส่งผล กระทบประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กร ในระดับมหภาค และองค์กรสามารถฉกฉวยข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้หน่วยงานเข้มแข็งขึ้นได้

4) อุปสรรคทางสภาพแวดล้อม (T-Threats) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กรปัจจัยใดที่สามารถส่งผล กระทบในระดับมหภาคในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งองค์กรจำต้องหลีกเลี่ยง หรือปรับสภาพองค์กรให้มี ความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญแรง กระทบดังกล่าวได้

ระบุสถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อมเมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับ จุดแข็ง-จุดอ่อน โอกาส-อุปสรรค จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกด้วยการประเมินสภาพแวดล้อม

ภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกแล้ว ให้นำจุดแข็ง-จุดอ่อนภายในมาเปรียบเทียบกับ โอกาส-อุปสรรค จากภายนอกเพื่อดูว่าองค์กร กำลังเผชิญสถานการณ์เช่นใดและภายใต้สถานการณ์เช่นนั้น องค์กรควรจะทำอย่างไร โดยทั่วไป ในการวิเคราะห์ SWOT ดังกล่าวนี้ องค์กร จะอยู่ใน สถานการณ์ 4 รูปแบบดังนี้

สถานการณ์ที่ 1 (จุดแข็ง-โอกาส) สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่พึงปรารถนาที่สุด เนื่องจากองค์กรค่อนข้างจะมีหลายอย่าง ดังนั้น ผู้บริหารขององค์กรควรกำหนดกลยุทธ์ในเชิงรุก (Aggressive - strategy) เพื่อชิงเอาจุดแข็งที่มีอยู่มาเสริมสร้างและปรับใช้และฉกฉวยโอกาสต่างๆ ที่เปิดมาหาประโยชน์อย่างเต็มที่

สถานการณ์ที่ 2 (จุดอ่อน-ภัยอุปสรรค) สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ ที่เลวร้ายที่สุด เนื่องจากองค์กรกำลังเผชิญอยู่กับอุปสรรคจากภายนอกและมีปัญหาจุดอ่อนภายในหลายประการ ดังนั้น ทางเลือกที่ดีที่สุด คือ กลยุทธ์ การตั้งรับหรือป้องกันตัว (Defensive strategy) เพื่อพยายามลด หรือหลบหลีกภัยอุปสรรค ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ตลอดจนหามาตรการที่จะทำให้องค์กรเกิดความ สูญเสียที่น้อยที่สุด

สถานการณ์ที่ 3 (จุดอ่อน-โอกาส) สถานการณ์องค์กรมีโอกาเป็น ข้อได้เปรียบด้านการ แข่งขันอยู่หลายประการ แต่คิดขัดอยู่ตรงที่มีปัญหาอุปสรรคที่เป็นจุดอ่อนอยู่ หลายอย่างเช่นกัน ดังนั้น ทางออก คือ กลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-oriented strategy) เพื่อจัดหรือแก้ไขจุดอ่อน ภายในต่างๆ ให้ พร้อมทั้งจะฉกฉวยโอกาสต่างๆ ที่เปิดให้

สถานการณ์ที่ 4 (จุดแข็ง-อุปสรรค) สถานการณ์นี้เกิดขึ้นจากการที่สภาพแวดล้อมไม่ เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงาน แต่ตัวองค์กรมีข้อได้เปรียบที่เป็นจุดแข็งหลายประการ ดังนั้นแทนที่ จะรอจนกระทั่งสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ก็สามารถที่จะเลือกกลยุทธ์การแตกตัว หรือ ขยาย ขอบข่ายกิจการ (Diversification Strategy) เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มีสร้าง โอกาสในระยะยาว ด้านอื่นๆ แทน

ข้อพิจารณาในการวิเคราะห์ SWOT มีดังนี้

1) ควรวิเคราะห์แยกแยะควรทำอย่างลึกซึ้ง อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อให้ได้ บัญญัติที่มีความสำคัญจริง ๆ เป็นสาเหตุหลัก ๆ ของปัญหาที่แท้จริง กล่าวคือ เป็นปัจจัยที่มีประโยชน์ ในการนำไปกำหนดเป็นนโยบาย ตลอดจนสามารถนำไปกำหนดกลยุทธ์ ที่จะทำให้องค์กร/ชุมชน บรรลุเป้าหมายที่เป็นผลลัพธ์ขั้นสุดท้าย (Result) ได้จริง

2) การกำหนดปัจจัยต่าง ๆ ไม่ควรกำหนดขอบเขตของความหมายของปัจจัยต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็น จุดอ่อน (W) หรือ จุดแข็ง (S) หรือ โอกาส (O) หรือ อุปสรรค (T) ให้มีความหมายคาบเกี่ยวกัน

จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตัดสินใจ และชี้ชัดว่าปัจจัยที่กำหนดขึ้นมาเป็นปัจจัยในกลุ่มใด ทั้งนี้ เพราะปัจจัยที่อยู่ต่างกลุ่มกัน ก็ต้องสมควรที่จะนำไปกำหนดกลยุทธ์ที่ต่างกันออกไป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ด้วยสถานการณ์การแข่งขันด้านเศรษฐกิจ โลกมีระดับที่รุนแรงมากขึ้นจึงทำให้หลายประเทศมีความมุ่งเน้นที่จะพัฒนาเทคโนโลยีในการกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีศักยภาพมากขึ้น ด้วยการหาแนวทางพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้านต่างๆ เพื่อให้มีความพร้อมต่อการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ มากขึ้น เหตุนี้หลายประเทศจึงส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย โดยเน้นไปที่ การศึกษาความพร้อมของฐานเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศตนเอง เช่น โอกาส ความได้เปรียบ หรือแม้ทั้ง ปัจจัยที่เป็นด้านลบ เช่น จุดด้อย และอุปสรรค เพื่อนำมาวิเคราะห์หาช่องทางในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศตนเองต่อไป ดังเช่น ประเทศอินโดนีเซียที่มีการวิจัยศึกษาขีดความสามารถในการแข่งขันของ 33 รัฐทั่วประเทศ โดยใช้ตัวชี้วัดทั้งหมด 4 ปัจจัย ได้แก่ เศรษฐกิจมหภาค เศรษฐกิจจุลภาค ธรรมชาติ และคุณภาพชีวิต ซึ่ง Khee G. Tan และ Mulya Amri (2013) ได้ทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าวพบว่า พื้นที่ที่มีความสามารถในการแข่งขันสูงของประเทศอินโดนีเซีย นั้น มีอยู่ 2 ส่วนสำคัญ คือ 1) รัฐที่เป็นเมืองหลัก หรือเมืองขนาดใหญ่ของประเทศ และ 2) รัฐที่มีพื้นที่อยู่ใกล้หรือติดชายแดนของประเทศสิงคโปร์ และประเทศเวียดนามโดยทีมนักวิจัยของ Wen-jen Hsien และทีมงาน (2004) มีการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ขีดความสามารถของประเทศ ด้วยตัวชี้วัดจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ศักยภาพทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเทคโนโลยี ทรัพยากรมนุษย์ ความสามารถในการจัดการ และผลิตภาพ จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ 1 เวียดนามมีระบบเศรษฐกิจที่ดี มีศักยภาพในการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ แต่ตัวชี้วัดอีก 4 ปัจจัยกลับพบว่าเวียดนามยังไม่มีความพร้อมในการแข่งขัน ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศที่จะต้องนำไปพิจารณาและปรับปรุงเพื่อพัฒนาต่อไป

ซึ่งงานวิจัยของ Wen-jen Hsien และคณะ (2004) ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chai-Chen Lo (2003) ในแง่ของระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเอเชีย 14 ประเทศ โดยใช้แบบจำลอง Diamond Model พบว่า ญี่ปุ่น ฮองกง และสิงคโปร์ มีความประสบความสำเร็จสำเร็จของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ แต่ในขณะที่ อินโดนีเซีย เวียดนาม อินเดีย จีน และบังคลาเทศ ยังต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันภายในประเทศให้สูงขึ้น นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า ได้หวัน เกาหลีใต้ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา มีขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับ 14 ประเทศ

ผลการวิจัยของ Chai-Chen Lo นี้ยังชี้ให้เห็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของประเทศญี่ปุ่นต่อการพัฒนา ศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันนั้นคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาด้านความรู้ การยกระดับการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการพัฒนาครีเอเตอร์ในประเทศ ซึ่งตรงข้ามกับกลุ่ม ประเทศอุตสาหกรรมใหม่จะมุ่งเน้นในการเปิดตลาดและให้ความสำคัญกับลูกค้าเป็นหลักและใน ขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาอย่างเวียดนามอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์กลับมุ่งเน้นในการเพิ่ม ประสิทธิภาพของรัฐบาล

จากงานวิจัยต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้นเมื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาขีด ความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศได้นั้นจะพบว่า หลายประเทศมีการนำปัจจัยต่างๆ ที่ เป็นตัวชี้วัดในการประเมินศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันของ WEF มาเป็นปัจจัยหลักใน การส่งเสริมและพัฒนาเพื่อหวังผลต่อการตรวจวัดถึงระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้าน ต่างๆ ของประเทศตนเองที่สูงขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเปิดช่องว่างทั้งด้าน โอกาสและจุดแข็งทางด้าน เศรษฐกิจเพื่อพัฒนาต่อยอดไปสู่ขั้นสูงของการแข่งขันต่อไป และบางส่วนยังเป็นการปิดช่องว่าง ของอุปสรรคและจุดอ่อนเพื่อพัฒนาปรับปรุงมีความพร้อมต่อการแข่งขันอีกทางหนึ่งด้วย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในบทนี้ จะเป็นการนำเสนอระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์และใช้ข้อมูลตัวเลขประกอบการวิเคราะห์เพื่อสรุปผล อนึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิจัยจากเอกสาร (Documentary research) รวมด้วยเพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์อย่างครบถ้วน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอระเบียบวิธีวิจัยตามรูปแบบของมหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ดกำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

- 3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากโครงการ “The Global Competitiveness Report 2015-2016” สํารวจโดยองค์กร World Economic Forum (WEF) ซึ่งเป็นการสำรวจเกี่ยวกับปัจจัยด้านการประกอบการธุรกิจเป็นสำคัญ และเพื่อเผยแพร่รายงานการสำรวจการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ จากจำนวน 140 ประเทศทั่วโลก ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าว มาจำแนกและจัดวางเป็นตาราง แผนภูมิเพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประชาคมอาเซียน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ในการสำรวจขององค์การ World Economic Forum (WEF) ได้กำหนดกลุ่มประชากรเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ได้แก่

1. ผู้กำหนดนโยบาย (Policymakers)
2. ผู้ประกอบการ (Business Executives) และ

3. นักวิชาการ (Academics)

กลุ่มตัวอย่าง

สำหรับในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียนเท่านั้น ได้แก่ ประเทศกัมพูชา (Cambodia) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Lao People's Democratic Republic) ประเทศเมียนมาร์ (Myanmar) ประเทศไทย (Thailand) ประเทศอินโดนีเซีย (Indonesia) ประเทศสิงคโปร์ (Singapore) ประเทศฟิลิปปินส์ (Philippines) ประเทศเวียดนาม (Vietnam) และประเทศมาเลเซีย (Malaysia) ทั้งนี้ประเทศบรูไน (Brunei) ไม่ได้เข้ารับการจัดอันดับในปีดังกล่าว (ดังปรากฏตาม ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 แสดงการเข้ารับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มประเทศอาเซียน ประจำปี ค.ศ. 2015-2016/140

กลุ่มประเทศอาเซียน	การเข้ารับการจัดอันดับ
สิงคโปร์	เข้ารับการจัดอันดับ
มาเลเซีย	เข้ารับการจัดอันดับ
บรูไน	ไม่เข้ารับการจัดอันดับ
ไทย	เข้ารับการจัดอันดับ
อินโดนีเซีย	เข้ารับการจัดอันดับ
ฟิลิปปินส์	เข้ารับการจัดอันดับ
เวียดนาม	เข้ารับการจัดอันดับ
สปป.ลาว	เข้ารับการจัดอันดับ
กัมพูชา	เข้ารับการจัดอันดับ
เมียนมาร์	เข้ารับการจัดอันดับ

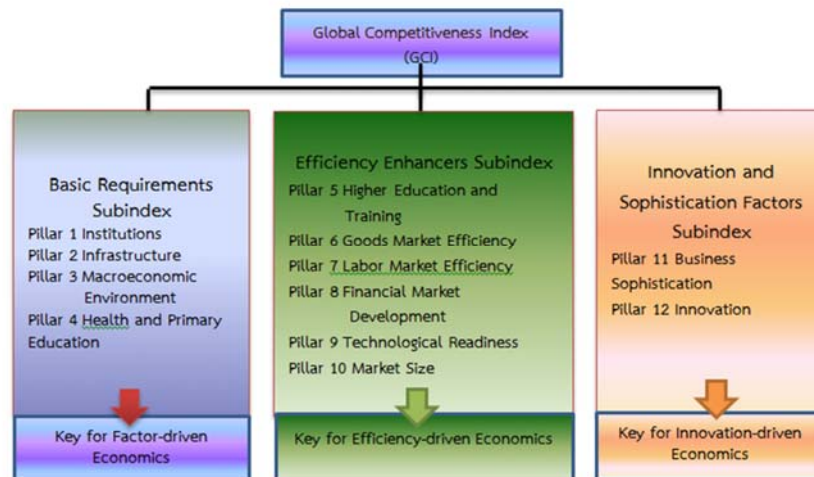
ที่มา: The Global Competitiveness Report. (World Economic Forum 2011-2016)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

โครงการ “The Global Competitiveness Report 2015-2016” เป็นโครงการสำรวจจาก Executive Opinion Survey ซึ่งเป็นการสำรวจความคิดเห็นของนักธุรกิจแถวหน้าของโลก และได้รวบรวมความคิดเห็นของผู้ประกอบการทั่วโลก (ผู้นำทางธุรกิจในแต่ละประเทศ จากจำนวน 140 ประเทศ) มีจำนวนทั้งหมด 14,000 คน และมีการแปลภาษาเพื่อเอื้ออำนวยในการเก็บข้อมูล จำนวน 41 ภาษาทั่วโลก รวมทั้งมีเกณฑ์ที่ใช้ในการสำรวจ ทั้งหมด 114 เกณฑ์ (Criteria) และดัชนี

ความสามารถในการแข่งขันรวม หรือ Global Competitiveness Index (GCI) มีเกณฑ์ชี้วัด 12 เสาหลัก (Pillar) ภายใต้ 3 ปัจจัย ตามลำดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Stage of Development) ซึ่งข้อมูลที่น่ามาใช้เป็นเกณฑ์ชี้วัดนี้มาจากสองทาง ได้แก่ เกณฑ์ชี้วัดที่ 1 ข้อมูลเชิงประจักษ์ในรูปสถิติ (Secondary Data หรือ Hard Data) เป็นแหล่งข้อมูลที่ได้จาก ข้อมูลภายในประเทศ ข้อมูลระดับภูมิภาค และข้อมูลระดับองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลจากสถาบันเครือข่ายต่างๆ ที่ให้ความร่วมมือ จำนวน 32 เกณฑ์ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 29 และเกณฑ์ชี้วัดที่ 2 ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 78 เกณฑ์ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 71 จากจำนวนเกณฑ์ทั้งหมด 1,114 เกณฑ์ โดยแบ่งออกเป็น 12 เสาหลักและ 3 กลุ่มปัจจัยเพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ (ดังปรากฏตาม ภาพที่ 3.1)

(The Global Competitiveness Index Framework)

ภาพที่ 3.1 เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน โดย WEF

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016. 2015 World Economic Forum

จากภาพที่ 3.1 เป็นการแสดงตารางที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันขององค์กร World Economic Forum (WEF) ที่ได้กำหนดปัจจัยที่น่าใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ หรือ Global Competitiveness Index (GCI) ดังนี้

- 1) ปัจจัยพื้นฐาน (Basic Requirements) ประกอบด้วย 4 ปัจจัยย่อย ได้แก่
 - (1) ปัจจัยเกี่ยวกับสถาบัน (Institutions)

- (2) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)
 - (3) เสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค (Macro Economic Stability)
 - (4) สุขภาพและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Health and Primary Education)
- 2) ปัจจัยเสริมประสิทธิภาพ (Efficiency Enhancers) ประกอบด้วย 6 ปัจจัยย่อย ได้แก่
- (1) ฝึกอบรมและการศึกษาขั้นสูง (Higher Education and Training)
 - (2) ประสิทธิภาพของตลาด (Goods Market Efficiency)
 - (3) ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labor Market Efficiency)
 - (4) การพัฒนาของตลาดการเงิน (Financial Market Sophistication)
 - (5) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี (Technological Readiness)
 - (6) ขนาดของตลาด (Market Size)
- 3) ปัจจัยนวัตกรรมและระดับการพัฒนา (Innovation and Sophistication Factors) ประกอบด้วย 2 ปัจจัยย่อย ได้แก่
- (1) ความซับซ้อนในการดำเนินธุรกิจ (Business Sophistication)
 - (2) นวัตกรรม (Innovation)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลและรวบรวมประเด็นที่ต้องการศึกษาวิจัย พร้อมทั้งให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการศึกษาวิจัย

2. ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบวิธีการศึกษาวิจัย โดยแบ่งเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในพิจารณาระดับพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยอิงเกณฑ์การให้คะแนนจากองค์กร World Economic Forum (WEF) และจัดกลุ่มตัวอย่างประเทศที่ต้องการศึกษา (กลุ่มประเทศอาเซียน) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ศึกษาอุปสรรคและปัญหาของความสามารถในการแข่งขันของประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน

3. ผู้วิจัยนำเกณฑ์ที่ได้จากการแบ่งกลุ่มเรียบร้อยแล้ว นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับปัญหาที่ส่งผลต่อการประกอบธุรกิจในภาพรวมของระดับพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน และจำแนกตามกลุ่มรายประเทศอาเซียน

4. ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำข้อเสนอแนะที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ก่อนจะนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ไปแจกแจงตามขั้นตอนการวิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเกณฑ์ต่างๆ ได้นำมาใช้ในการคำนวณและจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน โดยคำนึงถึงลำดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Stage of Development) ที่แตกต่างกัน ซึ่งกำหนดจากระดับรายได้ต่อหัว (GDP Per Capita) ของประชากรในประเทศ และสัดส่วนการส่งออกสินค้าพื้นฐาน (Primary Product) ต่อการส่งออกรวม และในแต่ละลำดับขั้นของการพัฒนาจะมีน้ำหนักในแต่ละปัจจัยไม่เท่ากัน ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำปัจจัยสำคัญทั้ง 3 ปัจจัยหลัก ที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มาสร้างเกณฑ์ที่ใช้ในการศึกษาระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประชาคมอาเซียน (ดังปรากฏตาม ตารางที่ 3.3)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยนำเกณฑ์การให้คะแนนจาก Global Competitiveness Report 2015-2016 ของ WEF ที่ระบุการจัดอันดับความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ โดยจำแนกเป็นคะแนนเรียงลำดับจาก 0-30 คะแนน ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนปัญหามากที่สุด คือ 30 คะแนน และปัญหาน้อยที่สุด คือ 0 คะแนน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจัดแบ่งปัญหาออกเป็น 5 กลุ่ม ช่วงห่าง 6 คะแนน เพื่อใช้ในการอธิบายปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประชาคมอาเซียน

ตารางที่ 3.2 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนของปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ

ระดับ	ช่วงคะแนน	ระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ
ระดับที่ 1 (Level 1)	0 - 6.9	น้อยมาก
ระดับที่ 2 (Level 2)	7 - 12.9	ค่อนข้างน้อย
ระดับที่ 3 (Level 3)	13 - 18.9	ปานกลาง
ระดับที่ 4 (Level 4)	19 - 24.9	ค่อนข้างมาก
ระดับที่ 5 (Level 5)	25 - 30	มากที่สุด

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของ
ประชาคมอาเซียน” ผู้วิจัยได้ใช้สถิติสำหรับในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของในกลุ่มประเทศอาเซียน

ขั้นที่สอง การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศ
อาเซียน

ขั้นที่สาม การวิเคราะห์โอกาส อุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อนเพื่อเป็นแนวทางให้กับ
ผู้ประกอบการ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ตอนตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมความสามารถในการแข่งขัน
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค
- 4.4 ผลการวิเคราะห์อุปสรรค โอกาส จุดแข็ง และจุดอ่อน

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ

จากรายงานการสำรวจ The Global Competitiveness Report 2015-2016 ที่ดำเนินการสำรวจ โดยองค์กร World Economic Forum (WEF) ได้ระบุข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่ใช้ในการสำรวจ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. จำนวนประชากร [Population (in Million)]
2. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ [Gross Domestic Product (GDP) in Billions]
3. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) (GDP Per Capita in US\$)
4. ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ [GDP(PPP) as Share (%) of World Total และภาพเปรียบเทียบกับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศในเอเชีย (Emerging and Developing Asia)

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนประชากร

ประเทศ	จำนวนประชากร
กัมพูชา	15.30
อินโดนีเซีย	251.5
สปป. ลาว	6.9
มาเลเซีย	30.3
เมียนมาร์	51.4
ฟิลิปปินส์	99.40
สิงคโปร์	5.50
ไทย	68.70
เวียดนาม	90.60

ที่มา: รายงานการสำรวจ The Global Competitiveness Report 2015-2016

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ ด้านจำนวนประชากรของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประเทศอินโดนีเซีย มีจำนวนประชากรมากที่สุด เท่ากับ 251,500,000 คน รองลงมา ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ มีจำนวนประชากรเท่ากับ 99,400,000 คน ประเทศเวียดนาม มีจำนวนประชากรเท่ากับ 90,600,000 คน ประเทศไทย มีจำนวนประชากรเท่ากับ 68,700,000 คน ประเทศเมียนมาร์ มีจำนวนประชากรเท่ากับ 51,400,000 คน ประเทศมาเลเซีย มีจำนวนประชากรเท่ากับ 30,300,000 คน ประเทศกัมพูชา มีจำนวนประชากรเท่ากับ 15,300,000 คน สปป. ลาว มีจำนวนประชากรเท่ากับ 6,900,000 คน และประเทศสิงคโปร์ มีจำนวนประชากรเท่ากับ 5,500,000 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ประเทศ	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
กัมพูชา	16.60
อินโดนีเซีย	888.60
สปป. ลาว	11.70
มาเลเซีย	326.90
เมียนมาร์	62.80
ฟิลิปปินส์	284.90
สิงคโปร์	308.10
ไทย	373.80
เวียดนาม	186.00

ที่มา: รายงานการสำรวจ The Global Competitiveness Report 2015-2016

จากตารางที่ 4.2 ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ ด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ [Gross Domestic Product (GDP) in Billions] ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประเทศอินโดนีเซีย มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมากที่สุด จำนวน 888.60 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) รองลงมา ได้แก่ ประเทศไทย มีจำนวน 373.80 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) ประเทศมาเลเซีย มีจำนวน 326.90 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) ประเทศสิงคโปร์ มีจำนวน 308.10 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) ประเทศฟิลิปปินส์ มีจำนวน 284.90 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) ประเทศเวียดนาม มีจำนวน 186.00 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) ประเทศเมียนมาร์ มีจำนวน 62.80 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) ประเทศกัมพูชา มีจำนวน 16.60 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) และ สปป. ลาว มีจำนวน 11.70 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร

ประเทศ	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร
กัมพูชา	1,081
อินโดนีเซีย	3,535
สปป. ลาว	1,693

มาเลเซีย	10,804
เมียนมาร์	1,221
ฟิลิปปินส์	2,865
สิงคโปร์	56,319
ไทย	5,445
เวียดนาม	2,053

ที่มา: รายงานการสำรวจ The Global Competitiveness Report 2015-2016

จากตารางที่ 4.3 ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ ด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) (GDP Per Capita in US\$) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประเทศสิงคโปร์ มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร(ดอลลาร์สหรัฐ) มากที่สุด คือ 56,319 เหรียญสหรัฐ (US\$) รองลงมา ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย มีจำนวน 10,804 เหรียญสหรัฐ (US\$) ประเทศไทย มีจำนวน 5,445 เหรียญสหรัฐ (US\$) ประเทศอินโดนีเซีย มีจำนวน 3,535 เหรียญสหรัฐ (US\$) ประเทศฟิลิปปินส์ มีจำนวน 2,865 เหรียญสหรัฐ (US\$) ประเทศเวียดนาม มีจำนวน 2,053 เหรียญสหรัฐ (US\$) สปป. ลาว มีจำนวน 1,693 เหรียญสหรัฐ (US\$) ประเทศเมียนมาร์ มีจำนวน 1,221 เหรียญสหรัฐ (US\$) และประเทศกัมพูชา มีจำนวน 1,081 เหรียญสหรัฐ (US\$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ

ประเทศ	ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ
กัมพูชา	0.05
อินโดนีเซีย	2.48
สปป. ลาว	0.03
มาเลเซีย	0.69
เมียนมาร์	0.22
ฟิลิปปินส์	0.64
สิงคโปร์	0.42
ไทย	0.91
เวียดนาม	0.47

ที่มา: รายงานการสำรวจ The Global Competitiveness Report 2015-2016

จากตารางที่ 4.4 ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ ด้านความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ [GDP(PPP) as Share (%) of World Total] ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประเทศอินโดนีเซีย มีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อมากที่สุด เท่ากับ 2.48 รองลงมา ได้แก่ ประเทศไทย เท่ากับ 0.91 ประเทศมาเลเซีย เท่ากับ 0.69 ประเทศฟิลิปปินส์ เท่ากับ 0.64 ประเทศเวียดนาม เท่ากับ 0.47 ประเทศสิงคโปร์ เท่ากับ 0.42 ประเทศเมียนมาร์ เท่ากับ 0.22 ประเทศกัมพูชา เท่ากับ 0.05 และสปป. ลาว เท่ากับ 0.03 ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมความสามารถในการแข่งขัน

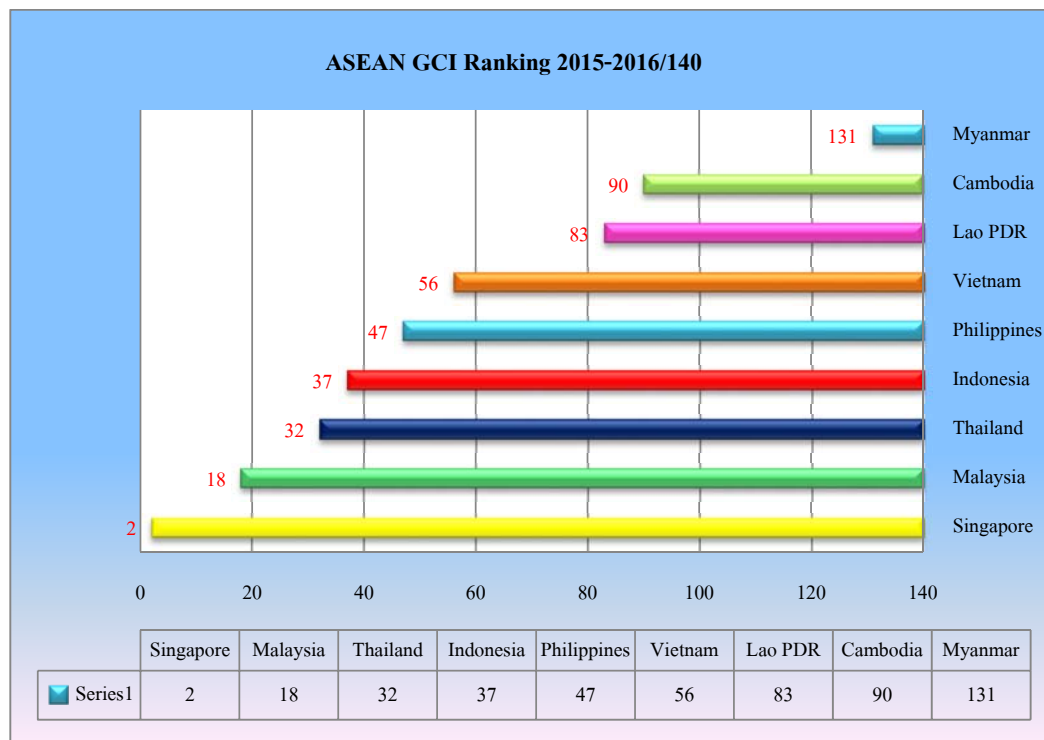
ในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ภาพรวมความสามารถในการแข่งขัน หรือ Global Competitiveness Index ในกลุ่มประเทศอาเซียน ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงภาพรวมการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง (ASEAN GCI Ranking 2015-2016/140)

ประเทศ	อันดับความสามารถในการแข่งขัน
สิงคโปร์	2
มาเลเซีย	18
ไทย	32
อินโดนีเซีย	37
ฟิลิปปินส์	47
เวียดนาม	56
สปป.ลาว	83
กัมพูชา	90
เมียนมาร์	131

จากตารางที่ 4.5 ภาพรวมการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประเทศสิงคโปร์ ได้รับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันมากที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียน รองลงมา ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย ประเทศไทย ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศเวียดนาม สปป.ลาว ประเทศกัมพูชา และประเทศเมียนมาร์ ตามลำดับ

ภาพที่ 4.1 แสดงแผนภูมิการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง
(GCI ASEAN Ranking 2015-2016)

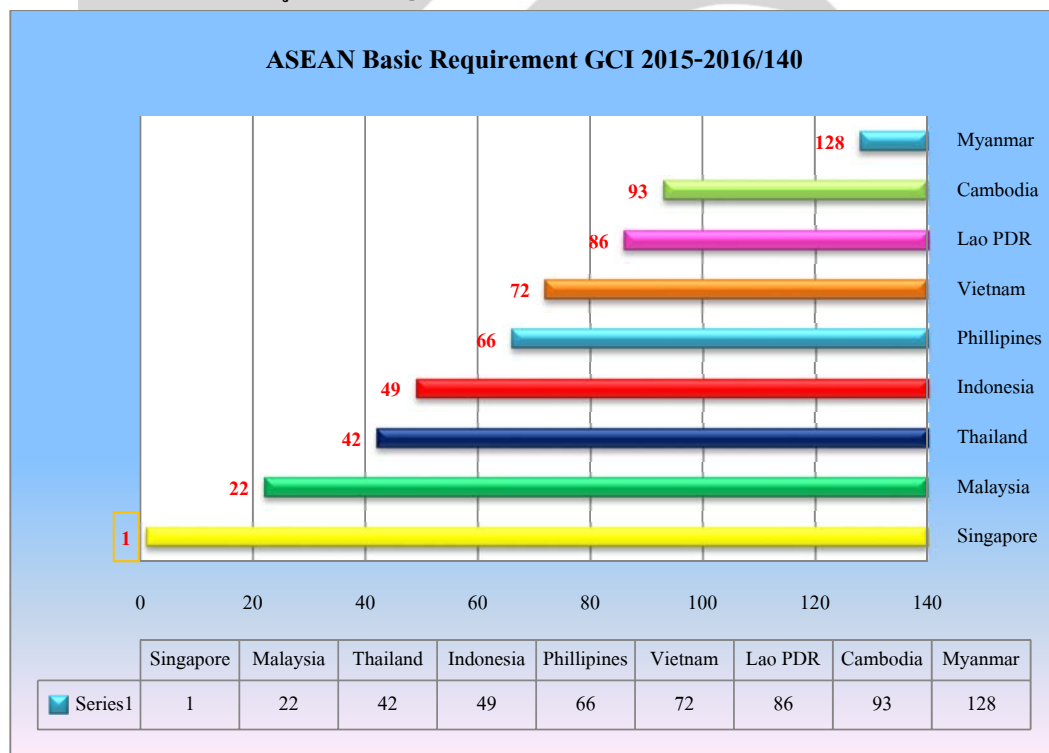
ที่มา: The Global Competitive Report. (World Economic Forum 2011-2016)

ตารางที่ 4.6 แสดงภาพรวมการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
ข้อมูลปัจจัยพื้นฐาน (Basic Requirement 2015-2016/140)

ประเทศ	อันดับความสามารถในการแข่งขัน
สิงคโปร์	1
มาเลเซีย	22
ไทย	42
อินโดนีเซีย	49
ฟิลิปปินส์	66
เวียดนาม	72
สปป.ลาว	86
กัมพูชา	93
เมียนมาร์	128

จากตารางที่ 4.6 การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลปัจจัยพื้นฐาน (Basic Requirements) พบว่า ประเทศสิงคโปร์ ได้รับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบเฉพาะในกลุ่มประเทศอาเซียน รองลงมา ได้แก่ มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม สปป.ลาว กัมพูชา และประเทศเมียนมาร์ ตามลำดับ

ภาพที่ 4.2 แสดงแผนภูมิการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลปัจจัยพื้นฐาน (ASEAN Basic Requirement 2015-2016/140)

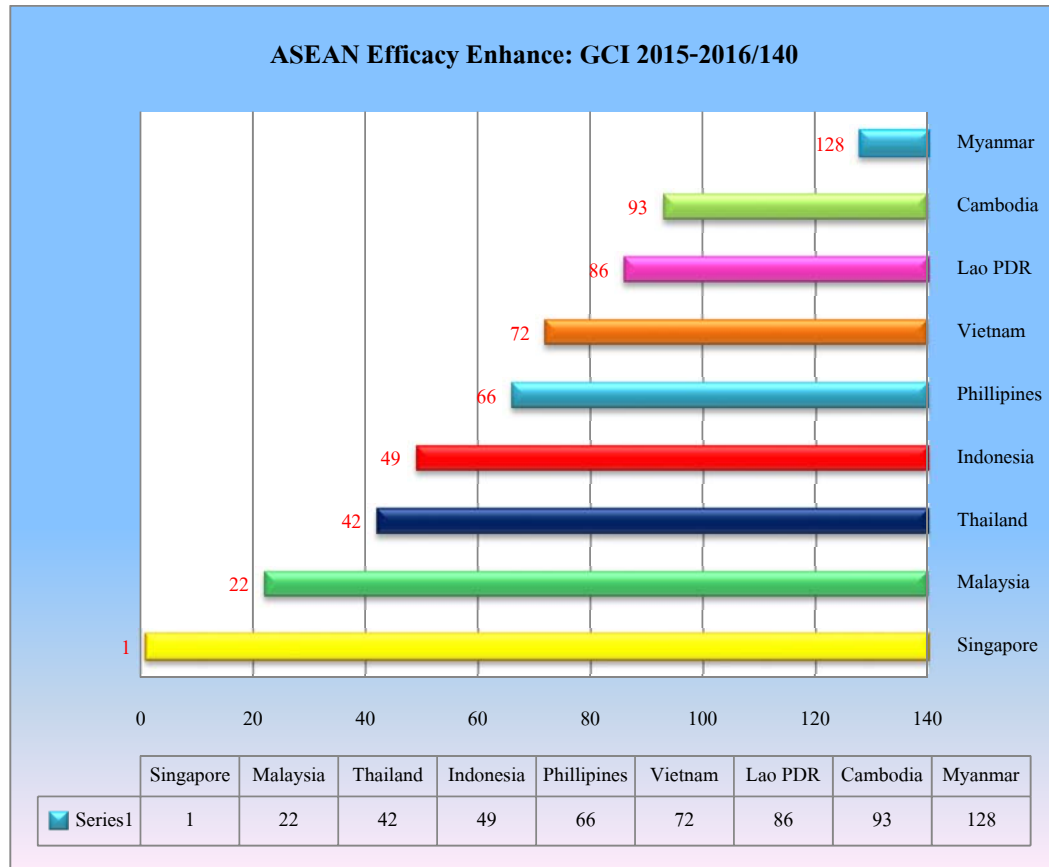
ที่มา: The Global Competitive Report. (World Economic Forum 2011-2016)

ตารางที่ 4.7 แสดงภาพรวมการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลปัจจัยเสริมประสิทธิภาพ (Efficiency Enhance GCI 2015-2016/140)

รายชื่อประเทศ	อันดับความสามารถในการแข่งขัน
สิงคโปร์	1
มาเลเซีย	22
ไทย	42
อินโดนีเซีย	49
ฟิลิปปินส์	66
เวียดนาม	72
สปป.ลาว	86
กัมพูชา	93
เมียนมาร์	128

จากตารางที่ 4.7 การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลปัจจัยเสริมประสิทธิภาพ (Efficiency Enhance) พบว่า ประเทศสิงคโปร์ ได้รับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเฉพาะในกลุ่มประเทศอาเซียน รองลงมา ได้แก่ มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม สปป.ลาว กัมพูชา และประเทศเมียนมาร์ ตามลำดับ

ภาพที่ 4.3 แสดงแผนภูมิการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามข้อมูลปัจจัยเสริมประสิทธิภาพ (ASEAN Efficacy Enhance 2015-2016/140)

ที่มา: The Global Competitive Report. (World Economic Forum 2011-2016)

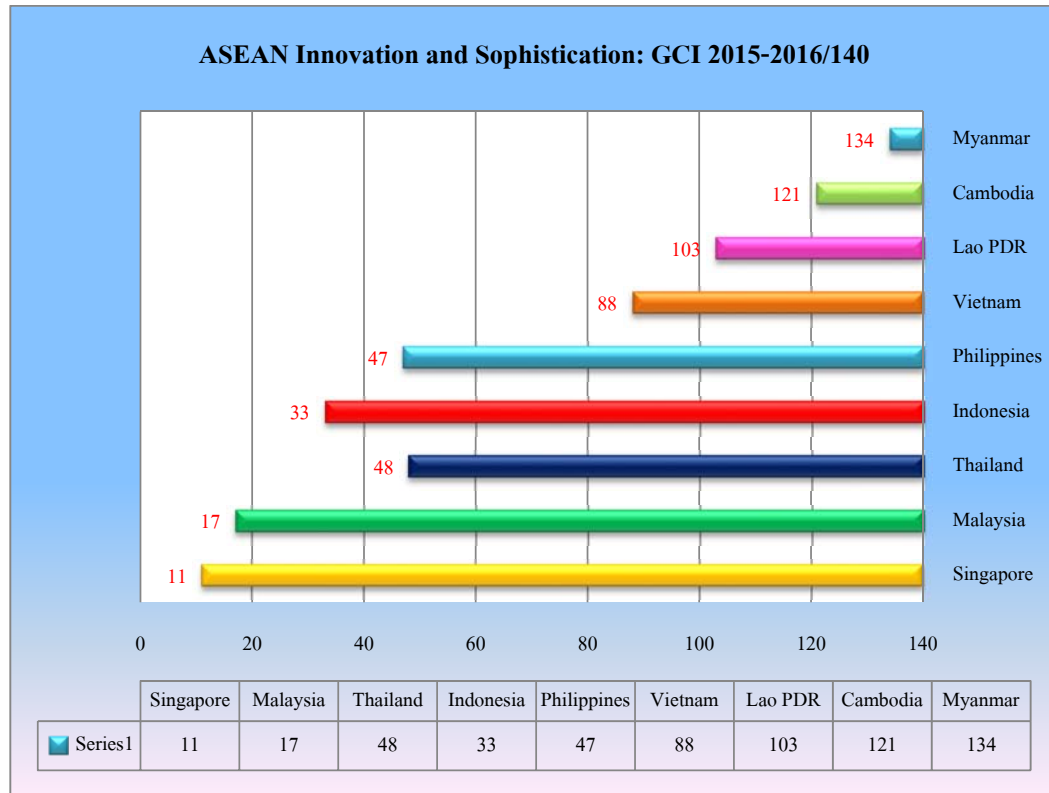
ตารางที่ 4.8 แสดงภาพรวมการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลนวัตกรรมและระดับการพัฒนา (Innovation and Sophistication GCI 2015 -2016/140)

รายชื่อประเทศ	อันดับความสามารถในการแข่งขัน
สิงคโปร์	11
มาเลเซีย	17
ไทย	48
อินโดนีเซีย	33
ฟิลิปปินส์	47
เวียดนาม	88
สปป.ลาว	103
กัมพูชา	121
เมียนมาร์	134

ที่มา: รายงานการสำรวจ The Global Competitiveness Report 2015-2016

จากตารางที่ 4.8 การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลปัจจัยนวัตกรรมและระดับการพัฒนา (Innovation and Sophistication) พบว่า ประเทศสิงคโปร์ ได้รับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบเฉพาะในกลุ่มประเทศอาเซียน รองลงมา ได้แก่ มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม สปป.ลาว กัมพูชา และประเทศเมียนมาร์ ตามลำดับ

ภาพที่ 4.4 แสดงแผนภูมิการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลปัจจัยนวัตกรรมและระดับการพัฒนา (ASEAN Innovation and Sophistication 2015-2016/140)

ที่มา: The Global Competitive Report. (World Economic Forum 2011-2016)

4.3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ

ในส่วนนี้จะเป็นการจัดแบ่งกลุ่มประเทศต่างๆ ที่เข้ารับการจัดอันดับ โดยองค์กร World Economic Forum (WEF) ได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามระดับของการพัฒนาประเทศ ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรต่ำกว่า 2,000 ดอลลาร์สหรัฐ ถือเป็นประเทศที่มีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิต

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรประมาณ 3,000-9,000 ดอลลาร์สหรัฐ ถือเป็นประเทศที่อาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรมากกว่า 17,000 ดอลลาร์สหรัฐ ถือเป็นประเทศที่อาศัยนวัตกรรมเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.9 แสดงเกณฑ์การจัดกลุ่มระดับการพัฒนาประเทศ ตามผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP Per Capita)

การจัดกลุ่มระดับการพัฒนาประเทศ (Stage of Development)	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) (GDP Per Capita in US\$)
กลุ่มที่ 1 ประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิต (Factor-driven Economies)	< 2,000
ช่วงเปลี่ยนผ่านจากกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่ 2 (Transition from Stage 1 to Stage 2)	2,000-3,000
กลุ่มที่ 2 ประเทศที่อาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Efficiency-driven Economies)	3,000-9,000
ช่วงเปลี่ยนผ่านจากกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่ 3 (Transition from Stage 2 to Stage 3)	9,000-17,000
กลุ่มที่ 3 ประเทศที่อาศัยนวัตกรรมเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Innovation-driven Economies)	>17,000

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

นอกจากนี้ องค์กร World Economic Forum (WEF) ยังได้กำหนดให้ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรอยู่ในช่วงรอยต่อระหว่าง กลุ่มที่ 1 กับกลุ่มที่ 2 และระหว่างกลุ่มที่ 2 กับกลุ่มที่ 3 จะถูกเรียกว่าเป็นประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่าน (In Transition) (ดังปรากฏตาม ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 แสดงการจัดกลุ่มประเทศตามระดับการพัฒนาและการกำหนดน้ำหนักสำหรับปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ปัจจัยที่ใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	การพัฒนาทางเศรษฐกิจ				
	กลุ่มที่ 1	รอยต่อระหว่างกลุ่มที่ 1 กับกลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 2	รอยต่อระหว่างกลุ่มที่ 2 กับกลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 3
GDP per Capita (US\$) Threshold*	< 2,000	2,000-2,999	3,000-8,999	9,000-17,000	> 17,000
ปัจจัยพื้นฐาน	60%	40-60%	40%	20-40%	20%
ปัจจัยเสริม	35%	35-50%	50%	50%	50%
ปัจจัยนวัตกรรมและระดับการพัฒนา	5%	5-10%	10%	10-30%	30%

ที่มา: The Global Competitiveness Report (2015-2016)

ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มตัวอย่าง (ในกลุ่มประเทศอาเซียน) ตามเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดกลุ่มระดับการพัฒนาประเทศขององค์กร World Economic Forum (WEF) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประชาคมอาเซียน (ดังปรากฏตาม ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 แสดงการจัดกลุ่มประเทศตามระดับการพัฒนาประเทศของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5
กัมพูชา	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	สิงคโปร์
สปป.ลาว	เวียดนาม	ไทย		

เมียนมาร์

หมายเหตุ: ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 4.11 การจัดกลุ่มตามระดับการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นการเรียงลำดับจากระดับการพัฒนาดำสุดไปสู่ระดับการพัฒนาสูงสุดซึ่งสอดคล้องกับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน พบว่า กลุ่มที่ 1 ประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิต (Factor-driven Economies) ได้แก่ (1) ประเทศเมียนมาร์ (2) ประเทศ สปป.ลาว และ (3) ประเทศกัมพูชา กลุ่มที่ 2 อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านจากกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่ 2 (Transition from Stage 1 to Stage 2) ประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ ประเทศเวียดนาม และประเทศฟิลิปปินส์ กลุ่มที่ 3 ประเทศที่อาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Efficacy-Driven Economies) ประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ ประเทศไทย และประเทศอินโดนีเซีย กลุ่มที่ 4 เป็นประเทศที่กำลังช่วงเปลี่ยนผ่านจากกลุ่ม 2 เป็นกลุ่มที่ 3 (Transition from Stage 2 to Stage 3) ประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ ประเทศ มาเลเซีย และประเทศที่อยู่ในกลุ่มประเทศที่อาศัยนวัตกรรมเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Innovation-driven Economies) ประเทศในอาเซียนที่จัดอยู่ในกลุ่มที่ 5 ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์

ผลการวิเคราะห์

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่ม 5 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรต่ำกว่า 2,000 ดอลลาร์สหรัฐ ถือเป็นประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิต (Efficacy-driven Economies) ซึ่งจัดลำดับความสำคัญด้านตัวชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของ GCI (Global Competitiveness Index) คิดเป็นร้อยละ ดังนี้ ปัจจัยพื้นฐาน (Basic Requirement) ร้อยละ 60.0 ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ (Efficacy Enhancers) ร้อยละ 35.0 และปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ (Innovation and Sophistication Factor) ร้อยละ 5.00 (ดังปรากฏตาม ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 แสดงประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิตของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 1)

ประเทศ	ดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน	การถ่วงน้ำหนัก (ร้อยละ)
เมียนมาร์	ปัจจัยพื้นฐาน	60
สปป.ลาว	ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ	35
กัมพูชา	ปัจจัยด้านนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ	5

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

ผลการวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 1) พบว่า

1. ประเทศเมียนมาร์

ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ (Key Indicators) ของประเทศเมียนมาร์ ประกอบด้วย (1) จำนวนประชากร (Population in Million) (2) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product (GDP) in Billions) (3) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) (GDP Per Capita in US\$) และ (4) ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ [GDP (PPP) as Share (%) of World Total (ดังปรากฏตาม ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศเมียนมาร์

ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ	จำนวน
จำนวนประชากร (Population in Million)	51.40
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product (GDP) in Billions)	62.80
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP Per Capita in US\$)	1,221
ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ GDP (PPP) as Share (%) of World Total	0.22

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

หมายเหตุ: แสดงผลข้อมูลปี ค.ศ. 2014 เนื่องจากเป็นปีล่าสุดที่ทำการเก็บข้อมูล

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประเทศเมียนมาร์ มีจำนวนประชากร [Population (in Million)] เท่ากับ 51,400,000 คน มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ [Gross Domestic Product (GDP) in Billions] จำนวน 62.80 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) (GDP Per Capita in US\$) จำนวน 1,221 เหรียญสหรัฐ (US\$) และมีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ [GDP(PPP) as Share (%) of World Total] เท่ากับ 0.22

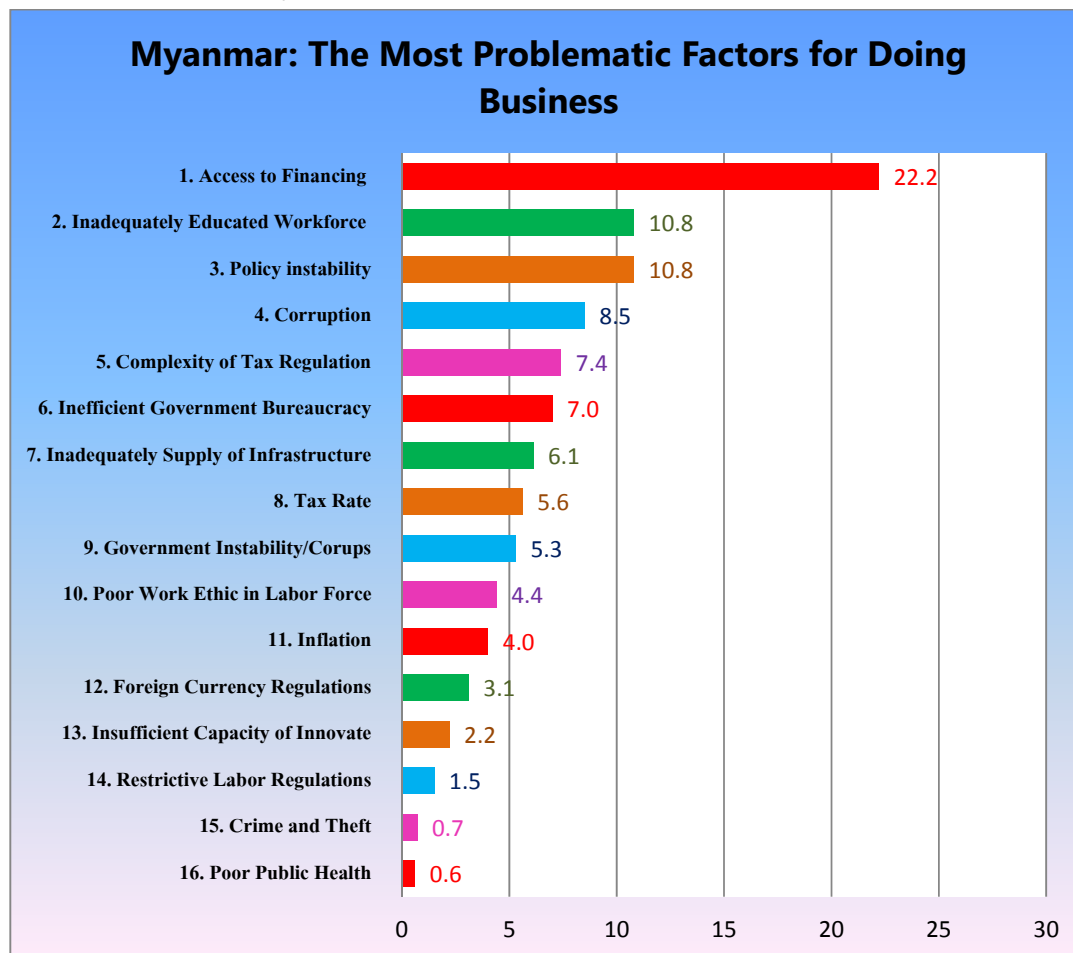
ตารางที่ 4.14 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศเมียนมาร์

ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ	คะแนน
1. การเข้าถึงภาคการเงิน	22.2
2. แรงงานขาดการศึกษา	10.8
3. ความไม่แน่นอนของนโยบาย	10.8
4. คอร์รัปชัน	8.5
5. ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี	7.4
6. ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ	7.0
7. การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	6.1
8. อัตราภาษี	5.6
9. ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน	5.3
10. ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน	4.4
11. อัตราเงินเฟ้อ	4.0
12. กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ	3.1
13. ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ	2.2
14. กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน	1.5
15. อาชญากรรมและการก่อการร้าย	0.7
16. สาธารณะสุขไม่มีเพียงพอ	0.6

จากตารางที่ 4.14 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศเมียนมาร์ (The most problematic factors for doing business of Myanmar) มาเรียงลำดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจจากมากไปหาน้อย พบว่า การเข้าถึงภาคการเงิน เป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจสูงที่สุด มี 22.2 คะแนน รองลงมา ได้แก่ แรงงานขาดการศึกษา 10.8 คะแนน ความไม่แน่นอนของนโยบาย 10.8 คะแนน คอร์รัปชัน 8.5 คะแนน ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี 7.4 คะแนน ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ 7.0 คะแนน การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน 6.1 คะแนน อัตราภาษี 5.6 คะแนน ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน 5.3 คะแนน ขาด

จริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน 4.4 คะแนน อัตราเงินเฟ้อ 4.0 คะแนน กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ 3.1 คะแนน ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ 2.2 คะแนน กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน 1.5 คะแนน อาชญากรรมและการก่อการร้าย 0.7 คะแนน และสาธารณสุขไม่มีเพียงพอ 0.6 คะแนน ตามลำดับ

ภาพที่ 4.5 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศเมียนมาร์

ที่มา: รายงานการสำรวจ The Global Competitiveness Report 2015-2016

เมื่อนำปัจจัยทั้ง 16 ด้าน มาพิจารณาแบ่งตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในบทที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศเมียนมาร์ พบว่า

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 5 (Level 5) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 4 (Level 4) พบ 1 ปัจจัย ได้แก่ การเข้าถึงภาคการเงิน

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 3 (Level 3) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 2 (Level 2) พบ 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) แรงงานขาดการศึกษา (2) ความไม่แน่นอนของนโยบาย (3) คอร์รัปชัน (4) ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี และ (5) ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 1 (Level 1) พบ 10 ปัจจัย ได้แก่ (1) การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน (2) อัตราภาษี (3) ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน (4) ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน (5) อัตราเงินเฟ้อ (6) กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ (7) ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ (8) กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน (9) อาชญากรรมและการก่อการร้าย และ (10) สาธารณะสุขไม่มีเพียงพอ ตามลำดับ

สามารถสรุปได้ว่า จากภาพรวมของประเทศเมียนมาร์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ มีปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาภาครัฐฯ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือในการแก้ปัญหา คือ การเข้าถึงภาคการเงิน ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่ต้องพิจารณาและพัฒนาพร้อมกันคือ แรงงานขาดการศึกษาความไม่แน่นอนของนโยบาย การคอร์รัปชัน ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ รวมถึงต้องพิจารณาด้านการจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน อัตราภาษี ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน ร่วมด้วยจะส่งผลให้ประเทศเมียนมาร์เป็นประเทศที่น่าลงทุนมากขึ้นในสายตาชาวต่างชาติที่กำลังพิจารณาประเทศที่ต้องการขยายตลาดการผลิตและขยายตลาดด้านบริการเพิ่มขึ้น

2. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) เป็นประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิต (Factor-driven Economies) เช่นเดียวกับประเทศเมียนมาร์ ดังนี้

ตารางที่ 4.15 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว)

ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ	จำนวน
จำนวนประชากร (Population (in Million))	6.90
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product (GDP) in Billions)	11.70
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP Per Capita in US\$)	1,693
ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ GDP (PPP) as Share (%) of World Total	0.03

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

จากตารางที่ 4.15 พบว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) มีประชากร [Population (in Million)] เท่ากับ 6,900,000 คน มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ [Gross Domestic Product (GDP) in Billions] จำนวน 11.70 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) (GDP Per Capita in US\$) จำนวน 1,693 เหรียญสหรัฐ (US\$) และมีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ [GDP(PPP) as Share (%) of World Total] เท่ากับ 0.03

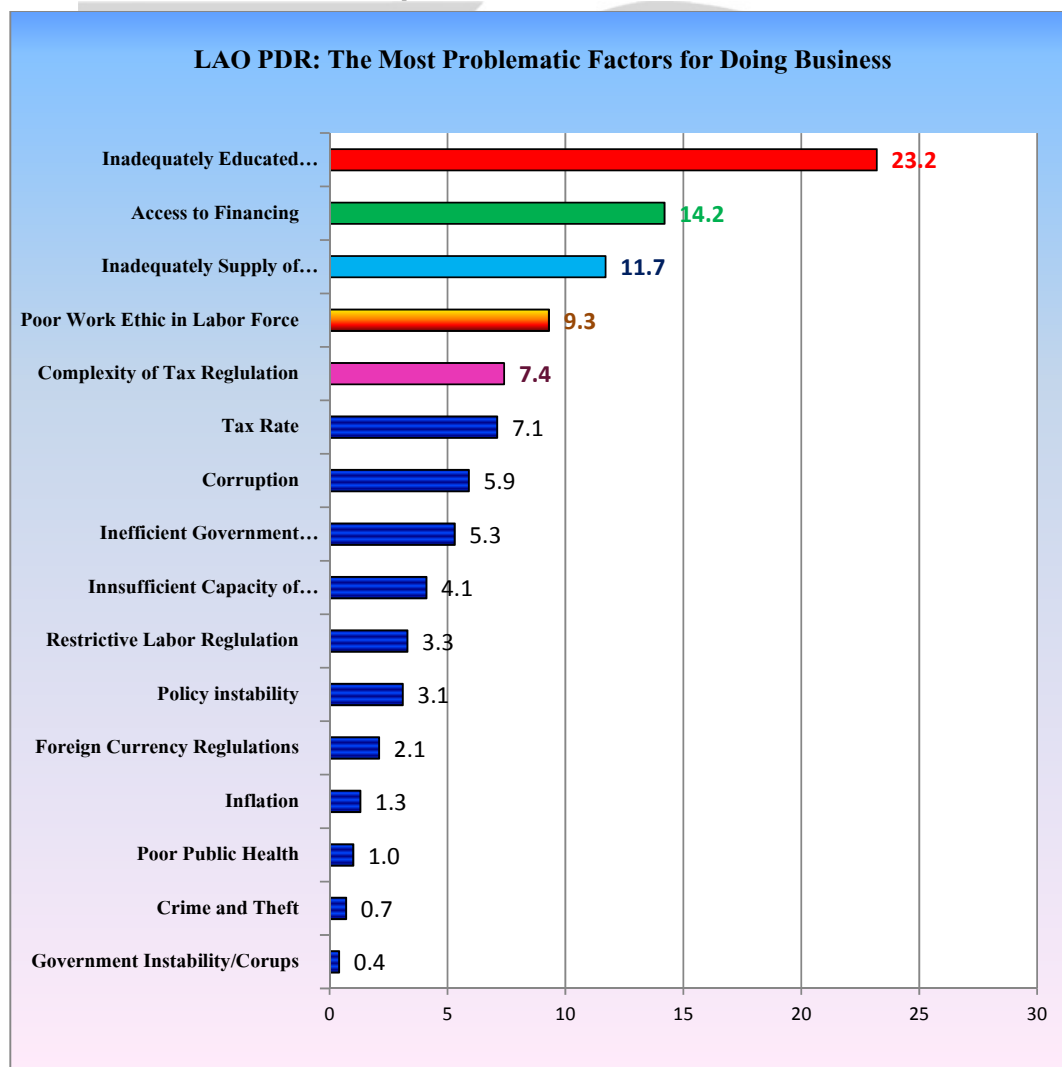
ตารางที่ 4.16 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของ สปป.ลาว

ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ	คะแนน
1. แรงงานขาดการศึกษา	23.2
2. การเข้าถึงภาคการเงิน	14.2
3. การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	11.7
4. ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน	9.3
5. ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี	7.4
6. อัตราภาษี	7.1
7. คอร์รัปชัน	5.9
8. ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ	5.3
9. ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ	4.1
10. กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน	3.3
11. ความไม่แน่นอนของนโยบาย	3.1
12. กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ	2.1
13. อัตราเงินเฟ้อ	1.3
14. สาธารณะสุขไม่ดีพอ	1.0
15. อาชญากรรมและการก่อการร้าย	0.7
16. ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน	0.4

จากตารางที่ 4.16 เมื่อนำปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของ สปป.ลาว (The most problematic factors for doing business of Lao PDR) มาเรียงลำดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจจากมากไปหาน้อย พบว่า แรงงานขาดการศึกษา เป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจสูงที่สุด มี 23.2 คะแนน รองลงมา ได้แก่ การเข้าถึงภาคการเงิน 14.2 คะแนน การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน 11.7 คะแนน ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน 9.3 คะแนน ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี 7.4 คะแนน อัตราภาษี 7.1 คะแนน คอร์รัปชัน 5.9 คะแนน ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ 5.3 คะแนน ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ 4.1

คะแนน กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน 3.3 คะแนน ความไม่แน่นอนของนโยบาย 3.1
 คะแนน กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ 2.1 คะแนน อัตราเงินเฟ้อ 1.3 คะแนน สาธารณะสุขไม่มี
 มีพอ 1.0 คะแนน อาชญากรรมและการก่อการร้าย 0.7 คะแนน และความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/
 การคอร์รัปชัน 0.4 คะแนน ตามลำดับ

ภาพที่ 4.6 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของ
 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว)

ที่มา: Global Competitiveness Report 2015-201

เมื่อนำปัจจัยทั้ง 16 ด้าน มาพิจารณาแบ่งตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในบทที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของ สปป.ลาว พบว่า

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 5 (Level 5) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 4 (Level 4) พบ 1 ปัจจัย ได้แก่ แรงงานขาดการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 3 (Level 3) พบ 1 ปัจจัย ได้แก่ การเข้าถึงภาคการเงิน

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 2 (Level 2) พบ 4 ปัจจัย ได้แก่ (1) การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน (2) ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน (3) ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี และ (4) อัตราภาษี ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 1 (Level 1) พบ 10 ปัจจัย ได้แก่ (1) คอร์รัปชัน (2) ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ (3) ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ (4) กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน (5) ความไม่แน่นอนของนโยบาย (6) กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ (7) อัตราเงินเฟ้อ (8) สาธารณะสุขไม่มีเพียงพอ (9) อาชญากรรมและการก่อการร้าย และ (10) ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน ตามลำดับ

สามารถสรุปได้ว่า จากภาพรวมของ สปป. ลาว เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ มีปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาภาครัฐฯ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือในการแก้ปัญหา คือ แรงงานขาดการศึกษา การเข้าถึงภาคการเงิน การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี และอัตราภาษี หาก สปป.ลาว ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยดังที่กล่าวมาจะส่งผลให้เป็นประเทศที่น่าลงทุนมากขึ้นในสายตาชาวต่างชาติที่กำลังพิจารณาประเทศที่ต้องการขยายตลาดการผลิตและขยายตลาดด้านบริการเพิ่มขึ้น

3. ประเทศกัมพูชา

ประเทศกัมพูชา เป็นประเทศในอาเซียนที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิต (Factor-driven Economies) เช่นเดียวกับประเทศเมียนมาร์ และ สปป. ลาว ดังนี้

ตารางที่ 4.17 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศกัมพูชา

ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ	จำนวน
จำนวนประชากร (Population (in Million))	15.30
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product (GDP) in Billions)	16.60
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP Per Capita in US\$)	1,081
ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ GDP (PPP) as Share (%) of World Total	0.05

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประเทศกัมพูชา มีประชากร [Population (in Million)] จำนวน 15,300,000 คน มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ [Gross Domestic Product (GDP) in Billions] จำนวน 16.60 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) (GDP Per Capita in US\$) จำนวน 1,081 เหรียญสหรัฐ (US\$) และมีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ [GDP (PPP) as Share (%) of World Total] เท่ากับ 0.05

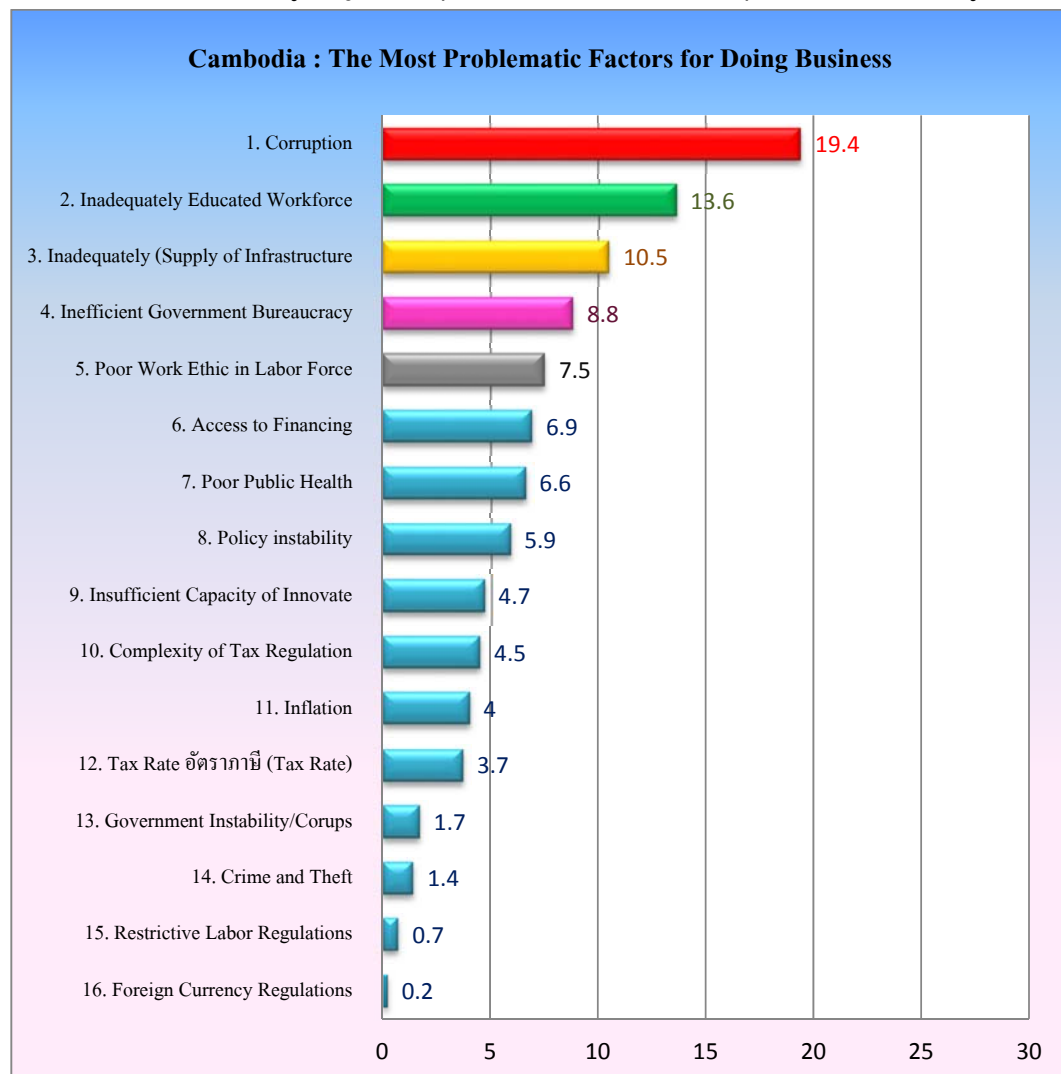
ตารางที่ 4.18 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศกัมพูชา

ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ	คะแนน
1. คอร์รัปชัน	19.4
2. แรงงานขาดการศึกษา	13.6
3. การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	10.5
4. ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ	8.8
5. ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน	7.5
6. การเข้าถึงภาคการเงิน	6.9
7. สาธารณะสุขไม่มีพอ	6.6
8. ความไม่แน่นอนของนโยบาย	5.9
9. ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ	4.7
10. ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี	4.5
11. อัตราเงินเฟ้อ	4.0
12. อัตราภาษี	3.7
13. ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน	1.7
14. อาชญากรรมและการก่อการร้าย	1.4
15. กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน	0.7
16. กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ	0.2

จากตารางที่ 4.18 เมื่อนำปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศกัมพูชา (The most problematic factors for doing business of Cambodia) มาเรียงลำดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจจากมากไปหาน้อย พบว่า คอร์รัปชัน เป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจสูงสุด มี 19.4 คะแนน รองลงมา ได้แก่ แรงงานขาดการศึกษา มี 13.6 คะแนน การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน มี 10.5 คะแนน ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ มี 8.8 คะแนน ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน มี 7.5 คะแนน การเข้าถึงภาคการเงิน มี 6.9 คะแนน สาธารณะสุขไม่มีพอ มี 6.6 คะแนน ความไม่แน่นอนของนโยบาย มี 5.9 คะแนน ความสามารถด้าน

นวัตกรรมไม่ดีพอ มี 4.7 คะแนน ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี มี 4.5 คะแนน อัตราเงินเฟ้อ มี 4.0 คะแนน อัตราภาษี มี 3.7 คะแนน ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน มี 1.7 คะแนน อาชญากรรมและการก่อการร้าย มี 1.4 คะแนน กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงานมี 0.7 คะแนน และกฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ มี 0.2 คะแนน ตามลำดับ

ภาพที่ 4.7 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศกัมพูชา

ที่มา: Global Competitiveness Report 2015-2016

เมื่อนำปัจจัยทั้ง 16 ด้าน มาพิจารณาแบ่งตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในบทที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศกัมพูชา พบว่า

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 5 (Level 5) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 4 (Level 4) พบ 1 ปัจจัย ได้แก่ คอร์รัปชัน

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 3 (Level 3) พบ 1 ปัจจัย ได้แก่ แรงงานขาดการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 2 (Level 2) พบ 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน (2) ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ และ (3) ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 1 (Level 1) พบ 11 ปัจจัย ได้แก่ (1) การเข้าถึงภาคการเงิน (2) สาธารณะสุขไม่มีพอ (3) ความไม่แน่นอนของนโยบาย (4) ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ (5) ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี (6) อัตราเงินเฟ้อ (7) อัตราภาษี (8) ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน (9) อาชญากรรมและการก่อการร้าย (10) กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน และ (11) กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ ตามลำดับ

สามารถสรุปได้ว่า จากภาพรวมของประเทศกัมพูชาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ มีปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาภาครัฐฯ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือในการแก้ปัญหา คือ การคอร์รัปชันภาคแรงงานขาดการศึกษา การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ และการขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน ทั้งนี้ต้องพิจารณาร่วมกับการเข้าถึงภาคการเงิน ด้านสาธารณสุขที่ไม่เพียงพอและด้านความไม่แน่นอนของนโยบายด้วย หากประเทศกัมพูชาปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยดังที่กล่าวมา จะส่งผลให้เป็นประเทศที่น่าลงทุนมากขึ้นในสายตาชาวต่างชาติที่กำลังพิจารณาประเทศที่ต้องการขยายตลาดการผลิตและขยายตลาดด้านบริการเพิ่มขึ้น

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรอยู่ในช่วงรอยต่อระหว่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 และ กลุ่มที่ 2 กับกลุ่มที่ 3 ซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่าน (In Transition) จะพบว่า ประเทศที่อยู่ในกลุ่มเปลี่ยนถ่ายระหว่างกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 (Transition from 1 to Stage 2) เป็นประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรอยู่ระหว่าง 2,000-3,000 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งจัดลำดับความสำคัญด้านตัวชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของ GCI (Global Competitiveness Index) คิดเป็นร้อยละดังนี้ ปัจจัยพื้นฐาน (Basic Requirement) ร้อยละ 40.0-60.0 ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ (Efficacy Enhancers) ร้อยละ 35.0-50.0 และปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ (Innovation and Sophistication Factor) ร้อยละ 5.00-10.0 (ดังปรากฏตาม ตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 แสดงประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิตของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 2)

ประเทศ	ดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน	การถ่วงน้ำหนัก (ร้อยละ)
ฟิลิปปินส์	ปัจจัยพื้นฐาน	40.0-60.0
เวียดนาม	ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ	35.0-50.0
	ปัจจัยค่านวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ	5.00-10.0

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

ผลการวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 2) พบว่า

1. ประเทศฟิลิปปินส์

ประเทศฟิลิปปินส์ เป็นประเทศในอาเซียนที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอยู่ระหว่างช่วงเปลี่ยนผ่านจากกลุ่มประเทศที่อาศัยปัจจัยการผลิต (Factor-driven Economies) ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสู่ประเทศที่อาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพ (Efficacy-driven Economies) เป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.20 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศกัมพูชา

ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ	จำนวน
--------------------	-------

จำนวนประชากร (Population (in Million))	99.40
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product (GDP) in Billions)	284.90
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP Per Capita in US\$)	2,865
ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ GDP (PPP) as Share (%) of World Total	0.64

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

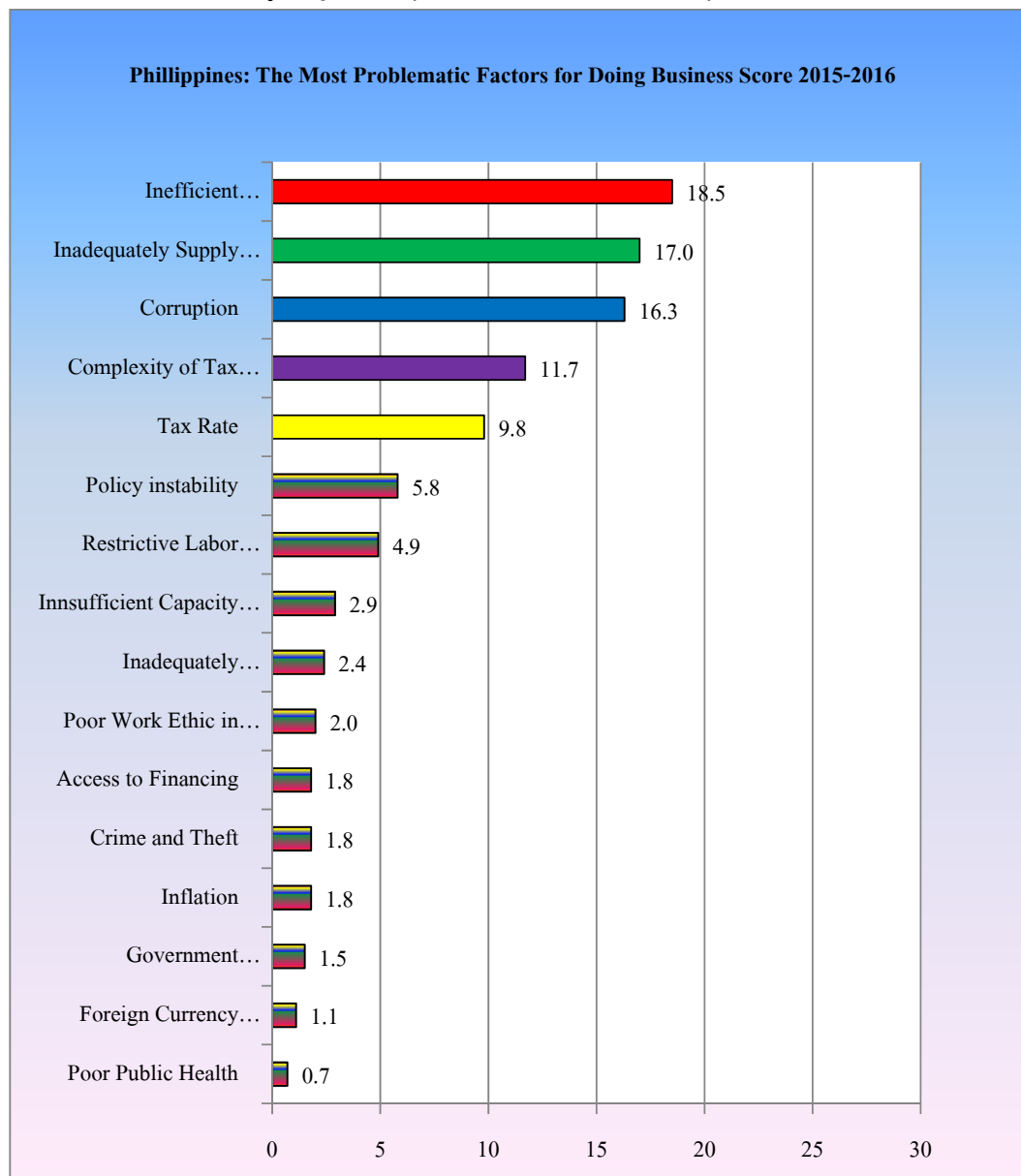
จากตารางที่ 4.20 พบว่า ประเทศฟิลิปปินส์ มีจำนวนประชากร [Population (in Million)] เท่ากับ 99,400,000 คน มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ [Gross Domestic Product (GDP) in Billions] จำนวน 284.9 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) (GDP Per Capita in US\$) จำนวน 2,865 เหรียญสหรัฐ (US\$) และมีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ [GDP (PPP) as Share (%) of World Total] เท่ากับ 0.64

ตารางที่ 4.21 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศฟิลิปปินส์

ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ	คะแนน
1. ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ	18.5
2. การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	17.0
3. คอร์รัปชัน	16.3
4. ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี	11.7
5. อัตราภาษี	9.8
6. ความไม่แน่นอนของนโยบาย	5.8
7. กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน	4.9
8. ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ	2.9
9. แรงงานขาดการศึกษา	2.4
10. ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน	2.0
11. การเข้าถึงภาคการเงิน	1.8
12. อาชญากรรมและการก่อการร้าย	1.8
13. อัตราเงินเฟ้อ	1.8
14. ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน	1.5
15. กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ	1.1
16. สาธารณะสุขไม่มีพ้อ	0.7

จากตารางที่ 4.21 เมื่อนำปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศฟิลิปปินส์ (The most problematic factors for doing business of Philippines) มาเรียงลำดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจจากมากไปหาน้อย พบว่า ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ เป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจสูงที่สุด มี 18.5 คะแนน รองลงมา ได้แก่ การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน มี 17.0 คะแนน คอร์รัปชัน มี 16.3 คะแนน ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี มี 11.7 คะแนน อัตราภาษี มี 9.8 คะแนน ความไม่แน่นอนของนโยบาย มี 5.8 คะแนน กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน มี 4.9 คะแนน ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ มี 2.9 คะแนน แรงงานขาดการศึกษา มี 2.4 คะแนน ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน มี 2.0 คะแนน การเข้าถึงภาคการเงิน มี 1.8 คะแนน อาชญากรรมและการก่อการร้าย มี 1.8 คะแนน อัตราเงินเฟ้อ มี 1.8 คะแนน ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน มี 1.5 คะแนน กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ มี 1.1 คะแนน และสาธารณสุขไม่มีพอ มี 0.7 คะแนน ตามลำดับ

ภาพที่ 4.8 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศฟิลิปปินส์

ที่มา: Global Competitiveness Report 2015-2016

เมื่อนำปัจจัยทั้ง 16 ด้าน มาพิจารณาแบ่งตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในบทที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศฟิลิปปินส์ พบว่า

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 5 (Level 5) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 4 (Level 4) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 3 (Level 3) พบ 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ (2) การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน และ (3) คอร์รัปชัน ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 2 (Level 2) พบ 2 ปัจจัย ได้แก่ (1) ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี และ (2) อัตราภาษี ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 1 (Level 1) พบ 11 ปัจจัย ได้แก่ (1) ความไม่แน่นอนของนโยบาย (2) กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน (3) ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ (4) แรงงานขาดการศึกษา (5) ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน (6) การเข้าถึงภาคการเงิน (Access to Financing) (7) อาชญากรรมและการก่อการร้าย (8) อัตราเงินเฟ้อ (9) ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน (10) กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ และ (11) สาธารณะสุขไม่มีพอตามลำดับ

สามารถสรุปได้ว่า จากภาพรวมของประเทศกัมพูชาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ มีปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาภาครัฐฯ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือในการแก้ปัญหาคือ ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน การคอร์รัปชัน ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี และอัตราภาษี ที่กล่าวมาข้างต้น หากประเทศฟิลิปปินส์ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยดังที่กล่าวมา จะส่งผลให้ประเทศที่น่าลงทุนมากขึ้นในสายตาชาวต่างชาติที่กำลังพิจารณาประเทศที่ต้องการขยายตลาดการผลิตและขยายตลาดด้านบริการเพิ่มขึ้น

2. ประเทศเวียดนาม

ประเทศเวียดนาม เป็นประเทศในอาเซียนที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอยู่ระหว่างช่วงเปลี่ยนผ่านจากกลุ่มประเทศที่อาศัยปัจจัยการผลิต (Factor-driven Economies) ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสู่ประเทศที่อาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพ (Efficacy-driven Economies) เป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับประเทศฟิลิปปินส์

ตารางที่ 4.22 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศเวียดนาม

ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ	จำนวน
จำนวนประชากร (Population (in Million))	90.60
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product (GDP) in Billions)	186.00
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP Per Capita in US\$)	2,053
ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ GDP (PPP) as Share (%) of World Total	0.47

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ประเทศเวียดนาม มีจำนวนประชากร [Population (in Million)] เท่ากับ 90,600,000 คน มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ [Gross Domestic Product (GDP) in Billions] จำนวน 186 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) (GDP Per Capita in US\$) จำนวน 2,053 เหรียญสหรัฐ (US\$) และมีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ [GDP (PPP) as Share (%) of World Total] เท่ากับ 0.47

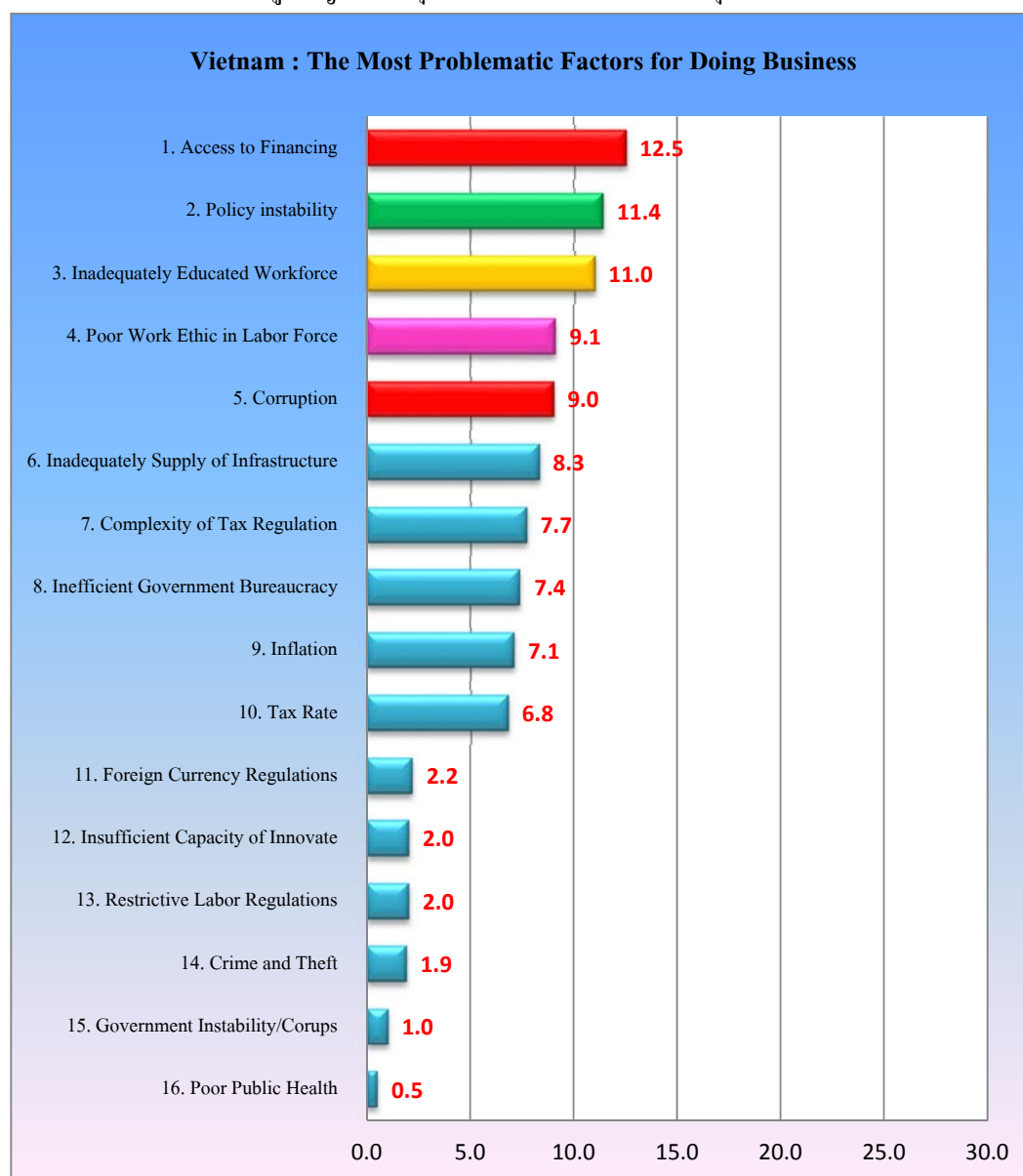
ตารางที่ 4.23 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศเวียดนาม

ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ	คะแนน
1. การเข้าถึงภาคการเงิน	12.5
2. ความไม่แน่นอนของนโยบาย	11.4
3. แรงงานขาดการศึกษา	11.0
4. ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน	9.1
5. คอร์รัปชัน	9.0
6. การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	8.3
7. ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี	7.7
8. ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ	7.4
9. อัตราเงินเฟ้อ	7.1
10. อัตราภาษี	6.8
11. กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ	2.2
12. ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ	2.0
13. กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน	2.0
14. อาชญากรรมและการก่อการร้าย	1.9
15. ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน	1.0
16. สาธารณะสุขไม่มีพ้อ	0.5

จากตารางที่ 4.23 เมื่อนำปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศเวียดนาม (The most problematic factors for doing business of Vietnam) มาเรียงลำดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจจากมากไปหาน้อย พบว่า การเข้าถึงภาคการเงิน เป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจจากมากไปหาน้อย พบว่า การเข้าถึงภาคการเงิน เป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจสูงสุด มี 12.5 คะแนน รองลงมา ได้แก่ ความไม่แน่นอนของนโยบาย มี 11.4 คะแนน แรงงานขาดการศึกษา มี 11.0 คะแนน ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน มี 9.1 คะแนน คอร์รัปชัน มี 9.0 คะแนน การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน มี 8.3 คะแนน ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี มี 7.7 คะแนน ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ มี 7.4 คะแนน

อัตราเงินเฟ้อ มี 7.1 คะแนน อัตราภาษี มี 6.8 คะแนน กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ มี 2.2 คะแนน ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ มี 2.0 คะแนน กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน มี 2.0 คะแนน อาชญากรรมและการก่อการร้าย มี 1.9 คะแนน ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน มี 1.0 คะแนน และสาธารณสุขไม่มีพ้อ มี 0.5 คะแนน ตามลำดับ

ภาพที่ 4.9 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศเวียดนาม

ที่มา: Global Competitiveness Report 2015-2016

เมื่อนำปัจจัยทั้ง 16 ด้าน มาพิจารณาแบ่งตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในบทที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศเวียดนาม พบว่า

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 5 (Level 5) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 4 (Level 4) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 3 (Level 3) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 2 (Level 2) พบ 9 ปัจจัย ได้แก่ (1) การเข้าถึงภาคการเงิน (2) ความไม่แน่นอนของนโยบาย (3) แรงงานขาดการศึกษา (4) ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน (5) คอร์รัปชัน (6) การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน (7) ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี (8) ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ และ (9) อัตราเงินเฟ้อ ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 1 (Level 1) พบ 7 ปัจจัย ได้แก่ (1) อัตราภาษี (2) กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ (3) ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ (4) กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน (5) อาชญากรรมและการก่อการร้าย (6) ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน และ (7) สาธารณะสุขไม่มีพ้อ ตามลำดับ

สามารถสรุปได้ว่า จากภาพรวมของประเทศเวียดนาม เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ มีปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาภาครัฐฯ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือในการแก้ปัญหา คือ การเข้าถึงภาคการเงิน ด้านความไม่แน่นอนของนโยบาย ด้านแรงงาน ขาดการศึกษา ด้านการขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน ด้านคอร์รัปชัน และควรพิจารณาด้านการจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานร่วมด้วย ที่กล่าวมาข้างต้น หากประเทศเวียดนามปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยดังที่กล่าวมา จะส่งผลให้เป็นประเทศที่น่าลงทุนมากขึ้นในสายตาชาวต่างชาติที่กำลังพิจารณาประเทศที่ต้องการขยายตลาดการผลิตและขยายตลาดด้านบริการเพิ่มขึ้น

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรมากกว่า 3,000-8,999 ดอลลาร์สหรัฐ ถือเป็นประเทศที่อาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Efficacy-driven Economies) ซึ่งจัดลำดับความสำคัญด้านตัวชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของ GCI (Global Competitiveness Index) คิดเป็นร้อยละ ดังนี้ ปัจจัยพื้นฐาน (Basic Requirement) ร้อยละ 40.0 ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ (Efficacy Enhancers) ร้อยละ 50.0 และปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ (Innovation and Sophistication Factor) ร้อยละ 10.0 (ดังปรากฏตาม ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.24 แสดงประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิตของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 3)

ประเทศ	ดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน	การถ่วงน้ำหนัก (ร้อยละ)
อินโดนีเซีย	ปัจจัยพื้นฐาน	40
ไทย	ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ	50
	ปัจจัยด้านนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ	10

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

ผลการวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 3) พบว่า

1. ประเทศอินโดนีเซีย

ประเทศอินโดนีเซีย เป็นประเทศในอาเซียนที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพ (Efficacy-driven Economies)

ตารางที่ 4.25 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศอินโดนีเซีย

ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ	จำนวน
จำนวนประชากร (Population (in Million))	251.5
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product (GDP) in Billions)	888.60
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP Per Capita in US\$)	3,535

ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ GDP (PPP) as Share (%) of World Total	2.48
--	------

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ประเทศอินโดนีเซีย มีจำนวนประชากร [Population (in Million)] เท่ากับ 251,500,000 คน มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ [Gross Domestic Product (GDP) in Billions] จำนวน 888.6 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) (GDP Per Capita in US\$) จำนวน 3,535 เหรียญสหรัฐ (US\$) และมีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ [GDP (PPP) as Share (%) of World Total] เท่ากับ 2.48

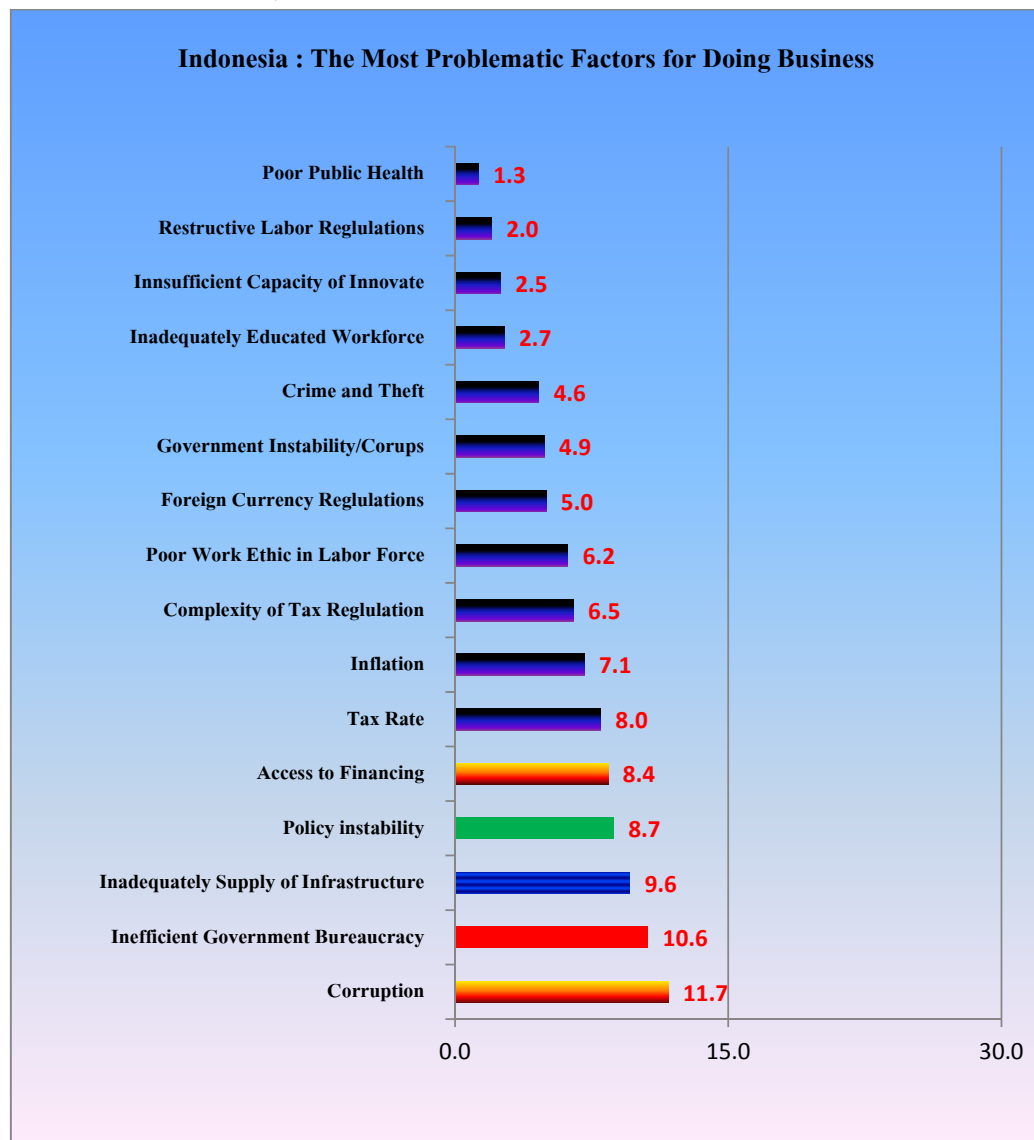
ตารางที่ 4.26 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศอินโดนีเซีย

ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ	คะแนน
1. คอร์รัปชัน	11.7
2. ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ	10.6
3. การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	9.6
4. ความไม่แน่นอนของนโยบาย	8.7
5. การเข้าถึงภาคการเงิน	8.4
6. อัตราภาษี	8.0
7. อัตราเงินเฟ้อ	7.1
8. ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี	6.5
9. ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน	6.2
10. กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ	5.0
11. ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน	4.9
12. อาชญากรรมและการก่อการร้าย	4.6
13. แรงงานขาดการศึกษา	2.7
14. ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ	2.5
15. กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน	2.0
16. สาธารณะสุขไม่มีพอ	1.3

จากตารางที่ 4.26 เมื่อนำปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศอินโดนีเซีย (The most problematic factors for doing business of Indonesia) มาเรียงลำดับปัญหา

และอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจจากมากไปหาน้อย พบว่า คอร์รัปชัน เป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจสูงที่สุด มี 11.7 คะแนน รองลงมา ได้แก่ ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ มี 10.6 คะแนน การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน มี 9.6 คะแนน ความไม่แน่นอนของนโยบาย มี 8.7 คะแนน การเข้าถึงภาคการเงิน มี 8.4 คะแนน อัตราภาษี มี 8.0 คะแนน อัตราเงินเฟ้อ มีคะแนน 7.1 คะแนน ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี มี 6.5 คะแนน ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน มี 6.2 คะแนน กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ มี 5.0 คะแนน ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน มี 4.9 คะแนน อาชญากรรมและการก่อการร้าย มี 4.6 คะแนน แรงงานขาดการศึกษา มี 2.7 คะแนน ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ มี 2.5 คะแนน กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน มี 2.0 คะแนน และสาธารณสุขไม่มีพอ มี 1.3 คะแนน ตามลำดับ

ภาพที่ 4.10 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศอินโดนีเซีย

ที่มา: Global Competitiveness Report 2015-2016

เมื่อนำปัจจัยทั้ง 16 ด้าน มาพิจารณาแบ่งตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในบทที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศอินโดนีเซีย พบว่า

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 5 (Level 5) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 4 (Level 4) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 3 (Level 3) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 2 (Level 2) พบ 7 ปัจจัย ได้แก่ (1) คอร์รัปชัน (2) ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ (3) การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน (4) ความไม่แน่นอนของนโยบาย (5) การเข้าถึงภาคการเงิน (6) อัตราภาษี และ (7) อัตราเงินเฟ้อ ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 1 (Level 1) พบ 9 ปัจจัย ได้แก่ (1) ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี (2) ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน (3) กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ (4) ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน (5) อาชญากรรมและการก่อการร้าย (6) แรงงานขาดการศึกษา (7) ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ (8) กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน และ (9) สาธารณะสุขไม่มีพ้อ ตามลำดับ

สามารถสรุปได้ว่า จากภาพรวมของประเทศอินโดนีเซียเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ มีปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาภาครัฐฯ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือในการแก้ปัญหา คือ ปัญหาด้านคอร์รัปชัน ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความไม่แน่นอนของนโยบาย การเข้าถึงภาคการเงิน อัตราภาษี และอัตราเงินเฟ้อ ที่กล่าวมาข้างต้นหากประเทศอินโดนีเซียปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยดังกล่าวมา จะส่งผลให้ประเทศที่น่าลงทุนมากขึ้นในสายตาชาวต่างชาติที่กำลังพิจารณาประเทศที่ต้องการขยายตลาดการผลิตและขยายตลาดด้านบริการเพิ่มขึ้น

2. ประเทศไทย

ประเทศเวียดนาม เป็นประเทศในอาเซียนที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพ (Efficacy-driven Economics) เช่นเดียวกับประเทศอินโดนีเซีย

ตารางที่ 4.27 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศไทย

ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ	จำนวน
จำนวนประชากร (Population (in Million))	68.70
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product (GDP) in Billions)	373.80
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP Per Capita in US\$)	5,445
ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ GDP (PPP) as Share (%) of World Total	0.91

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ประเทศไทย มีจำนวนประชากร [Population (in Million)] เท่ากับ 68,700,000 คน มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ [Gross Domestic Product (GDP) in Billions] จำนวน 373.80 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) (GDP Per Capita in US\$) จำนวน 5,445 เหรียญสหรัฐ (US\$) และมีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ [GDP (PPP) as Share (%) of World Total] เท่ากับ 0.91

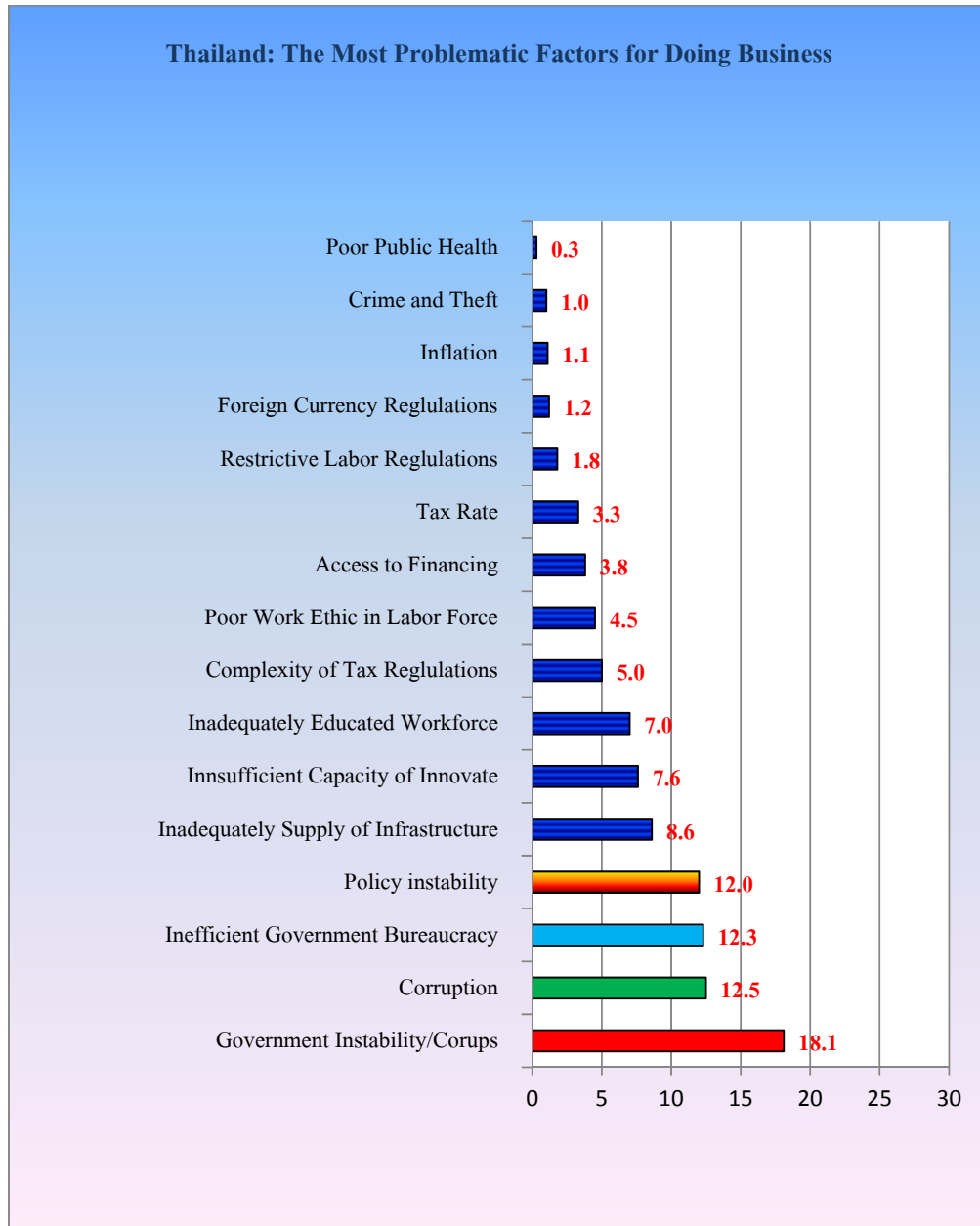
ตารางที่ 4.28 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศไทย

ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ	คะแนน
1. ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน	18.1
2. คอร์รัปชัน	12.5
3. ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ	12.3
4. ความไม่แน่นอนของนโยบาย	12.0
5. การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	8.6
6. ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ	7.6
7. แรงงานขาดการศึกษา	7.0
8. ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี	5.0
9. ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน	4.5
10. การเข้าถึงภาคการเงิน	3.8
11. อัตราภาษี	3.3
12. กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน	1.8
13. กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ	1.2
14. อัตราเงินเฟ้อ	1.1
15. อาชญากรรมและการก่อการร้าย	1.0
16. สาธารณะสุขไม่มีพอ	0.3

จากตารางที่ 4.28 เมื่อนำปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศไทย (The most problematic factors for doing business of Thailand) มาเรียงลำดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจจากมากไปหาน้อย พบว่า ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน เป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจสูงสุด มี 18.1 คะแนน รองลงมา ได้แก่ คอร์รัปชัน มี 12.5 คะแนน ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ มี 12.3 คะแนน ความไม่แน่นอนของนโยบาย มี 12.0 คะแนน การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน มี 8.6 คะแนน ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ มี 7.6 คะแนน ขาดแรงงานขาดการศึกษา มี 7.0 คะแนน ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี มี 5.0 คะแนน ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน มี 4.5 คะแนน การ

เข้าถึงภาคการเงิน มี 3.8 คะแนน อัตราภาษี มี 3.3 คะแนน กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน มี 1.8 คะแนน กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ มี 1.2 คะแนน อัตราเงินเฟ้อ มี 1.1 คะแนน อาชญากรรมและการก่อการร้าย มี 1.0 คะแนน และสาธารณสุขไม่มีพอ มี 0.3 คะแนน ตามลำดับ

ภาพที่ 4.11 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศไทย

ที่มา: Global Competitiveness Report 2015-2016

เมื่อนำปัจจัยทั้ง 16 ด้าน มาพิจารณาแบ่งตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในบทที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศไทย พบว่า

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 5 (Level 5) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 4 (Level 4) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 3 (Level 3) พบ 1 ปัจจัย ได้แก่ ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 2 (Level 2) พบ 6 ปัจจัย ได้แก่ (1) คอร์รัปชัน (2) ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ (3) ความไม่แน่นอนของนโยบาย (4) การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน (5) ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ และ (6) แรงงานขาดการศึกษา ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 1 (Level 1) พบ 9 ปัจจัย ได้แก่ (1) ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี (2) ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน (3) การเข้าถึงภาคการเงิน (4) อัตราภาษี (5) กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน (6) กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ (7) อัตราเงินเฟ้อ (8) อาชญากรรมและการก่อการร้าย และ (9) สาธารณะสุขไม่มีพ้อ ตามลำดับ

สามารถสรุปได้ว่า จากภาพรวมของประเทศไทยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ มีปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาภาครัฐฯ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือในการแก้ปัญหา คือ ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน ปัญหาด้านคอร์รัปชัน ปัญหาด้านระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาด้านความไม่แน่นอนของนโยบาย ปัญหาด้านการจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาด้านความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ และด้านแรงงานขาดการศึกษา ที่กล่าวมาข้างต้นหากประเทศไทยปรับปรุงและพัฒนาปัจจัย ดังที่กล่าวมา จะส่งผลให้ เป็นประเทศที่นำลงทุนมากขึ้นในสายตาชาวต่างชาติที่กำลังพิจารณาประเทศที่ต้องการขยายตลาดการผลิตและขยายตลาดด้านบริการเพิ่มขึ้น

กลุ่มที่ 4 เป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มเปลี่ยนถ่ายระหว่างกลุ่มที่ 2 กับกลุ่มที่ 3 เป็นประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรอยู่ระหว่าง 9,000-17,000 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งจัดลำดับความสำคัญด้านตัวชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของ GCI (Global Competitiveness Index) คิดเป็นร้อยละดังนี้ ปัจจัยพื้นฐาน (Basic Requirement) ร้อยละ 20.0-40.0 ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ (Efficacy Enhancers) ร้อยละ 50.0 และปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ (Innovation and Sophistication Factor) ร้อยละ 10.0-30.0 (ดังปรากฏตาม ตารางที่ 4.29)

ตารางที่ 4.29 แสดงประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิตของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 1)

ประเทศ	ดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน	การถ่วงน้ำหนัก (ร้อยละ)
มาเลเซีย	ปัจจัยพื้นฐาน	20.0-40.0
	ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ	50.0
	ปัจจัยด้านนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ	10.0-30.0

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

ผลการวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 4) พบว่า

1. ประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซีย เป็นประเทศในอาเซียนที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจเป็นประเทศที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านจากประเทศอาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Efficacy-driven Economies) ไปสู่ประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยอาศัยนวัตกรรมเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Innovation-driven)

ตารางที่ 4.30 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศมาเลเซีย

ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ	จำนวน
จำนวนประชากร (Population (in Million))	30.3
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product (GDP) in Billions)	326.90

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP Per Capita in US\$)	10,804
ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ GDP (PPP) as Share (%) of World Total	0.69

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ประเทศมาเลเซีย มีจำนวนประชากร [Population (in Million)] เท่ากับ 30,300,000 คน มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ [Gross Domestic Product (GDP) in Billions] จำนวน 326.9 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) (GDP Per Capita in US\$) จำนวน 10,804 เหรียญสหรัฐ (US\$) และมีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ [GDP (PPP) as Share (%) of World Total] เท่ากับ 0.69

ตารางที่ 4.31 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศมาเลเซีย

ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ	คะแนน
1. ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ	10.8
2. การเข้าถึงภาคการเงิน	10.2
3. ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ	9.2
4. คอร์รัปชัน	8.6
5. แรงงานขาดการศึกษา	7.6
6. ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน	7.0
7. การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	6.5
8. อัตราภาษี	6.5
9. ความไม่แน่นอนของนโยบาย	6.4
10. ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี	6.1
11. กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน	5.3
12. อัตราเงินเฟ้อ	5.1
13. อาชญากรรมและการก่อการร้าย	4.7
14. กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ	3.3
15. ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน	2.4
16. สาธารณะสุขไม่มีพ้อ	0.5

จากตารางที่ 4.31 เมื่อนำปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศมาเลเซีย (The most problematic factors for doing business of Malaysia) มาเรียงลำดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจจากมากไปหาน้อย พบว่า ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ เป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจสูงสุด มี 10.8 คะแนน รองลงมา ได้แก่ การเข้าถึงภาคการเงิน มี 10.2 คะแนน ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ มี 9.2 คะแนน คอร์รัปชัน มี 8.6 คะแนน แรงงานขาดการศึกษา มี 7.6 คะแนน จริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน มี 7.0 คะแนน การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน มี 6.5 คะแนน อัตราภาษี มี 6.5 คะแนน ความไม่แน่นอนของนโยบาย มี 6.4 คะแนน ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี มี 6.1 คะแนน กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน มี 5.3 คะแนน อัตราเงินเฟ้อ มี 5.1 คะแนน อาชญากรรมและการก่อการร้าย มี 4.7 คะแนน กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ มี 3.3 คะแนน ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน มี 2.4 คะแนน และสาธารณสุขไม่มีพ้อ มี 0.5 คะแนน ตามลำดับ

ภาพที่ 4.12 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศมาเลเซีย

ที่มา: Global Competitiveness Report 2015-2016

เมื่อนำปัจจัยทั้ง 16 ด้าน มาพิจารณาแบ่งตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในบทที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศมาเลเซีย พบว่า

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 5 (Level 5) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 4 (Level 4) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 3 (Level 3) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 2 (Level 2) พบ 6 ปัจจัย ได้แก่ (1) ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ (2) การเข้าถึงภาคการเงิน (3) ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ (4) คอร์รัปชัน (5) แรงงานขาดการศึกษา และ (6) ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 1 (Level 1) พบ 10 ปัจจัย ได้แก่ (1) การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน (2) อัตราภาษี (3) ความไม่แน่นอนของนโยบาย (4) ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี (5) กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน (6) อัตราเงินเฟ้อ (7) อาชญากรรมและการก่อการร้าย (8) กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ (9) ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน และ (10) สาธารณะสุขไม่มีพ้อ ตามลำดับ

สามารถสรุปได้ว่า จากภาพรวมของประเทศมาเลเซียเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ มีปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาภาครัฐฯ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือในการแก้ปัญหา คือ ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ การเข้าถึงภาคการเงิน ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ คอร์รัปชัน แรงงานขาดการศึกษา และขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน ที่กล่าวมาข้างต้นหากประเทศมาเลเซียปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยดังที่กล่าวมา จะส่งผลให้ เป็นประเทศที่น่าลงทุนมากขึ้นในสายตาชาวต่างชาติที่กำลังพิจารณาประเทศที่ต้องการขยายตลาดการผลิตและขยายตลาดด้านบริการเพิ่มขึ้น

กลุ่มที่ 5 ได้แก่ ประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรมากกว่า 17,000 ดอลลาร์สหรัฐ ถือเป็นประเทศที่อาศัยนวัตกรรมเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Innovation-driven Economies) ซึ่งจัดลำดับความสำคัญด้านตัวชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของ GCI (Global Competitiveness Index) คิดเป็นร้อยละ ดังนี้ ปัจจัยพื้นฐาน (Basic Requirement) ร้อยละ 20.0 ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ (Efficacy Enhancers) ร้อยละ 50.0 และปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ (Innovation and Sophistication Factor) ร้อยละ 30.0 (ดังปรากฏตาม ตารางที่ 4.32)

ตารางที่ 4.32 แสดงประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 5)

ประเทศ	ดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน	การถ่วงน้ำหนัก (ร้อยละ)
	ปัจจัยพื้นฐาน	20
สิงคโปร์	ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ	50
	ปัจจัยด้านนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ	30

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

ผลการวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 5) พบว่า

1. ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์ เป็นประเทศในอาเซียนที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยนวัตกรรมเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Key for Innovation-driven Economics)

ตารางที่ 4.33 แสดงข้อมูลพื้นฐานสำคัญของประเทศสิงคโปร์

ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ	จำนวน
จำนวนประชากร (Population (in Million))	5.50
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product (GDP) in Billions)	308.10
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP Per Capita in US\$)	56,319
ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ GDP (PPP) as Share (%) of World Total	0.42

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ประเทศสิงคโปร์ มีจำนวนประชากร [Population (in Million)] เท่ากับ 5,500,000 คน มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ [Gross Domestic Product (GDP) in Billions] จำนวน 308.1 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) (GDP Per Capita in US\$) จำนวน 56,319 เหรียญสหรัฐ (US\$) และมีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ [GDP (PPP) as Share (%) of World Total] เท่ากับ 0.42

ตารางที่ 4.34 แสดงคะแนนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศสิงคโปร์

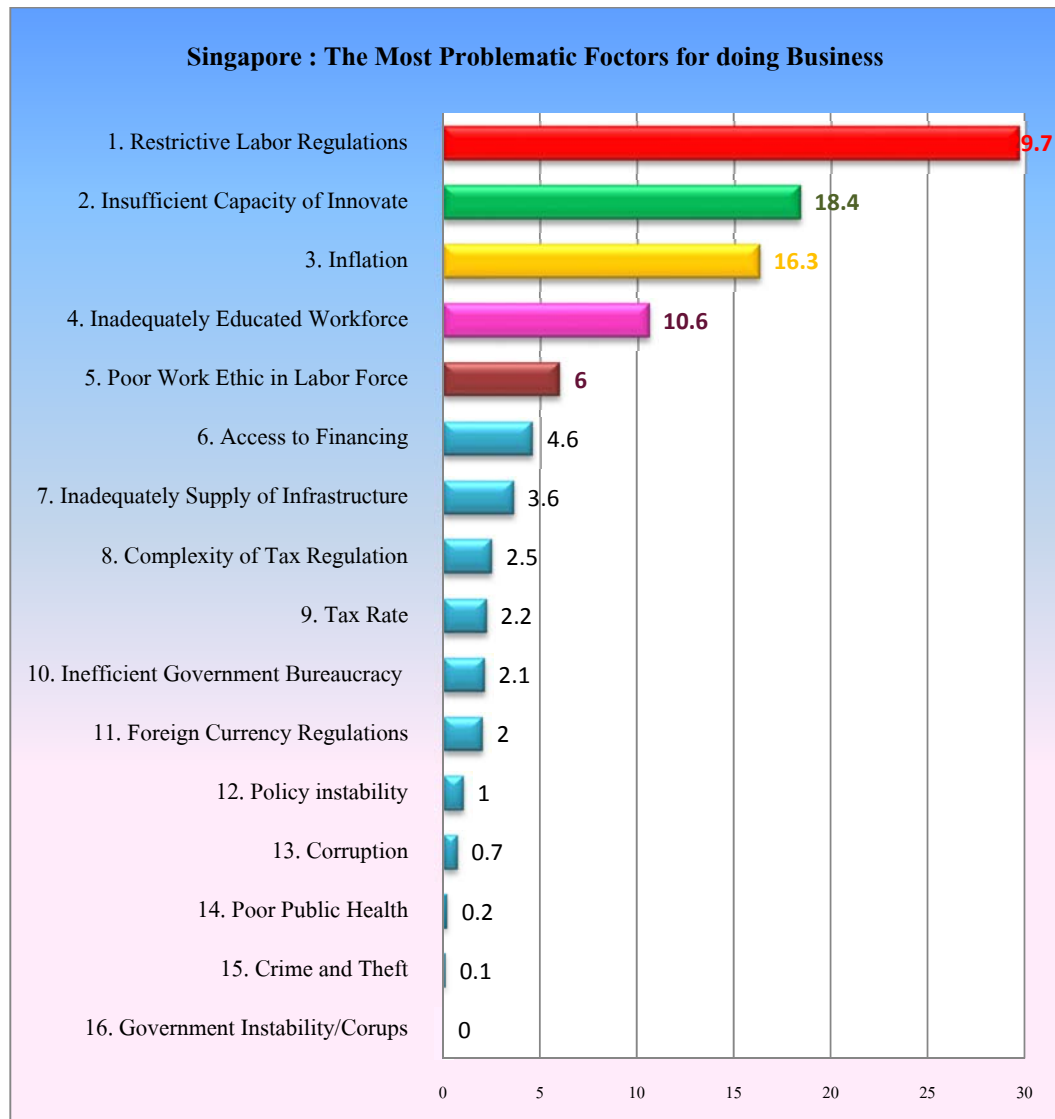
ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ	คะแนน
1. กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน	29.7
2. ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ	18.4
3. อัตราเงินเฟ้อ	16.3
4. แรงงานขาดการศึกษา	10.6
5. ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน	6.0
6. การเข้าถึงภาคการเงิน	4.6
7. การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.6
8. ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี	2.5
9. อัตราภาษี	2.2
10. ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ	2.1
11. กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ	2.0
12. ความไม่แน่นอนของนโยบาย	1.0
13. คอร์รัปชัน	0.7
14. สาธารณะสุขไม่มีพ้อ	0.2
15. อาชญากรรมและการก่อการร้าย	0.1
16. ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน	0.0

จากตารางที่ 4.34 เมื่อนำปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศสิงคโปร์ (The most problematic factors for doing business of Singapore) มาเรียงลำดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจจากมากไปหาน้อย พบว่า กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน

เป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจสูงสุด มี 29.7 คะแนน รองลงมา ได้แก่ ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ มี 18.4 คะแนน อัตราเงินเฟ้อ มี 16.3 คะแนน แรงงานขาดการศึกษา มี 10.6 คะแนน ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน มี 6.0 คะแนน การเข้าถึงภาคการเงิน มี 4.6 คะแนน การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน มี 3.6 คะแนน ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี มี 2.5 คะแนน อัตราภาษี มี 2.2 คะแนน ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ มี 2.1 คะแนน กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ มี 2.0 คะแนน ความไม่แน่นอนของนโยบาย มี 1.0 คะแนน คอร์รัปชัน มี 0.7 คะแนน สาธารณะสุขไม่มีพอ มี 0.2 คะแนน อาชญากรรมและการก่อการร้าย มี 0.1 คะแนน และความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน มี 0.0 คะแนน ตามลำดับ

ภาพที่ 4.13 แสดงแผนภูมิปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศสิงคโปร์

ที่มา: Global Competitiveness Report 2015-2016

เมื่อนำปัจจัยทั้ง 16 ด้าน มาพิจารณาแบ่งตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในบทที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศสิงคโปร์ พบว่า

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 5 (Level 5) พบ 1 ปัจจัย ได้แก่ ภาวะเบียดความเข้มงวดด้านแรงงาน

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 4 (Level 4) ไม่พบปัจจัยที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 3 (Level 3) พบ 2 ปัจจัย ได้แก่ (1) ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ และ (2) อัตราเงินเฟ้อ ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 2 (Level 2) พบ 1 ปัจจัย ได้แก่ แรงงานขาดการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคระดับที่ 1 (Level 1) พบ 12 ปัจจัย ได้แก่ (1) ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน (2) การเข้าถึงภาคการเงิน (3) การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน (4) ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี (5) อัตราภาษี (6) ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ (7) ภาวะเบียดด้านเงินตราต่างประเทศ (8) ความไม่แน่นอนของนโยบาย (9) คอร์รัปชัน (10) สาธารณะสุขไม่มีพ้อ (11) อาชญากรรมและการก่อการร้าย และ (12) ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน ตามลำดับ

สามารถสรุปได้ว่า จากภาพรวมของประเทศสิงคโปร์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ มีปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาภาครัฐฯ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือในการแก้ปัญหา คือ ภาวะเบียดความเข้มงวดด้านแรงงาน เป็นปัญหาที่รุนแรงด้านการประกอบธุรกิจของสิงคโปร์ รวมถึงด้านความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ ด้านอัตราเงินเฟ้อ แรงงานขาดการศึกษา และขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน ที่กล่าวมาข้างต้นหากประเทศสิงคโปร์ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยดังกล่าวมา จะส่งผลให้เป็นประเทศที่น่าลงทุนมากขึ้น ในสายตาชาวต่างชาติเพื่อสร้างเครดิตให้กับประเทศเพิ่มขึ้น รวมถึงการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้นด้วยจากเป็นที่ 2 ในภาพรวมของความสามารถในการแข่งขันอาจสามารถก้าวกระโดดขึ้นเป็นที่ 1 ของโลกได้

4.4 ผลการวิเคราะห์การเพิ่มโอกาสและศักยภาพ

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอการวิเคราะห์ภาพรวมการเพิ่มโอกาสและศักยภาพที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ ดังต่อไปนี้

กลุ่มประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิต

การเพิ่มโอกาสและศักยภาพในการเปิดตลาดในกลุ่มประเทศอาเซียน ศึกษาจาก World Economic Forum GCI 2015-2016 กลุ่มที่ 1 กลุ่มประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิต (Key for Factor-driven Economies) ได้แก่ คือ ประเทศเมียนมาร์ ประเทศกัมพูชา และสปป.ลาว

ตารางที่ 4.35 แสดงโอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 1) ด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ

กลุ่มที่ 1	โอกาส	อุปสรรค
1. เมียนมาร์	- จำนวนประชากร 62.80 ล้านคน	- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่ำ - ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร(ดอลลาร์สหรัฐ) ต่ำ - ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อน้อย
2. กัมพูชา	-	- จำนวนประชากร จำนวน 15.3 ล้านคน (มีจำนวนประชากรน้อย) - ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่ำ - ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร(ดอลลาร์สหรัฐ) ต่ำ - ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อน้อย
3. สปป.ลาว	-	- จำนวนประชากร จำนวน 6.9 ล้านคน (มีจำนวนประชากรน้อย) - ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่ำ - ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร(ดอลลาร์สหรัฐ) ต่ำ - ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อน้อย

จากตารางที่ 4.35 โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง ด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ พบว่า ประเทศเมียนมาร์ มีโอกาสในด้านจำนวนประชากร และอุปสรรคในด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร(ดอลลาร์สหรัฐ) และอุปสรรคในด้านความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ นอกจากนี้ประเทศกัมพูชา และประเทศ สปป.ลาว พบอุปสรรคในด้านจำนวนประชากร ด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร(ดอลลาร์สหรัฐ) และด้านความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ

ตารางที่ 4.36 แสดงโอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 1) ตามระดับปัญหาและอุปสรรค
ที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ

กลุ่มที่ 1	โอกาส	อุปสรรค
1. เมียนมาร์	<ul style="list-style-type: none"> - สาธารณสุข - ปริมาณการค้าอัญญากรรมและการก่อการค้ารายต่ำ - กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน - ความสามารถด้านนวัตกรรม - กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความยากของการเข้าถึงภาคการเงิน - ภาคแรงงานขาดการศึกษา - ความไม่แน่นอนของนโยบาย - การคอร์รัปชันความซับซ้อนของกฎระเบียบด้านภาษี
2. กัมพูชา	<ul style="list-style-type: none"> - กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ - กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน - ปริมาณการค้าอัญญากรรมและการก่อการค้ารายต่ำ - ความไม่เสถียรภาพของภาครัฐ/การคอร์รัปชันมีค่อนข้างน้อย - ด้านอัตราภาษีมีประโยชน์กับภาคธุรกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> - การคอร์รัปชัน - แรงงานขาดการศึกษา - การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน - ระบบราชการขาดประสิทธิภาพ - ภาคแรงงานขาดจริยธรรมในการทำงาน
3. สปป.ลาว	<ul style="list-style-type: none"> - ความไม่เสถียรภาพของภาครัฐ/การคอร์รัปชันมีค่อนข้างน้อย - ปริมาณการค้าอัญญากรรมและการก่อการค้ารายต่ำ - ด้านสาธารณสุขยังส่งปัญหาน้อยในการประกอบธุรกิจ - อัตราเงินเฟ้อไม่ก่อให้เกิดปัญหา - กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานขาดการศึกษา - การเข้าถึงภาคการเงิน - การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน - การขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน - ความซับซ้อนของกฎระเบียบด้านภาษี

จากตารางที่ 4.36 โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 1) ตามระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประเทศเมียนมาร์ มีโอกาสในด้านสาธารณสุข (แม้จะมีไม่เพียงพอแต่ไม่ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ) ด้านปริมาณการค้าอัญญากรรมและการก่อการค้ารายต่ำ ด้านกฎระเบียบความเข้มงวดด้าน

แรงงาน ด้านความสามารถด้านนวัตกรรม (แม้จะไม่ดีพอแต่ไม่ส่งผลต่อภาคธุรกิจเนื่องจากอยู่ในกลุ่มของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิต) และด้านกฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ ส่วนอุปสรรคที่พบได้แก่ ปัญหาด้านความยากของการเข้าถึงภาคการเงิน ปัญหาด้านภาคแรงงานขาดการศึกษา ด้านความไม่แน่นอนของนโยบาย และปัญหาด้านการคอร์รัปชันความซับซ้อนของกฎระเบียบด้านภาษี

2. ประเทศกัมพูชา มีโอกาสในด้านกฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ ด้านกฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน ด้านปริมาณการก่ออาชญากรรมและการก่อการร้ายต่ำ ด้านความไม่เสถียรภาพของภาครัฐ/การคอร์รัปชันมีค่อนข้างน้อย และด้านอัตราภาษีมีประโยชน์กับภาคธุรกิจ ส่วนอุปสรรคที่พบ ได้แก่ ปัญหาในด้านการคอร์รัปชัน ปัญหาด้านแรงงานขาดการศึกษา ปัญหาด้านการจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาด้านระบบราชการขาดประสิทธิภาพ และปัญหาด้านภาคแรงงานขาดจริยธรรมในการทำงาน

3. ประเทศ สปป.ลาว มีโอกาสในด้านความไม่เสถียรภาพของภาครัฐ/การคอร์รัปชันมีค่อนข้างน้อย ด้านปริมาณการก่ออาชญากรรมและการก่อการร้ายต่ำ ด้านสาธารณสุขยังส่งปัญหาน้อยในการประกอบธุรกิจ ด้านอัตราเงินเพื่อไม่ก่อให้เกิดปัญหา ด้านกฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ ส่วนอุปสรรคที่พบได้แก่ ปัญหาด้านแรงงานขาดการศึกษา ปัญหาด้านการเข้าถึงภาคการเงิน ปัญหาด้านการจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาด้านการขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน และปัญหาด้านความซับซ้อนของกฎระเบียบด้านภาษี ตามลำดับ

กลุ่มประเทศที่อาศัยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจช่วงเปลี่ยนผ่านจาก Stage 1 เป็น Stage ที่ 2
 การเพิ่ม โอกาสและศักยภาพในการเปิดตลาดในกลุ่มประเทศอาเซียน ศึกษาจาก World Economic Forum GCI 2015-2016 วิเคราะห์ โอกาสและอุปสรรคด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ (Key Indicators) ของกลุ่มประเทศที่อาศัยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจช่วงเปลี่ยนผ่านจาก Stage 1 เป็น Stage ที่ 2 (Transition from Stage 1 to Stage 2) ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศเวียดนาม

ตารางที่ 4.37 แสดง โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 2) ด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ

กลุ่มที่ 2	โอกาส	อุปสรรค
1. ฟิลิปปินส์	- จำนวนประชากร 99.40 ล้านคน	- ผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศต่ำ - ผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร(ดอลลาร์สหรัฐ) ต่ำ - ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อน้อย
2. เวียดนาม	- จำนวนประชากร 90.60 ล้านคน	- ผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศต่ำ - ผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร(ดอลลาร์สหรัฐ) ต่ำ - ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อน้อย

จากตารางที่ 4.37 โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 2) ด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ พบว่าประเทศฟิลิปปินส์ มีโอกาสในด้านจำนวนประชากร และอุปสรรคในด้านผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศ ด้านผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) และอุปสรรคในด้านความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ และประเทศเวียดนาม มีโอกาสในด้านจำนวนประชากร และอุปสรรคในด้านผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศ ด้านผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร(ดอลลาร์สหรัฐ) และอุปสรรคในด้านความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ

ตารางที่ 4.38 แสดงการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 2) ตามระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ

กลุ่มที่ 2	โอกาส	อุปสรรค
1. ฟิลิปปินส์	<ul style="list-style-type: none"> - อาชญากรรมและการก่อการร้ายน้อย - อัตราเงินเฟ้อต่ำ - ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/ การคอร์รัปชันน้อย - กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ - สาธารณะสุขไม่มีพ้อ 	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ - การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน - คอร์รัปชัน - ความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษี - อัตราภาษี
2. เวียดนาม	<ul style="list-style-type: none"> - สาธารณะสุขไม่มีพ้อ - ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/ การคอร์รัปชันน้อย - อาชญากรรมและการก่อการร้ายน้อย - กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน - ความสามารถด้านนวัตกรรมดีพ้อ 	<ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงภาคการเงิน - ความไม่แน่นอนของนโยบาย - แรงงานขาดการศึกษา - ขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน - คอร์รัปชัน

จากตารางที่ 4.38 โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 2) ตามระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประเทศฟิลิปปินส์ มีโอกาสในด้านอาชญากรรมและการก่อการร้ายน้อย ด้านอัตราเงินเฟ้อต่ำ ด้านความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน ด้านกฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ และด้านสาธารณสุขไม่มีพ้อ ส่วนอุปสรรคที่พบได้แก่ ปัญหาระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาการจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาคอร์รัปชัน ปัญหาความซับซ้อนของกฎระเบียบภาษีและปัญหาอัตราภาษี

2. ประเทศเวียดนาม มีโอกาสในด้านสาธารณสุขไม่มีพ้อ ด้านความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน ด้านอาชญากรรมและการก่อการร้ายน้อย ด้านกฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน และด้านความสามารถด้านนวัตกรรมดีพ้อ ส่วนอุปสรรคที่พบได้แก่ ปัญหาในการเข้าถึงภาคการเงิน ปัญหาความไม่แน่นอนของนโยบาย ปัญหาแรงงานขาดการศึกษา ปัญหาขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน และปัญหาคอร์รัปชัน ตามลำดับ

กลุ่มประเทศที่อาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

การเพิ่มโอกาสและศักยภาพในการเปิดตลาดในกลุ่มประเทศอาเซียน ศึกษาจาก World Economic Forum GCI 2015-2016 วิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ (Key Indicators) ของกลุ่มประเทศที่อาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Efficacy-driven Economies) ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศไทย

ตารางที่ 4.39 แสดงโอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 3) ด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ

กลุ่มที่ 3	โอกาส	อุปสรรค
1. อินโดนีเซีย	- จำนวนประชากร 251,500,000 คน	- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่ำ - ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) ต่ำ - ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อน้อย
2. ไทย	- จำนวนประชากร 68,700,000 คน	- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่ำ - ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) ต่ำ - ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อน้อย

จากตารางที่ 4.39 โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 3) ด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ พบว่าประเทศอินโดนีเซีย มีโอกาสในด้านจำนวนประชากร และอุปสรรคในด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร(ดอลลาร์สหรัฐ) และอุปสรรคในด้านความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ และประเทศไทย มีโอกาสในด้านจำนวนประชากร และอุปสรรคในด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร(ดอลลาร์สหรัฐ) และอุปสรรคในด้านความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ

ตารางที่ 4.40 แสดงการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 3) ตามระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ

กลุ่มที่ 3	โอกาส	อุปสรรค
1. อินโดนีเซีย	<ul style="list-style-type: none"> - อาชญากรรมและการก่อการร้าย - แรงงานขาดการศึกษา - ความสามารถด้านนวัตกรรม - กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน - สาธารณะสุขเพียงพอ 	<ul style="list-style-type: none"> - คอร์รัปชัน - ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ - การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน - ความไม่แน่นอนของนโยบาย - การเข้าถึงภาคการเงิน
2. ไทย	<ul style="list-style-type: none"> - สาธารณะสุขเพียงพอ - อาชญากรรมและการก่อการร้ายน้อย - อัตรานินเพื่อ - กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ - กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน - คอร์รัปชัน - ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ - ความไม่แน่นอนของนโยบาย - การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จากตารางที่ 4.40 โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 3) ตามระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประเทศอินโดนีเซีย มีโอกาสในด้านอาชญากรรมและการก่อการร้าย ด้านแรงงานขาดการศึกษา ด้านความสามารถด้านนวัตกรรม ด้านกฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน และด้านสาธารณสุขเพียงพอส่วนอุปสรรคที่พบได้แก่ ปัญหาคอร์รัปชัน ปัญหาระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาการจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาความไม่แน่นอนของนโยบาย และปัญหาการเข้าถึงภาคการเงิน

2. ประเทศไทย มีโอกาสในด้านสาธารณสุขเพียงพอ ด้านอาชญากรรมและการก่อการร้ายน้อย ด้านอัตรานินเพื่อ ด้านกฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ และด้านกฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน ส่วนอุปสรรคที่พบ ได้แก่ ปัญหาในด้านความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน ปัญหาคอร์รัปชัน ปัญหาระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาความไม่แน่นอนของนโยบาย และปัญหาการจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตามลำดับ

กลุ่มประเทศที่อาศัยนวัตกรรมเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

การเพิ่มโอกาสและศักยภาพในการเปิดตลาดในกลุ่มประเทศอาเซียน ศึกษาจาก World Economic Forum GCI 2015-2016 วิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ (Key Indicators) ของกลุ่มที่ 4 หรือประเทศที่เปลี่ยนผ่านจากกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่ 3 (Transition from Stage 2 to Stage 3) ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย และกลุ่มที่ 5 หรือ ประเทศที่อาศัยนวัตกรรมเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Innovation-driven Economies) ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์

ตารางที่ 4.41 แสดงโอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 4 และกลุ่มที่ 5) ด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ

กลุ่มที่ 4 และ 5	โอกาส	อุปสรรค
1. มาเลเซีย	- ผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศ - ผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) - ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ	- จำนวนประชากร 30,300,000 คน
2. สิงคโปร์	- ผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศ - ผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ)	- จำนวนประชากร 5,500,000 คน - ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ

จากตารางที่ 4.41 โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 4) ด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ พบว่าประเทศอินโดนีเซีย มีโอกาสในด้านผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศ ด้านผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร(ดอลลาร์สหรัฐ) ด้านความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ และอุปสรรคในด้านจำนวนประชากร และการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 5) ด้านข้อมูลพื้นฐานสำคัญ พบว่าประเทศสิงคโปร์ มีโอกาสในด้านผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศ ด้านผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร(ดอลลาร์สหรัฐ) และอุปสรรคในด้านจำนวนประชากร ด้านความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ

ตารางที่ 4.42 แสดงการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 4 และกลุ่มที่ 5) ตามระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ

กลุ่มที่ 4 และ 5	โอกาส	อุปสรรค
1. มาเลเซีย	<ul style="list-style-type: none"> - อัดเงินเพื่อ - อาชญากรรมและการก่อการร้าย - กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ - มีความเสถียรภาพของรัฐบาล/ การคอร์รัปชั่นต่ำ - สาธารณะสุขเพียงพอ 	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ - การเข้าถึงภาคการเงิน - ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดี - คอร์รัปชั่น - แรงงานขาดการศึกษา
2. สิงคโปร์	<ul style="list-style-type: none"> - เสถียรภาพของรัฐบาล/ การคอร์รัปชั่นน้อย - อาชญากรรมและการก่อการร้ายต่ำ - สาธารณะสุขเพียงพอ - คอร์รัปชั่นต่ำ - ความแน่นอนของนโยบาย 	<ul style="list-style-type: none"> - กฎระเบียบความเข้มงวดด้าน แรงงาน - ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดี - อัดเงินเพื่อ - แรงงานขาดการศึกษา - ขาดจริยธรรมในการทำงานของ ภาคแรงงาน

ตารางที่ 4.42 โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มที่ 4 และกลุ่มที่ 5) ตามระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประเทศมาเลเซีย มีโอกาสในด้านอัดเงินเพื่อ ด้านอาชญากรรมและการก่อการร้าย ด้านกฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ ด้านมีความเสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชั่นต่ำ และด้านสาธารณสุขเพียงพอ ส่วนอุปสรรคที่พบได้แก่ ปัญหาระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาการเข้าถึงภาคการเงิน ปัญหาความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ ปัญหาคอร์รัปชั่น และปัญหาแรงงานขาดการศึกษา

2. ประเทศสิงคโปร์ มีโอกาสในด้านเสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชั่นน้อย ด้านอาชญากรรมและการก่อการร้ายต่ำ ด้านสาธารณสุขเพียงพอ ด้านคอร์รัปชั่นต่ำ และด้านความแน่นอนของนโยบาย ส่วนอุปสรรคที่พบได้แก่ ปัญหากฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน ปัญหาความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ ปัญหาอัดเงินเพื่อ ปัญหาแรงงานขาดการศึกษา และปัญหาขาดจริยธรรมในการทำงานของภาคแรงงาน ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลของการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ ผู้วิจัยได้ทำการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้วในบทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัยสำหรับบทที่ 5 ผู้วิจัยจึงได้นำการสรุปผลการวิจัยจากบทก่อนหน้าและนำผลที่ได้มาอภิปรายผลโดยเชื่อมโยงกับแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิเคราะห์

5.2 การอภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษา พบว่าภาพรวมความสามารถในการแข่งขันในกลุ่มประเทศอาเซียน มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านจำนวนประชากรของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประเทศอินโดนีเซีย มีจำนวนประชากรมากที่สุด เท่ากับ 251,500,000 คน รองลงมา ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ มีจำนวนประชากรเท่ากับ 99,400,000 คน ประเทศเวียดนาม มีจำนวนประชากรเท่ากับ 90,600,000 คน ประเทศไทย มีจำนวนประชากรเท่ากับ 68,700,000 คน ประเทศเมียนมาร์ มีจำนวนประชากรเท่ากับ 51,400,000 คน ประเทศมาเลเซีย มีจำนวนประชากรเท่ากับ 30,300,000 คน ประเทศกัมพูชา มีจำนวนประชากรเท่ากับ 15,300,000 คน สปป. ลาว มีจำนวนประชากรเท่ากับ 6,900,000 คน และประเทศสิงคโปร์ มีจำนวนประชากรเท่ากับ 5,500,000 คน ตามลำดับ

ด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ [Gross Domestic Product (GDP) in Billions] ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประเทศอินโดนีเซีย มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมากที่สุด จำนวน 888.60 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) รองลงมา ได้แก่ ประเทศไทย มีจำนวน 373.80 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) ประเทศมาเลเซีย มีจำนวน 326.90 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) ประเทศสิงคโปร์ มีจำนวน 308.10 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) ประเทศฟิลิปปินส์ มีจำนวน 284.90 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) ประเทศเวียดนาม มีจำนวน 186.00 พันล้าน

เหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) ประเทศเมียนมาร์ มีจำนวน 62.80 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) ประเทศกัมพูชา มีจำนวน 16.60 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) และ สปป.ลาว มีจำนวน 11.70 พันล้านเหรียญสหรัฐ (US\$ Billions) ตามลำดับ

ในด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร(ดอลลาร์สหรัฐ) (GDP Per Capita in US\$) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประเทศสิงคโปร์ มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (ดอลลาร์สหรัฐ) มากที่สุด คือ 56,319 เหรียญสหรัฐ (US\$) รองลงมา ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย มีจำนวน 10,804 เหรียญสหรัฐ (US\$) ประเทศไทย มีจำนวน 5,445 เหรียญสหรัฐ (US\$) ประเทศอินโดนีเซีย มีจำนวน 3,535 เหรียญสหรัฐ (US\$) ประเทศฟิลิปปินส์ มีจำนวน 2,865 เหรียญสหรัฐ (US\$) ประเทศเวียดนาม มีจำนวน 2,053 เหรียญสหรัฐ (US\$) สปป. ลาว มีจำนวน 1,693 เหรียญสหรัฐ (US\$) ประเทศเมียนมาร์ มีจำนวน 1,221 เหรียญสหรัฐ (US\$) และประเทศกัมพูชา มีจำนวน 1,081 เหรียญสหรัฐ (US\$) ตามลำดับ

และด้านความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ [GDP(PPP) as Share (%) of World Total] ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประเทศอินโดนีเซีย มีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อมากที่สุด เท่ากับ 2.48 รองลงมา ได้แก่ ประเทศไทย เท่ากับ 0.91 ประเทศมาเลเซีย เท่ากับ 0.69 ประเทศฟิลิปปินส์ เท่ากับ 0.64 ประเทศเวียดนาม เท่ากับ 0.47 ประเทศสิงคโปร์ เท่ากับ 0.42 ประเทศเมียนมาร์ เท่ากับ 0.22 ประเทศกัมพูชา เท่ากับ 0.05 และสปป. ลาว เท่ากับ 0.03 ตามลำดับ (ดังปรากฏตาม ตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 แสดงภาพรวมความสามารถในการแข่งขันในกลุ่มประเทศอาเซียน จำแนกตามข้อมูล

พื้นฐานสำคัญ

ประเทศ	จำนวนประชากร	ผลิตภัณฑ์มวล		ความเท่าเทียม กันของอำนาจ ซื้อ
		รวม ภายในประเทศ	รวม ภายในประเทศ ต่อประชากร	
กัมพูชา	15.30	16.60	1,081	0.05
อินโดนีเซีย	251.5	888.60	3,535	2.48
สปป. ลาว	6.9	11.70	1,693	0.03
มาเลเซีย	30.3	326.90	10,804	0.69
เมียนมาร์	51.4	62.80	1,221	0.22
ฟิลิปปินส์	99.40	284.90	2,865	0.64
สิงคโปร์	5.50	308.10	56,319	0.42
ไทย	68.70	373.80	5,445	0.91
เวียดนาม	90.60	186.00	2,053	0.47

2. จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน มีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มที่ 1 พบว่า ภาพรวมของประเทศกัมพูชา มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านคอร์รัปชัน มี 19.4 คะแนน อยู่ในระดับ Level 4 ภาพรวมของประเทศสปป. ลาว มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านแรงงานขาดการศึกษา มี 23.2 คะแนน อยู่ในระดับ Level 4 และภาพรวมของประเทศเมียนมาร์ มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านการเข้าถึงภาคการเงิน มี 22.2 คะแนน อยู่ในระดับ Level 4

กลุ่มที่ 2 พบว่า ภาพรวมของประเทศฟิลิปปินส์ มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ มี 18.5 คะแนน อยู่ในระดับ Level 3

และภาพรวมของประเทศเวียดนาม มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านการเข้าถึงภาคการเงิน มี 12.5 คะแนน อยู่ในระดับ Level 2

กลุ่มที่ 3 พบว่า ภาพรวมของประเทศอินโดนีเซีย มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านคอร์รัปชัน มี 11.7 คะแนน อยู่ในระดับ Level 2 และภาพรวมของประเทศไทย มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน มี 18.1 คะแนน อยู่ในระดับ Level 3

กลุ่มที่ 4 พบว่า ภาพรวมของประเทศมาเลเซีย มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ มี 10.8 คะแนน อยู่ในระดับ Level 2

กลุ่มที่ 5 พบว่า ภาพรวมของประเทศสิงคโปร์มีปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ คือ ด้านกฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน มี 29.7 คะแนน อยู่ในระดับ Level 5 (ดังปรากฏตาม ตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2 แสดงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน

ประเทศ	ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ	คะแนน	ระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ
กัมพูชา	คอร์รัปชัน	19.4	Level 4
อินโดนีเซีย	คอร์รัปชัน	11.7	Level 2
สปป. ลาว	แรงงานขาดการศึกษา	23.2	Level 4
มาเลเซีย	ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ	10.8	Level 2
เมียนมาร์	การเข้าถึงภาคการเงิน	22.2	Level 4
ฟิลิปปินส์	ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ	18.5	Level 3
สิงคโปร์	กฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงาน	29.7	Level 5
ไทย	ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/ การคอร์รัปชัน	18.1	Level 3
เวียดนาม	การเข้าถึงภาคการเงิน	12.5	Level 2

3. จากการศึกษาโอกาสและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน มีรายละเอียด (ดังปรากฏตาม ตารางที่ 5.3) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 พบว่า ภาพรวมของประเทศเมียนมาร์ มีโอกาสในด้านสาธารณสุข และมีอุปสรรคด้านความยากของการเข้าถึงภาคการเงิน ภาพรวมของประเทศกัมพูชา มีโอกาสในด้านกฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ และมีอุปสรรคด้านการคอร์รัปชัน และภาพรวมของประเทศ สปป.ลาว มีโอกาสในด้านความไม่เสถียรภาพของภาครัฐ/การคอร์รัปชัน และมีอุปสรรคด้านแรงงานขาดการศึกษา

กลุ่มที่ 2 พบว่า ภาพรวมของประเทศฟิลิปปินส์ มีโอกาสในด้านอาชญากรรมและการก่อการร้ายน้อย และมีอุปสรรคด้านระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ และภาพรวมของประเทศเวียดนาม มีโอกาสในด้านสาธารณสุข และมีอุปสรรคด้านการเข้าถึงภาคการเงิน

ตารางที่ 5.3 แสดง โอกาสและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน

ประเทศ	โอกาส	อุปสรรค
กัมพูชา	กฎระเบียบด้านเงินตราต่างประเทศ	การคอร์รัปชัน
สปป.ลาว	ความไม่เสถียรภาพของภาครัฐ/ การคอร์รัปชัน	แรงงานขาดการศึกษา
เมียนมาร์	สาธารณสุข	ความยากของการเข้าถึงภาคการเงิน
ฟิลิปปินส์	อาชญากรรมและการก่อการร้ายน้อย	ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ
เวียดนาม	สาธารณสุข	การเข้าถึงภาคการเงิน
อินโดนีเซีย	อาชญากรรมและการก่อการร้ายน้อย	คอร์รัปชัน
ไทย	สาธารณสุขเพียงพอ	ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/ การคอร์รัปชัน
มาเลเซีย	อัตราเงินเฟ้อ	ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ
สิงคโปร์	เสถียรภาพของรัฐบาล/ การคอร์รัปชันน้อย	กฎระเบียบความเข้มงวดด้าน แรงงาน

กลุ่มที่ 3 พบว่า ภาพรวมของประเทศอินโดนีเซีย มีโอกาสในด้านอาชญากรรมและการก่อการร้ายน้อย และมีอุปสรรคด้านคอร์รัปชัน และภาพรวมของประเทศไทย มีโอกาสในด้านสาธารณสุขเพียงพอ และมีอุปสรรคด้านความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชัน

กลุ่มที่ 4 พบว่า ภาพรวมของประเทศมาเลเซีย มีโอกาสในด้านอัตราเงินเฟ้อ และมีอุปสรรคด้านระบบราชการ ไม่มีประสิทธิภาพ

กลุ่มที่ 5 พบว่า ภาพรวมของประเทศสิงคโปร์ มีโอกาสในด้านเสถียรภาพของรัฐบาล/การคอร์รัปชันน้อย และมีอุปสรรคด้านกฎระเบียบความเข้มงวดด้านแรงงานตามลำดับ

5.2 อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำการสรุปผลการวิจัย ในส่วนที่เกี่ยวข้องจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำคัญ และปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อนำมาสรุปการเพิ่มโอกาสและศักยภาพสำหรับผู้ประกอบการไทยที่จะเข้าไปดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1

1. การเพิ่มโอกาสและศักยภาพสำหรับผู้ประกอบการไทยที่จะเข้าไปดำเนินธุรกิจในประเทศเมียนมาร์ มีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

- ประเทศเมียนมาร์ มีความได้เปรียบด้านปัจจัยการผลิต เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร รวมทั้งมีแรงงานจำนวนมากและมีค่าจ้างแรงงานในระดับต่ำ จึงเอื้อต่อการเข้าไปทำการลงทุนในภาคอุตสาหกรรม (ฐานการผลิตเพื่อการส่งออก) และที่สำคัญมีจุดยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงในการขนส่งกับต่างประเทศ

- ประเทศเมียนมาร์ มีความได้เปรียบในด้านที่ตั้งภูมิศาสตร์สามารถเชื่อมโยงการขนส่งกับต่างประเทศได้สะดวกมีเส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมต่อกับจีน อินเดีย ไทย และ สปป.ลาว ทำให้เมียนมามีความได้เปรียบในการติดต่อการค้าและการขนส่งสินค้าผ่านแดนระหว่างประเทศข้างต้น ซึ่งไทยก็สามารถใช้จุดแข็งดังกล่าวของเมียนมาเป็นประตูสู่เอเชียใต้ได้เช่นกัน

จุดอ่อน (Weakness)

- ประเทศเมียนมาร์ มีข้อจำกัดด้านความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งานภายในประเทศและรวมถึงการขยายตัวเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของประเทศอีกด้วย เช่น การไฟฟ้า การโทรคมนาคม และการคมนาคมขนส่ง และมีการพัฒนาให้มีคุณภาพให้ได้มาตรฐานอยู่ในระดับต่ำ

- ประเทศเมียนมาร์ มีข้อจำกัดของการเข้าถึงภาคการเงิน เนื่องจากอยู่ระหว่างการพัฒนา ระบบการเงินภายในประเทศ ทำให้ประสบปัญหาเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยน อัตราเงินเฟ้อ และฟองสบู่ราคาสินทรัพย์

- ภาคแรงงาน มีข้อจำกัดในการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา จึงส่งผลกระทบต่อแรงงานทั้งระบบ ทำให้ภาคแรงงานไร้ฝีมือ

- ประชาชนนิยมเลือกบริโภคนสินค้าเน้นด้านราคามากกว่าคุณภาพ เนื่องจากประชาชนมีรายได้ไม่สูง และมีกำลังในการซื้อต่ำ

- ปัญหาชาติพันธุ์หรือชนชาวกุ่มน้อยตามแนวชายแดน ส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศ และความเชื่อมั่นจากประชาคมโลก

โอกาส (Opportunity)

- รัฐบาลเมียนมาร์ มีนโยบายเปิดประเทศ และมีมาตรการส่งเสริมการลงทุนและเปิดเสรีด้านการลงทุน จึงเป็นที่สนใจของต่างประเทศในการทำธุรกิจเพื่อการค้าและลงทุนเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งอยู่ระหว่างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบกับเศรษฐกิจมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความต้องการสำหรับอุตสาหกรรมก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์ รวมถึงธุรกิจที่เกี่ยวข้องอีกเป็นจำนวนมาก

- เมียนมาร์ มีประชากรเป็นจำนวนมาก จึงเป็น โอกาสทางการค้าและการลงทุน เช่น สินค้าเพื่ออุปโภคและบริโภค รวมทั้งชาวเมียนมาร์มีความเชื่อถือในสินค้าไทยในด้านราคาและคุณภาพ

- โอกาสที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบการไทยคือ ประเทศเมียนมาร์ มีกลุ่มนายทุนจากประเทศตะวันตกไม่มากนัก และที่สำคัญการขนส่งสินค้ามีต้นทุนต่ำกว่าประเทศคู่แข่ง จึงยังเป็นโอกาสของไทยในการเข้าลงทุนและครองตลาดภายในเมียนมาร์ นอกจากนี้ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐบาลของไทยกับเมียนมาร์ส่งผลให้ไทยมีความได้เปรียบในโอกาสการลงทุนและการค้าชายแดนกับเมียนมาร์ และที่สำคัญมีการร่วมมือด้านเศรษฐกิจของอาเซียนอีกด้วย

- ช่องทางการประกอบธุรกิจที่สำคัญอีกด้านที่น่าสนใจ คือการทำธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ เนื่องจากเมียนมาร์มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งด้านความสวยงามของภูมิศาสตร์และความน่าสนใจของวัฒนธรรม จึงเป็นโอกาสที่ดีของผู้ประกอบการไทย

อุปสรรค (Threat)

- ระบบราชการมีการทุจริตคอร์รัปชันสูงและยังมีความไม่แน่นอนทางการเมือง ที่สำคัญมีความไม่แน่นอนของนโยบาย เช่น มีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบทางการค้าบ่อย การปฏิบัติงานของหน่วยราชการมีความล่าช้า และขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

- ระบบการจัดเก็บข้อมูลยังขาดประสิทธิภาพและทันสมัย ส่งผลต่อการวางแผนและการตัดสินใจในการลงทุน เพราะขาดข้อมูลที่สำคัญทางการตลาดและการเงิน

- มีการแข่งขันสูงสำหรับสินค้าจากจีนและอินเดียซึ่งมีพรมแดนติดต่อกับเมียนมาร์

- มาตรการกีดกันทางการค้า เช่น การจำกัดปริมาณนำเข้าสินค้า เป็นต้น

2. การเพิ่มโอกาสและศักยภาพสำหรับผู้ประกอบการไทยที่จะเข้าไปดำเนินธุรกิจในประเทศกัมพูชา มีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

- การเมืองมีเสถียรภาพ คณะรัฐบาลไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนักในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา นำโดยนายกรัฐมนตรีสุรนันทน์ทำให้รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนและต่อเนื่อง

- กัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ จากนานาประเทศในฐานะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด อาทิ GSP จาก EU US ญี่ปุ่น สแกนดิเนเวีย แคนาดา และออสเตรเลีย ทำให้สินค้าส่งออกกัมพูชามีความได้เปรียบในการแข่งขันด้านราคา ทั้งยังเป็นปัจจัยที่ช่วยดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติในการผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศพัฒนาแล้วดังกล่าว

- ประเทศกัมพูชา มีทรัพยากรธรรมชาติ และแรงงานจำนวนมาก เหมาะแก่การลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน เช่น เสื้อผ้า สิ่งทอ รองเท้า และอุตสาหกรรมเกษตร ฯลฯ

จุดอ่อน (Weakness)

- ประเทศกัมพูชา มีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค โดยต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากต่างประเทศในการพัฒนาทำให้ต้นทุนโลจิสติกส์สูง

- ขาดแคลนแรงงานฝีมือและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำธุรกิจต่างประเทศ

- มีการลักลอบทำการค้าผิดกฎหมาย เช่น อัญมณี ไม้ และรถยนต์ที่ถูกลักขโมย รวมถึงสินค้าเกษตร

โอกาส (Opportunity)

- ผู้ประกอบการไทย สามารถเข้าไปทำธุรกิจในภาคอุตสาหกรรม และสร้างฐานการผลิตที่สำคัญเพื่อส่งออกสินค้า เพราะรัฐบาลกัมพูชา มีนโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และที่สำคัญประเทศกัมพูชาตั้งอยู่บนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจที่สำคัญ (Economic Corridors) ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งถือเป็นแนวพื้นที่เศรษฐกิจที่มีโอกาสขยายตัวสูงอย่างต่อเนื่อง และในปัจจุบันมีการขยายตัวของการลงทุนจากต่างประเทศ

- การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร มีการขยายตัวสูงจากการมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมค่อนข้างมาก

อุปสรรค (Threat)

- ระบบการเงินและการธนาคารขาดประสิทธิภาพและยังไม่เป็นที่น่าเชื่อถือ

- ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ และยังคงพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นอย่างมากในการพัฒนาประเทศ

- ระบบการคมนาคมและสาธารณูปโภคยังไม่มีประสิทธิภาพและขาดแคลน ทำให้การติดต่อสื่อสารและการคมนาคมเป็นไปอย่างล่าช้า

- ระบบราชการมีการคอร์รัปชันสูง ทั้งยังมีการเก็บค่าธรรมเนียมอย่างไม่เป็นทางการในการขนส่งภายในประเทศ ณ จุดต่างๆ ทำให้ต้นทุนในการทำธุรกิจสูงขึ้น

3. การเพิ่มโอกาสและศักยภาพสำหรับผู้ประกอบการไทยที่จะเข้าไปดำเนินธุรกิจในประเทศ สปป.ลาว มีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

- ประเทศ สปป.ลาว มีทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมากทำให้เหมาะแก่การเป็นฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรม และได้รับการช่วยเหลือจากต่างประเทศในหลายๆ ด้าน

- อัตราค่าจ้างแรงงานมีราคาถูก

จุดอ่อน (Weakness)

- ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ มีลักษณะเป็นภูเขาและที่ราบสูงค่อนข้างมาก และประเทศ สปป.ลาว ไม่มีพื้นที่ติดกับทางทะเล จึงทำให้มีโอกาสน้อยในการคมนาคมเพื่อการขนส่งสินค้า และข้อจำกัดในด้านการเงินขาดเสถียรภาพส่งผลต่อการค้าและการลงทุน

- ข้อกฎหมายต่างๆ ของลาว เป็นกฎหมายเชิงคุ้มครองมากกว่าเชิงส่งเสริม และขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้ไม่คล่องตัวต่อการลงทุน และระบบฐานข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนไม่มีประสิทธิภาพ และขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี

- ขาดแคลนสาธารณูปโภคพื้นฐาน และไม่มีการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- แรงงานส่วนใหญ่ของลาวเป็นแรงงานไร้ฝีมือ

โอกาส (Opportunity)

- ประเทศ สปป.ลาว ได้รับสิทธิพิเศษทางการค้า (MFN) จากสหรัฐอเมริกา และได้รับสิทธิพิเศษด้านภาษีศุลกากร (GSP) จากสหรัฐอเมริกาและยุโรป และได้รับสถานะ Normal Trade Relations (NTR) จากสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้การส่งออกสินค้าของลาวไปสหรัฐฯ มีภาษีลดลง อาทิ สิ่งทอใหม่ ภาษีลดลงจาก 90 % เหลือ 0.8 % สินค้าหัตถกรรม จาก 45% - 60% เหลือ 0% เป็นต้น

- ประเทศต่าง ๆ ให้ความทุนทางการศึกษาแก่ สปป.ลาว เป็นจำนวนมาก (เนื่องจากมองว่าเป็นประเทศที่ยากจนและด้อยโอกาส) จึงทำให้ประชากรมีความรู้ทางด้านภาษาที่หลากหลายกว่าประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคนี้

อุปสรรค (Threat)

- ภาพลักษณ์ของ สปป.ลาวในสายตานักธุรกิจหรือนักลงทุนต่างชาติไม่ค่อยดี โดยนักลงทุนมองว่า ตลาดมีขนาดเล็ก ประชากรมีจำนวนน้อย มีกำลังซื้อค่อนข้างน้อย อีกทั้งโครงสร้างพื้นฐานยังไม่ได้รับการพัฒนา จึงไม่ให้ความสนใจที่จะเข้าไปลงทุนมีไม่มากนัก

- มีข้อจำกัดด้านการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้เร่งแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้ค้าผิดกฎหมาย โดยเตรียมบังคับใช้มาตรการที่เข้มงวด เช่น แรงงานต่างด้าวเวียดนาม จีน และไทยที่อยู่ในกิจการที่รัฐบาลสงวนไว้ให้คนลาว (ร้านตัดผม ร้านเสริมสวย และร้านค้าปลีก) จะต้องมาลงทะเบียนภายใน 90 วันเพื่อขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลังจากได้รับแจ้งจากหน่วยงานภาครัฐ

กลุ่มที่ 2

1. การเพิ่มโอกาสและศักยภาพสำหรับผู้ประกอบการไทยที่จะเข้าไปดำเนินธุรกิจในประเทศฟิลิปปินส์ มีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

- มีประชากรเป็นจำนวนมาก และประชากรมีความรู้และการใช้ภาษาอังกฤษ ทำให้มีการส่งคนออกไปทำงานต่างประเทศ และนำรายได้เข้าประเทศปีละกว่า 7,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่งผลให้ประชาชนมีสถานภาพดีขึ้นและกำลังซื้อสินค้าบริโภคเพิ่มมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อศักยภาพทางการตลาด

- มีทรัพยากรธรรมชาติที่ยังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เช่น สัตว์ป่า ทรัพยากรแร่ พื้นที่การเกษตรทางภาคใต้ และเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสินแร่ มีปริมาณแร่ทองแดง ทองคำ และโครเมียม มากติดอันดับ 1 ใน 5 ของโลก และมีสายแร่อื่น ๆ เช่น นิกเกิล เงิน ถ่านหิน ยิปซัม หินปูน หินอ่อน ดินขาว และฟอสเฟต เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างอุดมสมบูรณ์และมีพืชผลการเกษตรต่าง ๆ อีกมากมาย

- ภาคแรงงานมีทักษะและความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ฟิลิปปินส์สามารถพัฒนาและผลิตสินค้าเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศได้มาก และในส่วนของภาคแรงงานทั่วไปมีอัตราค่าจ้างแรงงานที่ไม่สูงนัก และที่สำคัญมีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานต่างประเทศและนำรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งช่วยกระตุ้นกำลังซื้อและการบริโภคภายในประเทศ

- มีที่ตั้งเป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อระหว่างอาเซียนกับเอเชียตะวันออก (จีน ฮองกง ใต้หวัน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้) และออสเตรเลีย อีกทั้งยังเป็นเส้นทางผ่านของเรือขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่สำคัญ

จุดอ่อน (Weakness)

- มีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบราชการอยู่เสมอ กฎระเบียบเข้มงวด
- มีการทุจริตคอร์รัปชันเป็นจำนวนมาก
- ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ
- คุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ ด้านพฤติกรรมค่อนข้างเฉื่อยชา ทำงานไม่ละเอียดรอบคอบ และไม่ซื่อสัตย์

โอกาส (Opportunity)

- ผู้ประกอบการไทยสามารถแลกเปลี่ยนสินค้าสำเร็จรูป เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าสำเร็จรูปเป็นการลดต้นทุนการผลิต เนื่องจากสินค้า IT มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- มีผลเมืองอย่างมหาศาล ส่งผลต่อการกระจายสินค้าเพื่อเพิ่มปริมาณสินค้าการส่งออกได้เป็นจำนวนมาก (คุ้มค่าต่อการลงทุน)
- สินค้าไทยค่อนข้างเป็นที่ยอมรับในตลาดฟิลิปปินส์ ซึ่งมีโอกาสสำหรับการสร้างเครือข่ายกระจายสินค้าได้ และฟิลิปปินส์มีจำนวนประชากรมากและจำนวนผู้มีรายได้ระดับปานกลางเพิ่มมากขึ้น จึงนับเป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการไทยที่มีจำหน่ายสินค้าและเพิ่มรายได้อย่างต่อเนื่อง
- มีการส่งเสริมจัดตั้งเขตนิคมอุตสาหกรรมและเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับการลงทุน โดยมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนในเขตพื้นที่ดังกล่าว
- ประเทศฟิลิปปินส์ มีผลผลิตการเกษตรและประมงอุดมสมบูรณ์แต่ยังขาดแคลนทักษะและเทคโนโลยีในการแปรรูปอาหารที่มีประสิทธิภาพ
- มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่แตกต่างจากประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่รัฐบาลให้การสนับสนุน ปัจจุบันนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาฟิลิปปินส์มากที่สุด ได้แก่ เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และจีน ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มนักท่องเที่ยวจากอาเซียนยังมีไม่มากนัก

อุปสรรค (Threat)

- มีข้อจำกัดหรือมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีโชกโย และมีการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการนำเข้าซับซ้อนและยุ่งยาก และใช้เวลาค่อนข้างนาน
- สาธารณูปโภคยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ
- ระบบราชการของฟิลิปปินส์ยังขาดประสิทธิภาพ มีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบอยู่เสมอ การติดต่อราชการมีความยุ่งยาก มีกฎระเบียบและขั้นตอนดำเนินงานที่เข้มงวด อีกทั้งยังมีปัญหาการคอร์รัปชันในทุกระดับ ทั้งภาครัฐและเอกชนขนาดใหญ่

- การดำเนินธุรกิจในฟิลิปปินส์มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางและขนส่งในประเทศค่อนข้างสูง เนื่องจากการเดินทางและการขนส่งสินค้าข้ามเมืองไม่สะดวก อาจต้องใช้เวลาาน และยังคงต้องระวังปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สภาพแรงงานของฟิลิปปินส์มีความแข็งแกร่งและมีบทบาทมากทำให้นักลงทุนอาจต้องเผชิญกับการเรียกร้องค่าจ้างแรงงานและสวัสดิการเพิ่มขึ้นได้ในอนาคต

2. การเพิ่มโอกาสและศักยภาพสำหรับผู้ประกอบการไทยที่จะเข้าไปดำเนินธุรกิจในประเทศเวียดนาม มีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

- การเมืองมีเสถียรภาพจากการที่ประเทศเวียดนามปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม มีพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียว คือ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งเวียดนาม ทำให้กำหนดนโยบายและการกำกับดูแลเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างต่อเนื่อง ผู้ลงทุนสามารถวางแผนการประกอบธุรกิจและการลงทุนในระยะยาวได้อย่างมีความมั่นใจ

- ค่าจ้างแรงงานต่ำ แม้ว่าต้นทุนแรงงานในประเทศเวียดนามจะเพิ่มขึ้นมากแต่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ แล้วยังนับว่ามีต้นทุนต่ำกว่า โดยอัตราค่าจ้างแรงงานทั่วไป วิศวกร และผู้จัดการระดับกลางของเวียดนามมีสัดส่วนเพียง 17 – 32 % และ 29 – 42 % ของอัตราเฉลี่ยของประเทศในเอเชียและอาเซียน ตามลำดับ แรงงานในวัยหนุ่มสาวของเวียดนามมีเป็นจำนวนมาก จำนวนประชากรประมาณ 60 % มีอายุต่ำกว่า 30 ปี

- นอกจากจำนวนแรงงานที่มีปริมาณมากแล้ว แรงงานเหล่านี้ยังมีการศึกษาดีทำให้เวียดนามยังคงเป็นเป้าหมายของนักลงทุนต่างประเทศโดยเฉพาะญี่ปุ่น ซึ่งยังมองว่าสู่ทางการลงทุนในเวียดนามยังมีแนวโน้มแจ่มใส และบริษัทญี่ปุ่นที่ลงทุนแล้วในเวียดนามมีแผนการที่จะขยายการผลิตภายใน 1-2 ปีข้างหน้าอีกด้วย นอกจากนี้แล้ว ผลของการสำรวจของ JETRO ยังพบอีกว่าในอีก 5 – 10 ข้างหน้าเวียดนามจะเป็นอันดับหนึ่งแห่งเอเชียในการเป็นจุดหมายปลายทางสำหรับการตั้งโรงงานผลิตสินค้าแม้จะมีการคาดการณ์เกี่ยวกับเศรษฐกิจของเวียดนามในแง่ลบก็ตาม

- วัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่หลากหลายของเวียดนาม เช่น ถ่านหิน เหล็ก ทองแดง ก๊าซธรรมชาติและน้ำมัน เวียดนามยังมีพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเกษตรกรรมอีกเป็นจำนวนมาก จึงสามารถผลิตผลผลิตทางการเกษตรได้เป็นจำนวนมากในอันดับต้นๆ ของโลก เช่น ข้าว กาแฟ ยางพารา พริกไทยดำ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นแรงดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติยังให้ความสนใจที่จะเข้ามาลงทุนผลิตสินค้าในเวียดนาม

จุดอ่อน (Weakness)

- แรงงานขาดทักษะ เวียดนามยังขาดแคลนผู้บริหารระดับกลางปัจจุบัน แรงงานดังกล่าวสามารถสนองความต้องการของโครงการลงทุนจากต่างชาติได้เพียง 1 ใน 4 ส่วนแรงงานที่เพิ่งจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยก็ยังขาดทักษะและไม่มีการฝึกอบรม (Training)

- ดัชนีการลงทุนสูง จากรายงานของผู้ศึกษาบางแห่ง ได้ชี้ให้เห็นว่าดัชนีการลงทุนในประเทศเวียดนามสูงกว่าในประเทศอื่นๆ โดยเปรียบเทียบ อัตราค่าเช่าสำนักงานในกรุงฮานอยสูงเป็นลำดับ 5 ในเอเชียรองจาก มุมไบ นิวเดลี ฮองกง และสิงคโปร์ ดัชนีการลงทุนขนส่งทางทะเลไป – กลับ ท่าเรือเมืองดานังมีอัตราสูงที่สุดในเอเชีย สูงกว่าดัชนีโดยเฉลี่ยของประเทศในอาเซียนอื่นๆ ประมาณ 1.5 เท่า ส่วนค่าเช่าที่พักอาศัยในเวียดนามมีอัตราใกล้เคียงกับค่าเช่าที่พักในสิงคโปร์และเป็น 2 เท่าของอัตราค่าเช่าในกรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้

- โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมสนับสนุนยังล่าช้าและไม่เพียงพอ นักลงทุนจากบางประเทศผิดหวังกับบรรยากาศการลงทุนในเวียดนาม โดยพิจารณาจากอัตราความพอใจลดลงจากเดิม 75.4 % เหลือ 41.7% โดยมีสาเหตุหลักมาจาก 2 ปัจจัยคือ โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ยังล่าช้าและขาดอุตสาหกรรมสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งผู้จัดหา (service supplier) ก็ยังไม่มีประสิทธิภาพ หากจะเปรียบเทียบแล้ว ถ้าเงินทุนเพื่อการพัฒนา มีเท่ากับ 100 การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจมีประมาณ 10 และเกือบจะไม่มีการลงทุนพัฒนาในอุตสาหกรรมสนับสนุนที่เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์เลย

- อุตสาหกรรมสนับสนุน ในเวียดนามเป็นปัญหาอย่างมาก เพราะสัดส่วนของการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์จากในประเทศของบริษัทญี่ปุ่นในเวียดนามมีอัตราค่าที่สุดในภูมิภาคคือมีเพียง 26.5% เมื่อเทียบกับอัตราโดยเฉลี่ยในภูมิภาค คือ 40.1% ในขณะที่อัตราดังกล่าวในไทยซึ่งเป็นอันดับหนึ่งในภูมิภาค มีมากกว่าเวียดนามถึง 2 เท่า

โอกาส (Opportunity)

- ตลาดขนาดใหญ่เนื่องจากมีประชากรมากถึง 91 ล้านคน โดยเฉพาะอย่างแถบกลุ่มแม่น้ำแดงทางตอนเหนือ และกลุ่มแม่น้ำโขงทางภาคใต้

- เศรษฐกิจของเวียดนามขยายตัวต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีอัตราเงินเฟ้อสูง

- ประชากรอยู่ในวัยทำงาน มีแรงงานจำนวนมาก และค่าจ้างไม่สูงนัก

- ความได้เปรียบ คือ มีท่าเรือน้ำลึกหลายแห่ง เช่น ไฮฟอง ดานัง วุงเตา

- เวียดนามมีความต้องการอาคารสำนักงาน โรงงาน และที่พักอาศัยแนวสูงสำหรับนักลงทุนและนักธุรกิจต่างชาติ

อุปสรรค (Threat)

- ระบบการเงิน การธนาคาร ยังต้องปฏิรูปให้ชัดเจนและโปร่งใสมากกว่านี้ นักธุรกิจต่างชาติยังไม่ได้รับสิทธิในการทำธุรกิจนำเข้าและค้าขายยกเว้นผู้ที่ลงทุนตั้งโรงงาน แต่สามารถตั้งสำนักงานตัวแทนโดยไม่มีรายได้

- กฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ต้องติดตามและแก้ไขปัญหา ควรมีการติดตามและศึกษาข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอควรสร้างความเข้าใจและเตรียมความพร้อมไว้ก่อนว่ารัฐบาลเวียดนามพยายามแก้ไข ปรับปรุง กฎ ระเบียบ เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้า การลงทุน และสร้างความเสมอภาคระหว่างนักลงทุนชาวเวียดนามกับนักลงทุนต่างชาติ ซึ่งสามารถขอข้อมูลกับหน่วยงานภายใต้กระทรวงวางแผนและการลงทุน (MPI) ของแต่ละจังหวัด ส่วนระบบการคิดคำนวณอัตราอากรศุลกากรนำเข้ายังคงเป็นปัญหาพิธีการและแบบฟอร์มศุลกากรแตกต่างกันไปในแต่ละเมือง ทำให้นักลงทุนต่างชาติขาดความมั่นใจในการลงทุนหรือเข้าไปทำธุรกิจในเวียดนาม

- การกำหนดราคากลางสำหรับสินค้านำเข้า เพื่อใช้เป็นฐานในการคำนวณจัดเก็บอากรศุลกากร ขาดความชัดเจนไว้สูงมาก และไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน

- มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาก่อนข้างสูง โดยเฉพาะสินค้าที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักแพร่หลาย

- ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักลงทุนต่างชาติกับผู้ร่วมทุนท้องถิ่น เนื่องจากแนวทางการบริหารงานแตกต่างกัน ปัญหาการแบ่งปันผลประโยชน์ไม่ลงตัว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันปัญหาเหล่านี้ลดน้อยลง เนื่องจากการลงทุนเป็นต่างชาติ 100% มากขึ้น

- ระบบกฎหมายและระบบการตัดสินข้อพิพาทของเวียดนามมีผลต่อการตัดสินใจเข้ามาลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ ซึ่งในทางปฏิบัติการพิจารณาตัดสิน ลงโทษนอกจากจะขึ้นอยู่กับตัวบทกฎหมายแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นสำคัญ

- ระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร

- ปัญหาขาดแคลนแรงงานฝีมือและผู้บริหารระดับกลางที่มีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจสมัยใหม่

- ความล่าช้าในการปฏิรูประบบการเงินการธนาคาร

กลุ่มที่ 3

1. การเพิ่มโอกาสและศักยภาพสำหรับผู้ประกอบการไทยที่จะเข้าไปดำเนินธุรกิจในประเทศอินโดนีเซีย มีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

- มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- มีประชากรมากเป็นอันดับ 4 ของโลก และมากที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- มีชาวมุสลิมมากที่สุดในโลก
- มีทรัพยากรธรรมชาติหลากหลายและจำนวนมาก โดยเฉพาะถ่านหิน น้ำมัน ก๊าซ

ธรรมชาติ โลหะต่างๆ

- มีระบบธนาคารที่ค่อนข้างแข็งแกร่ง
- มีท่าเรือขนาดใหญ่กระจายอยู่ทั่วไปและการขนส่ง สินค้าทางเรือใช้เวลา 5-7 วัน จาก

ประเทศไทย

จุดอ่อน (Weakness)

- ที่ตั้งเป็นเกาะและกระจายตัว
- สาธารณูปโภคพื้นฐานยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร โดยเฉพาะการคมนาคมและการเชื่อมโยง

ระหว่างประเทศ

- การให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุนของอินโดนีเซียยังค่อนข้างน้อย
- ประเทศอินโดนีเซียมีห้องเย็นเพื่อเก็บรักษาสินค้ามีจำนวน น้อยและคุณภาพไม่ดีมากนัก

ทำให้สินค้าเกิดความเสียหายได้โดยเฉพาะสินค้าประเภท ผักและผลไม้ เนื่องจากประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศในเขตร้อน

โอกาส (Opportunity)

- อินโดนีเซียเรียกเก็บภาษีนำเข้าจากไทยในอัตราค่อนข้างต่ำ
- ชาวอินโดนีเซียนิยมซื้ออาหาร รับประทาน และนิยมซื้อสินค้าประเภทอาหารเป็นของ

ฝากแก่กัน

อุปสรรค (Threat)

- สภาพภูมิศาสตร์ที่เป็นเกาะทำให้การขนส่งสินค้ามีความจำกัดอยู่ที่การขนส่งทางเรือเป็นหลัก สินค้าเกษตรอาจเกิดความเสียหายได้

- ท่าเรือของประเทศอินโดนีเซียยังขาดมาตรฐานในระดับสากล

กลุ่มที่ 4

1. การเพิ่มโอกาสและศักยภาพสำหรับผู้ประกอบการไทยที่จะเข้าไปดำเนินธุรกิจในประเทศมาเลเซีย มีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

- มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่และประชากรมีรายได้สูง
- มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการพัฒนาแล้ว เช่น เครือข่ายคมนาคมขนส่งทางถนน รถไฟ ท่าเรือ และสนามบิน เครือข่ายโทรคมนาคมที่มีคุณภาพสูง และเทคนิคอุตสาหกรรมต่างๆ เป็นต้น

- มีนโยบายส่งเสริมและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ โดยมีการจัดทำยุทธศาสตร์ และมาตรการส่งเสริมการลงทุนอย่างครอบคลุม อาทิ การลดหย่อนภาษี การเปิดเสรีการลงทุนจากต่างประเทศ และการสร้างสถานะแวดล้อมทางธุรกิจ เป็นต้น พร้อมกับกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน

- มีการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญสำหรับการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศ เช่น โครงการ Multimedia Super Corridor (MSC) โดยมีต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ไชเบอร์จายา (Cyber Jaya) ซึ่งเป็นเมืองอุตสาหกรรมด้านมัลติมีเดีย ประกอบด้วยหน่วยธุรกิจศูนย์การค้าและวิจัย และมหาวิทยาลัยเฉพาะทาง

- แรงงานมีคุณภาพ มีการศึกษา ได้รับการฝึกอบรมทักษะในการประกอบวิชาชีพ และยังมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดี

- มีระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีความพยายามปรับปรุงกระบวนการทำงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การขนส่งสินค้ามีความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

จุดอ่อน (Weakness)

- การลงทุนในมาเลเซียต้องใช้ต้นทุนที่สูงกว่าประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะต้นทุนแรงงาน วัตถุดิบและค่าครองชีพ ทำให้นักลงทุนหันมาลงทุนในกลุ่มประเทศที่มีต้นทุนประกอบการที่ต่ำกว่า เช่น อินโดนีเซีย เวียดนาม และไทย

- วัตถุดิบในการผลิตสินค้าภาคอุตสาหกรรมบางชนิดมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ จำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น ยางพาราและผลิตภัณฑ์จากเหล็ก เป็นต้น

- มาเลเซียมีปัญหาขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานระดับล่างและแรงงานกึ่งทักษะ

โอกาส (Opportunity)

- ประเทศมาเลเซียต้องการเป็นศูนย์กลางสำหรับตลาดฮาลาล มีการส่งเสริมภาคธุรกิจฮาลาลตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่วัตถุดิบกระบวนการผลิต การวิจัยและพัฒนา และการส่งเสริม

การขาย ซึ่งไทยมีศักยภาพด้านวัตถุดิบและมีอุตสาหกรรมการผลิตอาหารที่แข็งแกร่งและได้รับการยอมรับด้านคุณภาพระดับโลก

- ประเทศมาเลเซียสามารถสร้างตลาดในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และอาหรับซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศมุสลิมได้แล้ว และมีความพยายามเปิดตลาดใหม่ในทวีปแอฟริกา ซึ่งเป็นโอกาสสำหรับธุรกิจของไทยที่ใช้มาเลเซียเป็นฐานการตลาดในการส่งออกสินค้าไปยังประเทศเหล่านั้น

- ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียมีความสัมพันธ์อันดีด้านเศรษฐกิจ และมีโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญหลายประการ อาทิ ความร่วมมือในกรอบพหุภาคีภายใต้โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย ไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle : IMT-GT) เป็นต้น

- ธุรกิจท่องเที่ยวในมาเลเซียเป็นธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ รัฐบาลให้การสนับสนุนเพื่อให้มีอัตราการเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเปิดโอกาสและส่งเสริมให้นักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวในมาเลเซียได้

อุปสรรค (Threat)

- ข้อจำกัดด้านการกำหนดมาตรการกีดกันทางการค้าในด้านที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการห้ามนำเข้า การกำหนดใบอนุญาตนำเข้าสินค้าบางประเภท และมาตรการด้านสุขอนามัย เป็นต้น

- มีการใช้นโยบายการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายสาธารณะ โดยเฉพาะเรื่องชาตินิยม

- กฎหมายและกฎระเบียบบางอย่างยังมีปัญหาในการบังคับใช้อยู่บ้าง เช่น กฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

- การแข่งขันในตลาดสินค้าของมาเลเซียมีสูง ทั้งการแข่งขันด้านราคาจากประเทศที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า เช่น จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม และการแข่งขันด้านคุณภาพสำหรับสินค้าที่ต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงหรือในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น อุตสาหกรรมรถยนต์ เป็นต้น

กลุ่มที่ 5

1. การเพิ่มโอกาสและศักยภาพสำหรับผู้ประกอบการไทยที่จะเข้าไปดำเนินธุรกิจในประเทศสิงคโปร์ มีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

- เป็นประเทศที่ประชากรมีรายได้สูงและมีกำลังซื้อสูง มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีสูงที่สุดในอาเซียน และสูงเป็นลำดับที่ 9 ของโลก มีรายได้ต่อหัวของประชากรมากกว่า 52,000 เหรียญสหรัฐต่อปี

- เป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และการเงินระหว่างประเทศมีการประกอบธุรกิจในลักษณะ Trading Hub ซึ่งเป็นแหล่งกระจายสินค้าไปทั่วโลก

- แรงงานมีทักษะสูง และมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการทรัพยากรบุคคลและธุรกิจ

- เป็นศูนย์กลางการเดินเรือและการบินพาณิชย์ มีระบบ Logistic และ Supply Chain ที่มีประสิทธิภาพ และมีความพร้อมด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

- มีนโยบายการค้าเสรี โดยมีกฎหมายและนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อนักลงทุนจากต่างประเทศ นักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนในสิงคโปร์ได้ร้อยละ 100 (ยกเว้นกิจการด้านการกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ ธุรกิจด้านกฎหมาย และการประกอบอาชีพทนายความ ธุรกิจการบิน และกิจการบาง สาขาที่เกี่ยวข้องกับกิจการวิสาหกิจของรัฐ) และไม่มีกีดกันการนำเข้าเกือบทุกประเภท (ยกเว้นสินค้า 4 รายการ ได้แก่ เครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ บุหรี่และยาสูบ น้ำมันปิโตรเลียมและรถยนต์/รถจักรยานยนต์)

จุดอ่อน (Weakness)

- ตลาดการบริโภคในประเทศมีขนาดเล็ก มีประชากรเพียง 5.4 ล้านคน ทำให้ความต้องการสินค้าเพื่อการบริโภคอย่างแท้จริงจากไทยจำกัดเพียงไม่กี่รายการเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในหมวดอาหารและมีการแข่งขันสูง

- มีทรัพยากรจำกัดต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบ และขาดแคลนแรงงานระดับล่าง

- มีอัตราค่าครองชีพสูง ทำให้ค่าใช้จ่ายในการประกอบการธุรกิจสูงตามไปด้วย

โอกาส (Opportunity)

- เป็นแหล่งส่งออกเพื่อการ Re-export ของไทย จากการประกอบธุรกิจในลักษณะ Trading Hub ของสิงคโปร์

- ประเทศสิงคโปร์ มีนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืนเป็นผู้นำด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ๆ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการ ตลอดจนเสริมสร้างความหลากหลายให้กับทั้งภาคการผลิตและภาคบริการ

- นโยบาย Regionalization ของสิงคโปร์จะเพิ่มโอกาสการค้าและการลงทุนกับประเทศในเอเชีย

- เป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลางสำหรับการทดสอบตลาด ก่อนที่จะขยายตลาดไปยังสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป

อุปสรรค (Threat)

- ทุกประเทศสามารถทำการค้าและการลงทุนกับสิงคโปร์ได้ โดยได้รับเงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน ทำให้เป็นตลาดที่มีการแข่งขันสูง โดยเฉพาะกับประเทศคู่ค้าสำคัญๆ อาทิ มาเลเซีย จีน อินโดนีเซีย และอินเดีย เป็นต้น

- ข้อจำกัดด้านมาตรฐานสินค้าและกฎระเบียบด้านความปลอดภัยของสินค้าสูง อาทิ มาตรฐานด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และมาตรฐานด้านเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การระดมกลุ่มสมาชิกในกลุ่มประเทศที่พบปัญหาคอร์ปชั่นจัดทำแผนเพื่อการค้า การขยายความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก การกำหนดข้อตกลงทางการค้าและยุทธวิธีการนำสินค้า เพื่อลดระดับปัญหาคอร์ปชั่นและสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้มีความน่าเชื่อถือ

2. การให้ความร่วมมือในภาคแรงงานระหว่างประเทศและส่งเสริมการกระจายโอกาสให้กับแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียน CLMV (ประเทศกัมพูชา ประเทศ สปป.ลาว ประเทศเมียนมาร์ และ ประเทศเวียดนาม) ได้มีศักยภาพและสร้างแรงจูงใจให้กับแรงงานเชื่อถือในตัวผู้ประกอบการไทย

3. ผู้ประกอบการไทยที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน สามารถเข้าไปลงทุนเพื่อพัฒนาฐานการผลิตในกลุ่มประเทศอาเซียนที่ยังไม่มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ประเทศกัมพูชา ประเทศสปป.ลาว ให้มีศักยภาพที่เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

4. การใช้โอกาสในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกในกลุ่มประเทศอาเซียน เข้าไปขยายช่องทางการดำเนินธุรกิจ และให้ความร่วมมือระหว่างกันในการพัฒนาศักยภาพที่มีให้มีประสิทธิภาพและความน่าเชื่อมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาประเด็นความยากของการเข้าถึงภาคการเงิน โดยเฉพาะประเทศเมียนมาร์ ประเทศเวียดนาม และประเทศสปป.ลาว เพื่อศึกษาอุปสรรคและปัญหาที่จะนำไปสู่โอกาสในการดำเนินธุรกิจให้มากยิ่งขึ้น

2. การศึกษาประเด็นความไม่แน่นอนของนโยบายในประเทศในกลุ่มอาเซียนในกลุ่มประเทศที่ประสบปัญหาดังกล่าว เช่น ประเทศเมียนมาร์ และประเทศเวียดนาม โดยจัดสร้างโมเดลต้นแบบเพื่อการพัฒนาความต่อเนื่องของนโยบายให้เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจในประเทศสมาชิกอาเซียนได้เปรียบทางการค้ามากยิ่งขึ้น

3. การศึกษาประโยชน์สำคัญที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียนให้มีความมั่นคง มั่นคง และยั่งยืน กรณีศึกษาการพัฒนาระบบบริหารราชการเพื่อสร้างมาตรฐานต้นแบบเพื่อการค้า

4. การศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยเฉพาะประเด็นการสร้างความสะดวกและจริยธรรมที่จำเป็นของภาคแรงงาน เพื่อรองรับการขยายตัวในกลุ่มประเทศอาเซียน

5. การศึกษาโอกาสในการจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานในกลุ่มประเทศอาเซียนในระยะเริ่มต้น ระยะกลางและระยะยาว เพื่อสร้างศักยภาพทางการแข่งขันของประเทศ

6. การศึกษาปัญหาความซับซ้อนของกฎระเบียบด้านภาษีในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อช่วยลดอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินธุรกิจให้ความกระจ่างชัดและมีมาตรฐานความน่าเชื่อถือในระดับสากล

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2555. *โครงการเตรียมความพร้อมและการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจอุตสาหกรรม เพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) สืบค้นเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2559 จาก <http://strategy.dip.go.th/LinkClick.aspx?fileticket=Jm8aIqmB5%2B8%3D&tabid=38>*
- กรมอาเซียน. 2555. *ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2559 จาก <http://www.mfa.go.th/asean/th/customize/30643.html>
- กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. 2556. *ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)*. กรุงเทพฯ: กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ.
- จิรโชค วีระสย. 2557. *ปรัชญาแห่งศาสตร์ VI การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมและการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์มุมมองหลัก*. ค้นวันที่ 14 ธันวาคม 2558 จาก http://www.phd.ru.ac.th/newszian/files/20141003_1507419901-051057.pdf
- ฐานเศรษฐกิจ. ม.ป.ป. *AEC กับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน*. สืบค้นวันที่ 10 ธันวาคม 2558 จาก <https://www.cgd.go.th/.../AEC+กับการเพิ่มขีดความสามารถ+ในการแข่งขัน>.
- ธัชวรรณ กนิษฐ์พงศ์. 2553. *ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยและความท้าทายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. วารสารบริหารธุรกิจสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 11: 74.
- ศูนย์อาเซียนและเอเชียศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2560. *การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทย*. เทกซ์แอนด์เจอร์นอล พลับลีเชชั่น. กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ. 2556. *บทวิเคราะห์การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ประจำปี 2012-2013 โดย World Economic Forum: WEF 2556*. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2558 จาก <http://www.sti.or.th/th/images/stories/files/index/WEF.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2545. *ทิศทางการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระดับสากล เพื่อเผชิญความท้าทายในกระแสโลกาภิวัตน์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2558 จาก http://www.nesdb.go.th/portals/0/tasks/dev_ability/docu/data10.pdf

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. *ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดและแนวทางการจัดการจุดอ่อน ของประเทศไทยจากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน โดย WEF และ IMD*. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2558 จาก <http://www.mfa.go.th/business/contents/files/customize-20120501-141146-621181.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. *ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระยะยาว*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. 2560. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2560 จาก <http://www.royin.go.th/?knowledges=พีพีพี-๑๗-กันยายน-๒๕๕๑>.
- องค์กรความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. 2015. *AEC Blueprint*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2558 จาก <http://www.thai-aec.com/aec-blueprint>.
- Chia-Chen Lo. 2003. *The Diamond Approach of National Competitiveness Using DEA And Benchmarking Analysis for Asian Countries*.
- Khee G. Tan และ Mulya Amri. 2013. *Subnational Competitiveness and National Performance: Analysis and Simulation for Indonesia*. Journal of CENTRUM Cathedra: The Business and Economics Research Journal. 6(2): 173-192.
- Michael E. Porter. 1998. *The Competitive Advantage of Nations*. Retrieved August 10, 2015 from <https://hbr.org/1990/03/the-competitive-advantage-of-nations>
- Wen-jen Hsieh, Nguyen Quoc, et al. 2004. *An Analysis of National Competitiveness: The Perspective from Vietnam*. Asia Pacific Management Review. 9(20): 353-377.
- World Economic Forum. 2011. *The global competitiveness report 2010-2011*. Retrieved July 25, 2015 from <http://www.weforum.org>.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายอภิเชษฐ์ พงษ์ไพบูลย์
วัน เดือน ปีเกิด	5 กันยายน 2512
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	
ปี พ.ศ. 2535	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปี พ.ศ. 2537	ประกาศนียบัตรบัณฑิต ด้านกฎหมายธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปี พ.ศ. 2542	Diploma in Internation Law, The University of Nottingham, U.K.
ปี พ.ศ. 2550	นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปี พ.ศ. 2552	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	34/144 บ้านนันทวันปิ่นเกล้า พระราม 5 อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
สถานที่ทำงาน	Accenture Solutions Thailand อาคารอับดุลราฮิมชั้น 30 แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งงาน	Transaction Contracting Manager